मिरा - भाईंदर महानगरपालिका

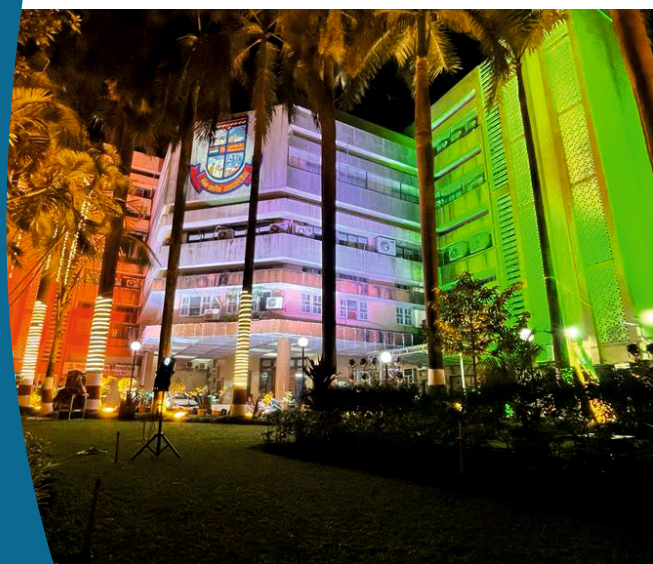

माझी वसुंधरा

पर्यावरण

सद्यस्थिती अहवाल

२०२१- २२

पर्यावरण विभाग

अमृतवन उद्यान

अमृतवन उद्यान
सौ. नीला सोन्स
नगरसेविका
श्री. विजय राय
नगरसेवक
GPS Map Camera
Mira Bhayandar, Maharashtra, India
7VPF+JMX, Chandan Shanti, Mira Road, Mira Bhayandar, Maharashtra 401107, India
Lat 19.286783°

GPS Map Camera
Mira Bhayandar, Maharashtra, India
Chandan Shanti, Chandan Shanti, Mira Road, Mira Bhayandar, Maharashtra 401107, India
Lat 19.287108°

घोषणापत्र

- मिरा भाईंदर महानगरपालिकेचा सर्वसमावेशक असा " पर्यावरण सद्यस्थिती अहवाल 2021 - 2022 " अभ्यासांतर्गत माहितीपूर्णरीत्या तयार करण्यात आला आहे.

- सदर अहवालामध्ये नमूद केलेले कुठलेही नकाशे किंवा अवकाशीय छायाचित्रण मोजमापात (टू द स्केल) दिलेले नसून केवळ अंदाज येण्यासाठी वापरण्यात आलेले आहेत.

- या पर्यावरण अहवालातील संकलित माहिती हि मिरा भाईंदर महानगरपालिकेचे विविध विभाग, क्षेत्रिय कार्यालये, वृत्तपत्रे, प्रसिद्धीपत्रके, महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळ, महाराष्ट्र विद्युत मंडळ व मिरा भाईंदर महानगरपालिकेच्या सांकेतिक स्थळावरून, तसेच मागील पर्यावरण अहवालातून घेतली आहे.

- त्याचप्रमाणे विविध शासकीय, निमशासकीय, अशासकीय संस्था, वैज्ञानिक संस्था, इत्यांदींकडून तसेच इंटरनेट व विविध संकेतस्थळांवर उपलब्ध माहितीचा आधार हा अहवाल तयार करण्यासाठी घेतला आहे.

सकाळ सन्मान- रस्ते वाहतूक आणि महामार्ग मंत्री मा.गडकरी साहेब यांच्या हस्ते प्राप्त

माझी वसुंधरा पुरस्कार-भूमी क्षेत्रात मिरा भाईंदर महानगरपालिका 1 क्रमांकवर

श्रीमती. ज्योत्स्ना जालींदर हसनाळे

महापौर

मिरा भाईंदर महानगरपालिका

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम, 1949 कलम 67(अ) अन्वये अ आणि ब वर्गातील स्थानिक स्वराज्य संस्थानी दरवर्षी पर्यावरण सद्यस्थिती अहवाल तयार करणे अनिवार्य आहे.

सदर अहवाल शहरातील पर्यावरणाची सद्यस्थिती समजून घेण्यास सहाय्यक आहे आणि नागरिक व प्रशासनासासाठी जागृतीचे एक माध्यम आहे.

या वर्षी मिरा भाईंदर महानगरपालिकेने माझी वसुंधरा अभियाना अंतर्गत शहराच्या सर्वांगीण विकासासाठी विविध स्तरांवर विशेष कामगिरी केली आहे तसेच अनेक उपक्रम राबवले आहेत.

शासकीय निर्णय घेणारी यंत्रणा , अंमलबजावणी करणारी यंत्रणा त्याच बरोबरीने शहरातील सुजाण नागरिकांच्या सहभागामुळे आपल्या मिरा भाईंदर महानगरपालिकेचा "अमृत" गटामध्ये राजस्तरावर " भूमी " थीमॅटिक भागात केलेल्या अत्युत्कृष्ठ कामगिरी बद्दल त्यांचा सन्मान करण्यात आला आहे.

पर्यावरणातील विविध प्रदूषणकारी घटक कमी करणे ही प्रशासन आणि नागरिक यांची सामाईक जबाबदारी आहे. त्याच बरोबर विविध शैक्षणिक व सामाजिक संस्था, विद्यार्थी यांच्या एकत्रित प्रयत्नांची गरज आहे.

धन्यवाद !

बिच क्लीनअप मोहीम

माझी वसुंधरा अभियानांतर्गत घेतलेली हरित शपथ

आयुक्तांचे मनोगत

श्री. दिलीप ढोले

आयुक्त

मिरा भाईंदर महानगरपालिका

पर्यावरण हा आपल्या जीवनातील अविभाज्य घटक आहे. पर्यावरण संवर्धनाचे कार्य अविरत सुरू असेल तरच शाश्वत विकास शक्य आहे.

मिरा भाईंदर महानगरपालिका या दोन्ही मुद्द्यांवर सातत्याने कार्यशील आहे. मिरा भाईंदर महानगरपालिका आपल्या क्षेत्रातील प्रदूषणाच्या पातळीवर लक्ष ठेवून प्रदूषणावर नियंत्रण ठेवण्याचा प्रयत्न करत आहे.

संपूर्ण जग जागतिक महामारीला सामोरं जात आहे. कोरोनामुळे आपल्या पारंपरिक जीवनशैलीत आमूलाग्र बदल करावे लागले असून त्यामुळे प्रशासकीय अधिकाऱ्यांना सतत नवं नवीन आव्हानांचा सामना करावा लागत आहे.

मिरा भाईंदर महानगरपालिकेने निसर्गाच्या पंचमहाभूतांवर आधारित असलेल्या "माझी वसुंधरा अभियान" स्पर्धेच्या दुसऱ्या आवृत्तीत पर्यावरणाच्या संवर्धन आणि संरक्षणसाठी केलेल्या उत्कृष्ठ कार्यासाठी पुरस्काराची अभिमानस्पद प्राप्तकर्ता बनली आहे.

नागरिकांच्या सहकार्यामुळे मिरा भाईंदर महानगरपालिकेचे अधिकारी सदर परिस्थिती सक्षमपणे हाताळत आहेत. मिरा भाईंदर महानगरपालिकेच्या पर्यावरण अहवालानुसार आपले शहर शाश्वत विकासाच्या मार्गावर सदैव अग्रेसर राहण्यासाठी आपणा सर्वांच्या सहकार्याची व मदतीची अपेक्षा करत आहोत

धन्यवाद !

संपादक

संजय शिंदे

उपआयुक्त (पर्यावरण विभाग कक्ष)

मिरा भाईंदर महानगरपालिका.

प्रकाशक

कविता बोरकर

(सहाय्यक आयुक्त पर्यावरण विभाग)

पर्यावरण सल्लागार

वैशाली तांबट

(मनुसृष्टी,पर्यावरण सल्लागार) कल्याण.

अनुक्रमणिका

प्रकरण 1 : पर्यावरण सद्यस्थिती अहवालाची ओळख 09

प्रकरण 2 : पर्यावरण अहवाल कार्यप्रणाली 10

प्रकरण 3 : मागील 3 वर्षाचा पर्यावरण परिस्थिती अहवालाचा आढावा 11

प्रकरण 4 : मिरा भाईंदर शहराची ओळख 17

प्रकरण 5 : शाश्वत विकास ध्येय 26

प्रकरण 6 : उद्याने आणि पर्यावरण संवर्धन 27

प्रकरण 7 : प्रदूषण सद्यस्थिती तपशील 30

प्रकरण 8 : मिरा भाईंदर महानगरपालिकेचे 15 वित्त आयोगांतर्गत प्राप्त झालेले अनुदान 48

प्रकरण 9 : मिरा भाईंदर शहराचा भूमी वापर, बदल आणि भूमी आच्छादन 53

प्रकरण 10 : माझी वसुंधरा अभियान 2021 - 2022 65

प्रकरण 11 : अहवाल निष्कर्ष 70

प्रकरण 12 : ऋणनिर्देशन 72

74 व्या घटना दुरुस्ती कलमातील 12 अनुसूची नुसार तसेच महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम कलम 67 'अ' नुसार पर्यावरण सद्यस्थिती अहवाल बनवणे प्रत्येक महानगरपालिकेला बंधनकारक आहे. यानुसार सदर अहवालात सध्या शहरातील पर्यावरण संबंधित निर्माण होणारे प्रश्न व त्यावरील उपाययोजना याबाबत माहिती संकलित करून सूचना मांडल्या आहेत. हा अहवाल स्थानिक संस्थाना पर्यावरण विषयक धोरणे, उपाययोजना व त्यांची अंमलबजावणी करण्यासाठी मार्गदर्शक ठरणार आहे.

पर्यावरण अहवाल 2022 ची उद्दिष्टे

- ❖ मागील तीन वर्षाच्या पर्यावरण परिस्थिती अहवालांचा आढावा घेणे.
- ❖ शहराच्या सध्याच्या पर्यावरण स्थिती बद्दल महत्वपूर्ण अनुमान काढणे.
- ❖ धोरणात्मक निर्णय घेण्यासाठी संबंधित यंत्रणेला मदत करणे.
- ❖ मिरा भाईंदर शहाराकरीता पुढील वर्षासाठी पर्यावरण व्यवस्थापन योजनेचे प्रारूप ठरवणे.

पर्यावरण सद्यस्थिती अहवाल - मिरा भाईंदर

मिरा भाईंदर नगर परिषदेची स्थापना 12 जून 1985 मध्ये झालेली असून 28 फेब्रुवारी 2002 रोजी परिषदेची लोकसंख्येच्या आधारावर महानगरपालिका म्हणून घोषणा करण्यात आली.

या अहवालात नैसर्गिक साधन संपत्तीच्या सध्यस्थिती बद्दल माहिती देण्यात आली आहे. उदा. वायू, जल व ध्वनी प्रदूषण, भू व्यवस्थापन इ. आधारभूत संरचना व सेवा जसे घनकचरा व्यवस्थापन, पाणी पुरवठा, सांडपाणी आरोग्यविषयक सोयी सुविधा, दळण वळण याबद्दल देखील चर्चा करण्यात आलेली आहे.

पर्यावरण अहवाल 2022 हा महाराष्ट्र प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने दिलेल्या मार्गदर्शन तत्त्वानुसार DPSIR पद्धतीने तयार करण्यात आलेला आहे.

D – (DRIVING FORCE) : पर्यावरण नियंत्रण करणारे घटक.

P – (PRESSURE) : नागरी सुविधांवरील ताण.

S – (STATUS) : पर्यावरण सद्यस्थिती.

I – (IMPACT) : पर्यावरणावर होणारे परिणाम व त्यांची कारणमीमांसा.

R – (RESPONSES) : पर्यावरण संवर्धनासाठी करण्यात येणारे प्रयत्न व त्यांची योग्यता पडताळणी.

या पर्यावरण अहवालाची सांगता पर्यावरण व्यवस्थापन योजने सह होते, ज्यामध्ये मुखत्वेकरून अहवालात मांडल्या गेलेल्या पर्यावरणीय प्रश्नांचे निरसन केले आहे.

पर्यावरण विभाग व सल्लागारांसोबत बैठक
मागील पर्यावरण अहवालांचा आढावा
DPSIR च्या प्रणाली नुसार माहितीचे विश्लेषण
व्यवस्थापन योजना
पर्यावरण अहवालाचा आराखडा
मिरा भाईंदर महानगरपालिकेची मंजुरी
पर्यावरण अहवाल पूर्ण करणे

पर्यावरण सद्यस्थिती अहवाल 2022 ची सुरुवात मागील तीन वर्षाच्या पर्यावरण अहवाल व त्याचे निर्देशांक विचारात घेऊन करणार आहोत. मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रातील पर्यावरणीय समस्या त्यावरील उपाय योजना व नियोजित शाश्वत विकास करण्या करता मागील तीन वर्षाच्या पर्यावरण परिस्थिती अहवालाचा आढावा घेतलेला आहे.

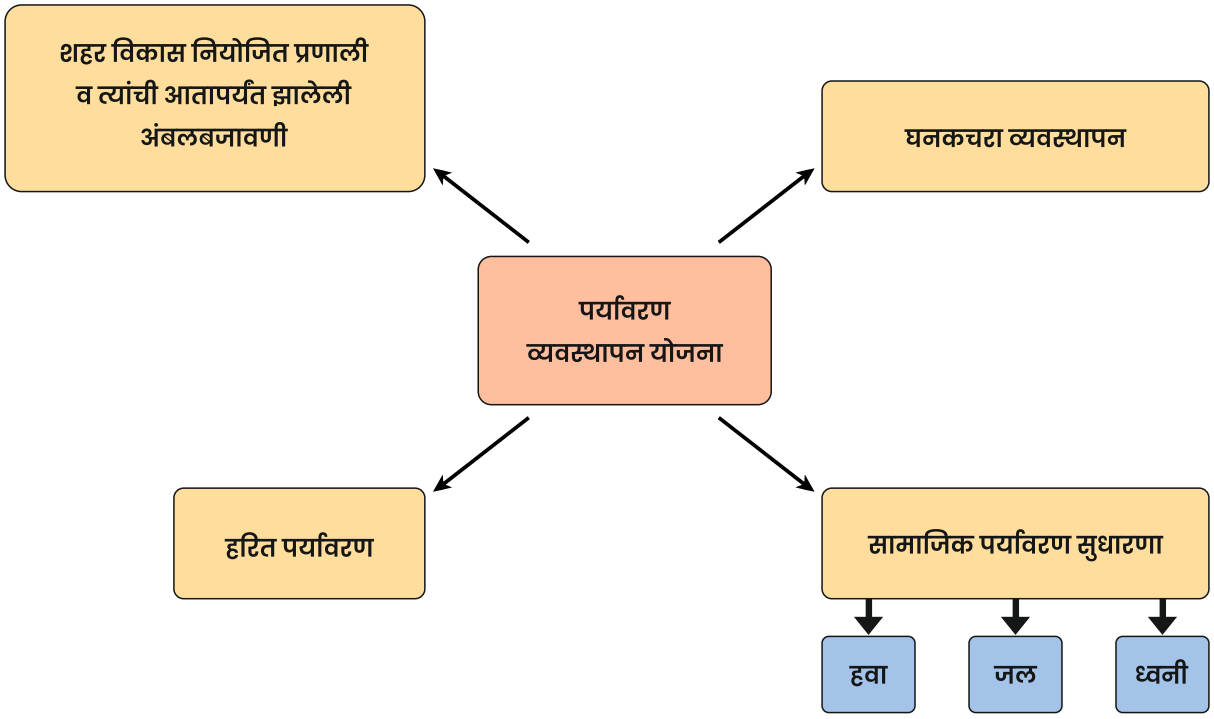

1) लोकसंख्या:

औद्योगिकीकरण, त्यातून उपलब्ध होणारे रोजगार, माहिती तंत्रज्ञान, मनुष्यबळाची वाढती मागणी, शहरातील शैक्षणिक संस्था, विद्यार्थ्यांसाठी असणाऱ्या सोयी – सुविधा, शहराचा आर्थिक विकास तसेच उपलब्ध असलेल्या आरोग्यच्या सोयी - सुविधामुळे शहराच्या लोकसंख्येत वाढ होत आहे.

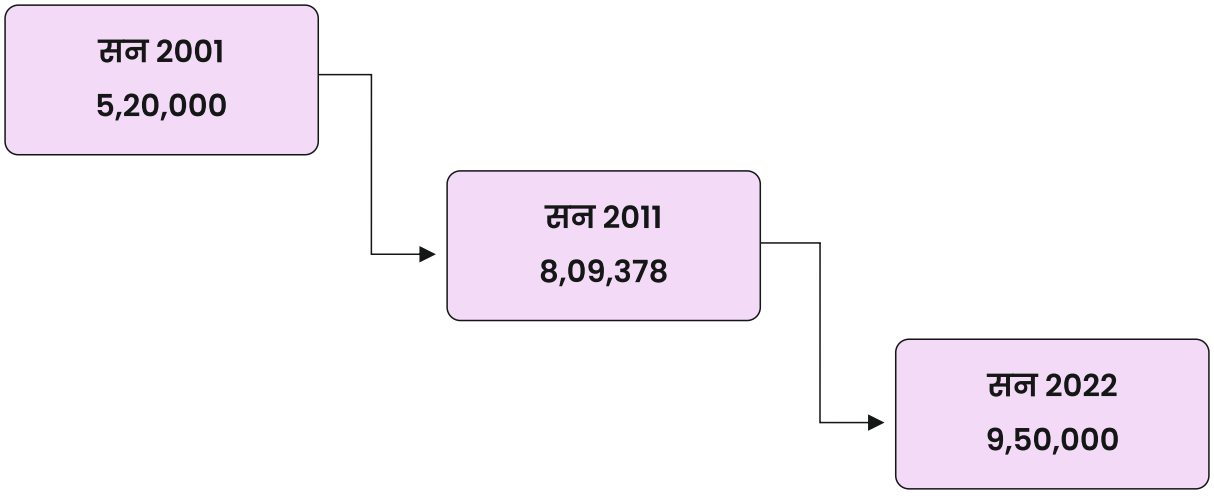

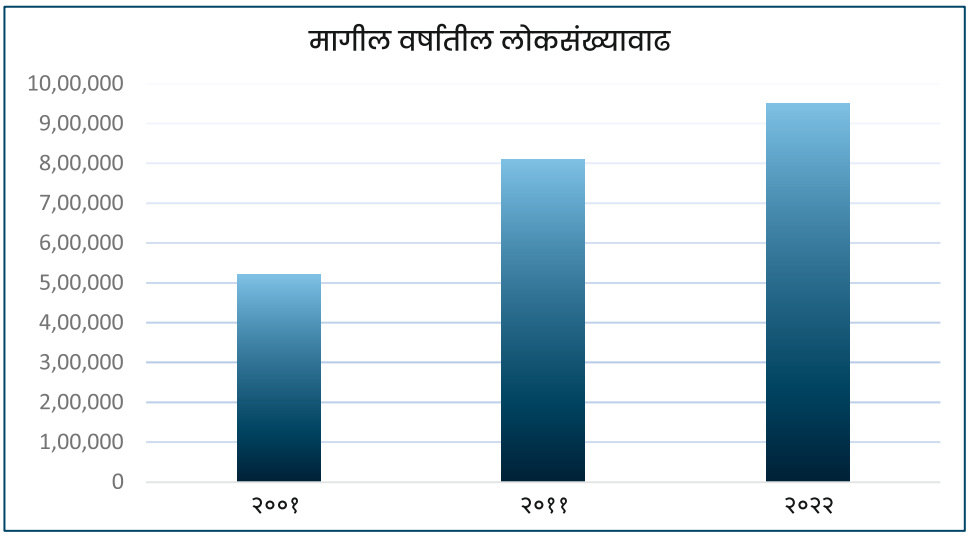

2) आर्थिक विकास :

मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रात निर्माण होणाऱ्या नवीन व्यवसायांच्या संधी लोकांना आकर्षित करीत आहेत. अर्थव्यवस्थेच्या विकासासाठी औद्योगिकरण महत्वाचे आहे. औद्योगिकरणाचे फायदे फक्त आर्थिक क्षेत्रापुरते मर्यादित न राहता संपूर्ण सामाजिक विकासासाठी महत्वाचे ठरले आहेत. आर्थिक उत्पनामुळे नागरिकांच्या जीवनशैलीचा दर्जा उंचावला आहे.

3) शिक्षण सुविधा :

- मनपा शाळा – 36
- खाजगी अनुदानित शाळा – 17
- विना अनुदानित – 33
- स्वयं अर्थसहाय्य शाळा – 268
- मान्यता प्राप्त नसलेल्या (अनाधिकृत) – 03
- एकुण -382

मिरा- भाईंदर महानगरपालिका शिक्षण मंडळ कार्यक्षेत्रात मनपाच्या एकूण 36 शाळा, खाजगी अनुदानित 17 शाळा व खाजगी विना अनुदानित 33 शाळा आहेत. मनपा शाळेत शिक्षण घेणारे विद्यार्थी हे गोरगरीब व हलाखीच्या परिस्थितीतुन शिक्षण घेण्यासाठी आलेली मुले असतात. अशा विद्यार्थ्यांकिडे विशेष लक्ष पुरवावे लागते. सदर विद्यार्थ्यांसाठी शासन व मिरा-भाईंदर महानगरपालिका शिक्षण मंडळ वेळोवेळी उपक्रम राबवित असतात. मनपाच्या शाळेत मिळणाऱ्या शिक्षणात कोणतीही कमतरता राहू नये म्हणुन विद्यार्थ्यांना सर्व प्रकारचे शिक्षण व त्यासाठी लागणारे साहित्य मोफत पुरविले जाते. या तंत्रज्ञाच्या युगात मागे पडु नये म्हणून सर्व विद्यार्थ्यांना संगणकीय शिक्षण ही मोफत पुरविले जाते. मिरा-भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रातील सर्वच शाळा आपल्या शाळेत शिकणाऱ्या विद्यार्थ्यांकिडे विशेष लक्ष देवुन दर्जेदार शिक्षण देण्याचा प्रयत्न करत आहेत जेणेकरून सर्व विद्यार्थ्यांचा सर्वांगिण विकास होईल. त्यामुळे मुलांना शिक्षणाची आवड निर्माण होत असुन एकही विद्यार्थी शिक्षणा पासून वंचित राहणार नाही यासाठी मिरा भाईंदर महानगरपालिका सतत कार्यशील आहे.

4) पाणी पुरवठ्याचे व्यवस्थापन :

मिरा भाईंदर महानगरपालिकेला मंजूर कोटयापैकी स्टेम प्राधिकरणाकडून 86 द.ल.ली. व महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाकडून दैनिक 110 ते 112 द.ल.ली. असा एकूण 196 ते 198 द.ल.ली. प्रतिदिन पाणी पुरवठा होत आहे व सद्याच्या लोकसंख्येनुसार 215 द.ल.ली. प्रतिदिन पाणी पुरवठ्याची आवश्यकता आहे.

महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाने मिरा भाईंदर महानगरपालिकेस सन 2009 मध्ये 30 द.ल.लि., सन 2014 मध्ये 20 द.ल.लि. पाणी अनुक्रमे कापुरबावडी व साकेत येथून उचलण्यास परवानगी दिलेली आहे. त्यानंतर सन 2015 मध्ये बारवी धरणाची ऊंची वाढविल्यानंतर अतिरिक्त पाणीसाठा निर्माण झालेला आहे. या साठ्यातून महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळाने 75 द.ल.लि. अतिरिक्त पाणी मिरा भाईंदर महानगरपालिकेस मंजूर केलेले आहे.

त्यानुसार मिरा भाईंदर महानगरपालिकेने अतिरिक्त पाणी पुरवठा योजना तयार करून त्यास महाराष्ट्र शासनाच्या "सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाअभियाना" अंतर्गत योजनेचे काम पुर्ण केलेले आहे.

5) सांडपाणी व्यवस्थापन :

- एकूण निर्माण होणारे सांडपाणी -94 MLD
- एकूण सांडपाण्यावर प्रक्रिया - 94 MLD
- मिरा भाईंदर मध्ये कार्यरत असलेले STP ची संख्या – 10/8
- सीवर लाईनची एकूण लांबी - 89 किमी

मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रातील मल व सांडपाणी 89 किमी लांबीच्या पाईप लाईनद्वारे मल शुध्दीकरण केंद्रात आणण्यात येत आहे. सदर मलवाहिन्याचे जाळे मुख्यत: सिमेंट पाईपचे असून त्यांचा व्यास 150 मिमी ते 1200 मिमी एवढा आहे. ही पाईप लाईन 2.5 मिटर ते 8.5 जमिनीखाली टाकण्यात येत आहे.

सदर योजनेत एकूण 10 मलशुध्दीकरण केंद्र प्रस्तावित असून त्यापैकी 8 कार्यान्वित आहेत. या शुध्दीकरण केंद्रात पाईप लाईन द्वारा जमा केलेले मल व सांडपाणी शुध्द करण्यात येत आहे यासाठी MBBR Technology वापरण्यात येते आहे. सदर प्रणाली वापरल्याने BOD-10 mg /Ltr च्या आत राहातो त्यामुळे मलशुध्दीकरण केंद्रात फार कमी दुर्गंधी निर्माण होते. मलनि:सारण केंद्रामध्ये सांडपाण्यावर प्रक्रिया केल्यानंतरचे पाणी जवळच्या खाडीमध्ये सोडण्यासाठी एकूण 4.5 कि.मी. लांबीची पाईपलाईन टाकण्यात आलेली आहे.

6) परिवहन व्यवस्थापन :

तपशिल	बस संख्या	एकूण
टाटा मिनी बस	10	10
वोल्वो एसी बसेस	5	5
एकूण स्टँडर्ड बसेस	59	59
एकूण	74	74

मिरा भाईंदर महानगरपालिकेच्या ताफ्यात एकूण 74 बसेस आहेत. परिवहन उपक्रमासाठी मौजे घोडबंदर येथे सुसज्ज व अद्यावत"बस आगार" बांधण्यात आलेले आहे. यामध्ये अद्यावत "Traffic Building" व "बस दुरुस्ती/निगा कार्यशाळा" (Workshop) उभारण्यात आलेली आहे. तसेच जागतिक बँकेकडून GEF (Global Environment Facility) Assisted Efficient and Sustainable City Bus Services (ESCBS) प्रकल्पाअंतर्गत अर्थसहाय्य / अनुदानातून कार्यशाळेसाठी लागणारे 23 प्रकारचे" Depot Equipment" खरेदी करण्यात आलेले आहेत. तसेच या प्रकल्पाअंतर्गत Intelligent Transport System (ITS) तयार केली असून घोडबंदर बस आगार येथे ITS Control Centre उभारण्यात आले आहे. ITS अंतर्गत अद्यावत अशी Electronic Ticketing सुविधा उपलब्ध झालेली आहे.

7) मिरा भाईंदर शहरातील उद्याने :

उद्यानाचे शहर म्हणून प्रसिद्ध असलेल्या मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रात एकूण 79 उद्याने व 12 मैदाने आहेत. मिरा – भाईंदर हे शहर हरित व सुंदर रहावे याकरिता सर्व उद्याने, मैदाने, चौपाट्या, स्मशानभूमी व दुभाजकांचे सुशोभिकरण केलेले असुन (विविध वनस्पतींनी सुशोभित केलेले आहेत) त्यांची योग्य ती निगा व देखभाल उद्यान विभागाकडून करण्यात येते.

प्रभाग क्र. 1 मधील उद्याने : चिमाजी अप्पा उद्यान, उत्तन देव तलाव उदयान, उत्तन मोह तलाव उदयान, धारावी देवी मंदिर उद्यान, स्व्. गजानन सोन्या पाटील तलाव उदयान, सुर्यनारायण तलाव उद्यान, राई राम मंदिर तलाव उद्यान, बालयोगी सदानंद महाराज उदयान, राई गांधी तलाव उदयान, मुर्धा राम मंदिर तलाव उद्यान, मुर्धा बाल उद्यान, मुर्धा गावदेवी उद्यान, गीतानगर उदयान – 1, गीतानगर उदयान – 2, भाईंदर (प), फाटक उदयान, "वृक्षमित्र" स्व्. रघुनाथ त्रिंबक ऊर्फ अण्णा दामले उदयान, डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर भवन उद्यान, व्यंकटेश्वर उदयान, श्री सालासर हनुमान उद्यान (आरक्षण क्र. 100), आरक्षण क्र. 93 उद्यान.

प्रभाग क्र. 2 मधील उद्याने : गुरुगिरनार उदयान, गणेश आनंद नगर उदयान, राव तलाव उदयान, मुख्य कार्यालय उद्यान, महाराणा प्रताप उदयान, साईबाबा उदयान, राणी लक्ष्मीबाई उदयान.

प्रभाग क्र. 3 मधील उद्याने : सत्यनारायण उदयान, (व्यंकटेश उदयान), आर. एन पी. पार्क उदयान, प्रियदर्शनी जॉगर्स पार्क, उदयान, चाचा नेहरु बाल उदयान, काका-काकी गुलाब बाग उदयान, यशवंतराव चव्हाण उदयान, स्व्. सै. स्व्. आत्माराम पाटील उदयान, स्व्. सै. स्व्. श्यामराव पाटील उदयान, स्व्.प्रमोद महाजन उद्यान, खारीगाव तलाव उद्यान,रामलिला उद्यान (आरक्षण क्र. 111).

प्रभाग क्र. 4 मधील उद्याने : स्व. इंदिरा गांधी तलाव उदयान, राम रहिम उदयान, आरक्षण क्र. 167 उद्यान, उड्डाणपुल खालील उद्यान, स्व. बाळासाहेब ठाकरे उदयान (आरक्षण क्र. 221), कै. अरविंद पेंडसे उद्यान(आरक्षण क्र. 216), आरक्षण क्र. 235 उद्यान.

प्रभाग क्र. 5 मधील उद्याने : नाना-नानी पार्क उदयान, सेक्टर नं. 2 मिरारोड उदयान, सेक्टर-2, सी/26 च्या बाजुचे उदयान, साईबाबा उदयान, अहिल्याबाई होळकर उदयान(R.N.A), चाचा नेहरु बाल उदयान, सेक्टर 8 सी 30 च्या बाजुला उदयान, सेक्टर -11 बी/31,32समोरील उदयान, शितलनगर उदयान, सेक्टर – 11 बी/21 समोरील उदयान, मिरारोड सेक्टर- 4 उदयान, मिरारोड सेक्टर- 5 उदयान, मिरारोड सेक्टर- 6 उदयान, मिरारोड सेक्टर- 7 उदयान, पुनम फेज –3 उद्यान, लोकमान्य टिळक उद्यान, सेक्टर क्र. 9, सरदार वल्लभभाई पटेल उद्यान, सेक्टर क्र. 1, बी/ 20, 21, 22 बाजुचे उद्यान, सेक्टर क्र. 1, बी/ 16, 17, 50 बाजुचे उद्यान.

प्रभाग क्र. 6 मधील उद्याने : शांती पार्क हॅप्पी होम बाजुचे उद्यान, महावीर उद्यान, सुकाला तलाव उदयान, छ. शिवाजी पुतळा उदयान, सावित्रीबाई फुले उदयान, राणी लक्ष्मीबाई उद्यान, सातकरी तलाव उद्यान, जोगर्स पार्क उद्यान, आरक्षण क्र. 329 उद्यान, पेणकरपाडा स्मशानभुमी बाजुचे उद्यान.

8) वीज पुरवठा व्यवस्थापन :

मे. अदानी इलेक्ट्रिसिटी प्रा. लि., मे. टाटा पावर कंपनी लि. आणि मे. एम एस. ई. डी. सी. एल. ठाणे हे मिरा भाईंदर शहराचे वीज पुरवठयाचे मुख्य स्रोत आहेत. या वीज वितरण कंपन्यांद्वारे शहराला वीज पुरवठा करण्यात येतो. शहरामध्ये महानगरपालिकेद्वारे एकूण 13920 (मे. अदानी इलेक्ट्रिसिटी प्रा. लि) 2919 (मनपा मालकीचे

पोल) पथदिवे आहेत तसेच 15 (मे. अदानी इलेक्ट्रिसिटी प्रा. लि) 21 (मनपा मालकीचे पोल) हायमास्ट दिवे आहेत. त्याचप्रमाणे 204 LED लॅम्प व 26 सिग्लन्स आहेत.

9) आरोग्य सुविधा :

आरोग्य म्हणजे केवळ रोग किंवा अशक्तपणा यांचा अभाव नव्हे तर सुदृढ शारीरिक, मानसिक स्थिती होय. वैयक्तिक स्वछता ही सार्वजनिक आरोग्याची प्राथमिक पायरी आहे. व्यक्तीने स्वतःच्या शरीराची, परिसराची स्वछता बाळगणे आवश्यक आहे. जी व्यक्ती आपली सामाजिक भूमिका सुव्यवस्थितपणे पार पाडण्यासाठी शारीरिक, मानसिक दृष्ट्या सक्षम असते, ती आरोग्यसंपन्न मानली जाते . समाजाच्या सर्वांगिण विकासासाठी निरोगी नागरिक हा मुख्य निकष आहे.

संपूर्ण जग कोरोना सारख्या महामारीशी लढत असताना, मिरा भाईंदर महानगरपालिका अनेक माध्यमातून कोरोना विषाणू बदल संपूर्ण माहिती उपलब्ध करून देत आहे त्याचबरोबरीने महानगरपालिकेकडून लसीकरण केंद्रे शहरातील ठिकठिकाणी उभारण्यात आली आहेत. या लसीकरण केंद्रामध्ये महानगरपालिकेने वृद्ध ,प्रौढ तसेच लहान मुलांसाठी लस उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे.

प्रदूषण व त्यामुळे होणाऱ्या विपरीत परिणामांमुळे मानवी आरोग्यास बाधा निर्माण होत आहे. यामुळे सुदृढ आरोग्यासाठी पर्यावरणाचे रक्षण करणे ही समाजातील प्रत्येकाची जबाबदारी आहे.

10) पाणी प्रदूषण:

वाढती लोकसंख्या व त्यांच्या वाढत्या गरजा लक्षात घेता होणारे पाणी प्रदूषण कमी करण्यासाठी महानगरपालिका सतत प्रयत्नशील आहे . शहरातील सांडपाण्याचे व्यवस्थापन महानगरपालिका करीत असून यामध्ये सांडपाण्याचे वहन व पाण्याचे शुद्धीकरण या बाबींचा समावेश होतो. शहरात प्रतिदिन निर्माण होणाऱ्या एकूण 94 दशलक्ष लिटर सांडपाण्यापैकी सरासरी प्रति 85 दशलक्ष लिटर सांडपाण्यावर प्रक्रिया केली जाते.

11) हवा प्रदूषण:

कोरोनामुळे मागील काही काळात सार्वजनिक जीवन हे संपूर्ण बंद होते. त्या कालावधी दरम्यान हवेच्या गुणवत्तेत कमालीचे फरक आढळून आले. कारण रहदारी फक्त अत्यावश्यक गोष्टींसाठी होती. वाढते शहरीकरण, बांधकाम प्रकल्प आणि वाहनांच्या धुरामुळे हवेच्या प्रदूषणात वाढ झालेली दिसून येते. मिरा भाईंदर शहराच्या हवेची गुणवत्ता पाहता हवेमध्ये धूलिकण कमी प्रमाणात आढळल्याने हवेची गुणवत्ता मध्यम श्रेणी मध्ये आहे. हवेच्या गुणवत्तेत सकारात्मक बदल करायचे असतील तर हवा प्रदूषणाबाबत योग्य त्या उपाययोजना करणे आवश्यक आहे.

12) ध्वनी प्रदूषण:

शहरीकरण, लोकसंख्या वाढ व त्या अनुषंगाने, वाढलेल्या वाहनांच्या संख्या यामुळे ध्वनी प्रदूषण वाढत आहे. मागील वर्षात कोविड - 19 च्या प्रभावामुळे दहीहंडी आणि गणेशोत्सव सारखे उत्सव अतिशय साध्या आणि समग्र पद्धतीने साजरे केले गेले. यावर्षी कोरोना नियम थोडे शिथील केल्याने ध्वनी प्रदूषणात थोडी वाढ झाल्याचे दिसून येते.

केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळाने (Central pollution Control Board) विविध क्षेत्रांसाठी ध्वनीची पातळी निश्चित केली असून त्यानुसार विविध क्षेत्रातील ध्वनीची मर्यादा खालीलप्रमाणे

ठिकाण	क्षेत्र वर्गवारी	मर्यादा dB (A) Leq	
		दिवसा सकाळी 6 ते रात्री 10	रात्री रात्री 10 ते सकाळी 6
(अ)	औद्योगिक क्षेत्र	75	70
(ब)	व्यावसायिक क्षेत्र	65	55
(क)	निवासी क्षेत्र	55	45
(ड)	शांतता क्षेत्र	50	40

मिरा भाईंदर हे महाराष्ट्रात वसलेले एक महानगर आहे. याला " उद्यान नगरी " असेही संबोधले जाते. मिरा भाईंदर हे महाराष्ट्राच्या पश्चिम किनारपट्टीवर वसलेले शहर आहे. इतिहासपूर्व काळा पासून या शहराचा जगाशी संपर्क असल्याचे पुरावे सापडतात. जगप्रसिद्ध प्रवासी टॉलेमी याने 2000 वर्षांपूर्वी आपल्या मिरा भाईंदर शहराचा उल्लेख केलेला आहे.मिठागर आणि बंदराची प्रसिद्ध असलेल्या या शहरावर अनेक राजसत्तानी अधिपत्य गाजवलेले आहे. या मध्ये सम्राट अशोक, सातवाहन, शिलाहार, मराठा साम्राज्य अश्या अनेक राजसत्तांचा समावेश आहे. शहराच्या पश्चिमेला अरबी समुद्रासह दोन्ही बाजूंच्या सीमेवर मोठ्या पर्वतांनी वेढलेले आहे. त्याचबरोबर एका बाजूस संजय गांधी राष्ट्रीय उद्यान व शहराच्या उत्तरेला उल्हास खाडीने वेढल्याने निसर्गाच्या केंद्रस्थानी हे शहर वसलेले आहे.

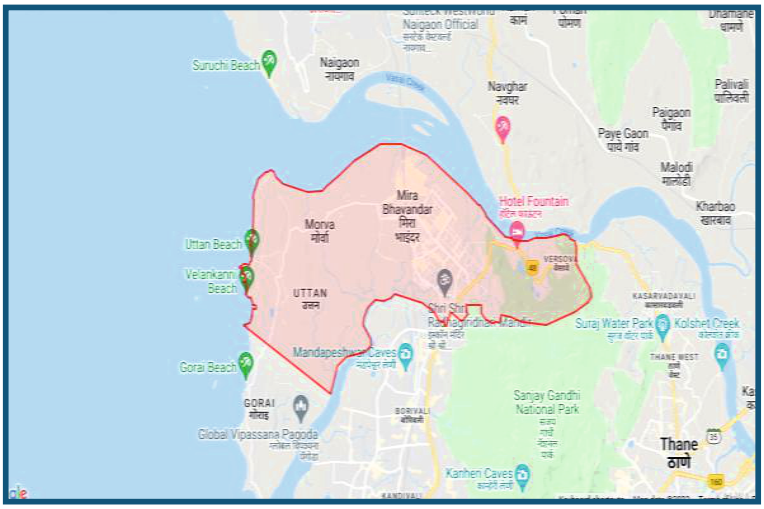

मिरा भाईंदर शहर आणि परिसर

उद्यान नगरी म्हणून प्रसिद्ध असलेल्या मिरा भाईंदर शहरात एकूण 72 उद्याने व 12 मैदाने आहेत. शहरातील नागरिकांना आपल्या जवळील उद्यानांचे ठिकाण व भौगोलिक माहिती तसेच विभिन्न प्रकारचे झाडे , फुले, फळे व प्राचीन वृक्ष यांची माहिती सहज उपलब्ध होण्यासाठी महानगरपालिकेद्वारे www.mbmcgardencity.com या संकेतस्थळाची निर्मिती करण्यात आली आहे.

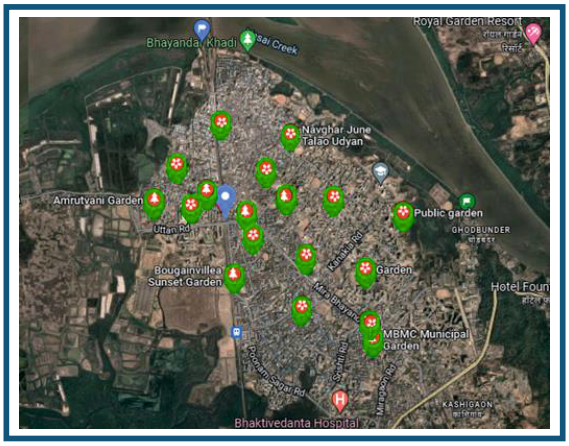

मिरा भाईंदर शहरातील उद्याने

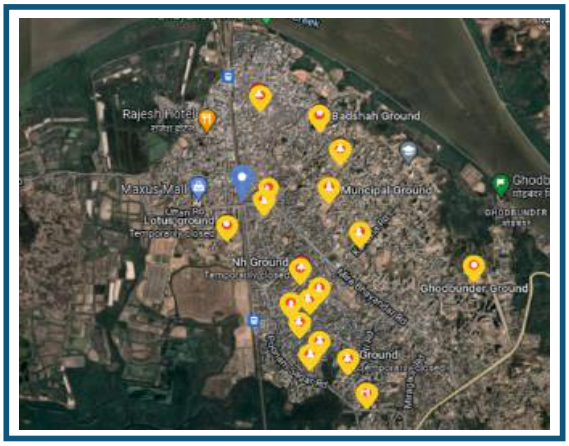

मिरा भाईंदर शहरातील मैदाने

भौगोलिक स्थान व हवामान :

अक्षांश व रेखांश	: 18°42'उ ते 20°20'उ अक्षांश आणि 0°25'पू ते 73°44'पू
समुद्र सपाटी पासूनची उंची	: 6.4 मी.
भूभाग	: पश्चिमेला अरबी समुद्र आहे उत्तरेला उल्हास खाडी असून पूर्व आणि दक्षिणेला पर्वत रांगांनी वेढलेले आहेत.
हवामान	: किनारपट्टीचे उष्ण आणि दमट
वार्षिक पर्जन्य	: 2900 मिली मिटर
अधिकतम तापमान	: 33.7° C ते 40° C
निमतम तापमान	: 29. 6° C

प्रशासकीय रचना :

क्षेत्रफळ	: 79.4 चौ. कि. मी
लोकसंख्या	: 2011 च्या जनगणने नुसार मिरा भाईंदर शहराची लोकसंख्या 809,378 होती आणि 2022 मध्ये मिरा भाईंदर शहराची अंदाजे लोकसंख्या 9.5 लाख आहे.
साक्षरता	: मिरा भाईंदर शहराची एकूण साक्षर लोकसंख्या 7,93,360 असून त्यापैकी 4,23,122 पुरुष व 3,70,238 महिला आहेत.
लिंग / स्त्री - पुरुष प्रमाण	: 1000 पुरुषांमागे 886 स्त्रिया असून मुलांमध्ये 1000 मुलांमागे 898 मुली आहेत.

मिरा भाईंदर लोकसंख्या	
लोकसंख्येची घनता	10000 प्रति चौ. किमी
सरासरी साक्षरता (%)	90.98%
पुरुष साक्षरांचे %	93.09 %
महिला साक्षरांचे %	88.59 %
लिंग गुणोत्तर	886
बाल लिंग गुणोत्तर	898
मुले (0-6 वर्षे)	88,105

मिरा भाईंदर शहरातील जोडमार्ग :

मिरा भाईंदर हे इतर महत्वांच्या शहरांना रस्ते, रेल्वे जलमार्ग व वायुमार्गाने जोडले गेले आहे.

रस्ते : नॅशनल हायवे 48 हा राष्ट्रीय महामार्ग मिरा भाईंदर शहरातून जातो.

रेल्वे : मिरा रोड व भाईंदर हे मुंबई उपनगरीय रेल्वे नेटवर्कच्या पश्चिम महामार्गावरील रेल्वे स्थानके आहेत. हि शहराला मुंबईच्या विविध शहरांना जोडते.

जलमार्ग : भाईंदर जेसलपार्क ते ठाण्याच्या गायमुख खाडी पर्यंत जलवाहतूक चालू करण्यात आली आहे . तसेच वसई ते भाईंदर जलमार्ग ही नागरिकांसाठी सोईस्कर ठरत आहे.

वायुमार्ग : छत्रपती शिवाजी महाराज आंतरराष्ट्रीय विमानतळ शहरापासून 24 किमी अंतरावर आहे.

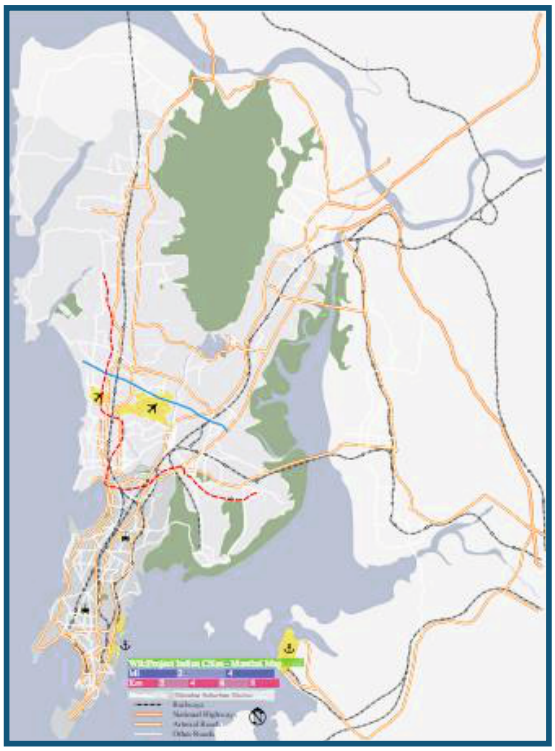

डी. पी. एस. आई. आर. कार्यप्रणाली :

डी. पी. एस. आई. आर. कार्यप्रणालीचा वापर करून कारण व परिणाम याबद्दल येथे चर्चा करण्यात आली आहे. डी. पी. एस. आई. आर. कार्यप्रणालीमुळे काही महत्वाच्या बाबींवर आणि त्यामुळे पर्यावरणावर होणाऱ्या परिणामांवरील संलग्नता समजण्यास मदत होते.

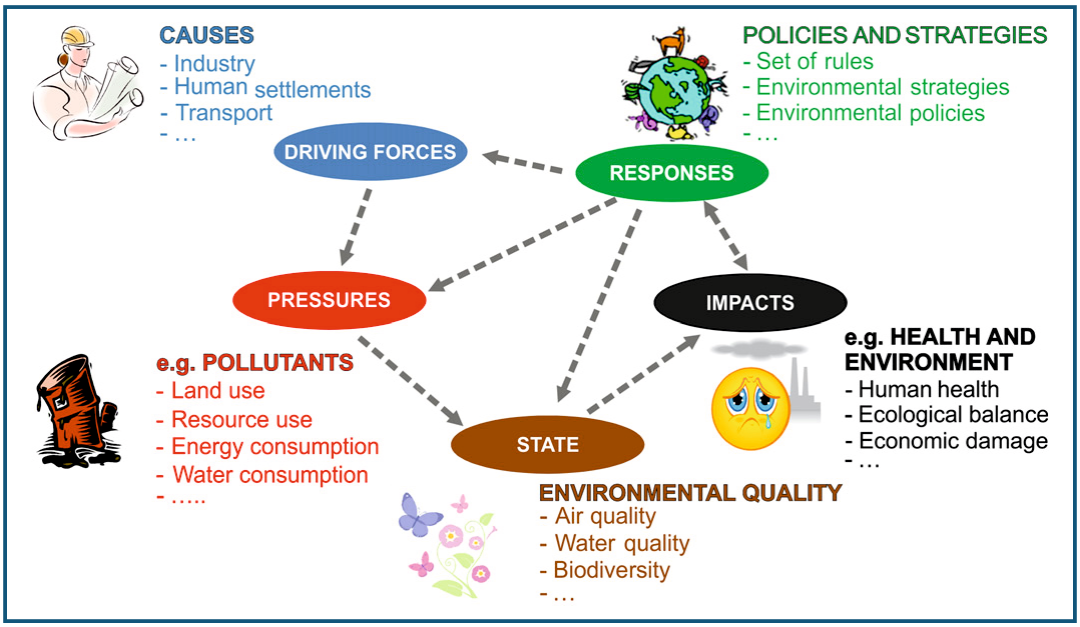

पर्यावरणचालक घटक :

पर्यावरचालक घटक हे मानवीय कार्य व त्यातून निर्माण झालेली गरज यावर अवलंबून असतात. या भागात मिरा भाईंदर शहरात आढळणारे पर्यावरण चालक घटक व त्यातून पर्यावरणावर होणारा ताण याची चर्चा केली आहे.

- ❖ मिरा भाईंदर शहरात होणारी लोकसंख्या वाढ
- ❖ औदयोगिक क्षेत्रात होणारी वाढ
- ❖ पायाभूत सुविधांमध्ये होणारी सुधारणा
- ❖ पर्यटन
- ❖ नागरीकरण व जीवनपद्धती उच्चांकन

मिरा भाईंदर शहरात होणारी लोकसंख्या वाढ :

लोकसंख्येत होणारी वाढ हि त्या क्षेत्राच्या भौतिक, सामाजिक प्रगतीची ओळख जरी देत असली तरी त्याचा थेट परिणाम पर्यावरणावर होतो. ही वाढ मुख्यत्वे मुंबई व इतर नजीकच्या शहरातून झालेल्या स्थलांतरामुळे आहे. मिरा भाईंदर शहराची एकूण लोकसंख्या वाढ हि 2001 पासून सकारात्मक आहे, परंतू मिरा भाईंदर शहराचा लोकसंख्या वाढीचा दर मागील दशकापेक्षा कमी झालेला आढळतो.

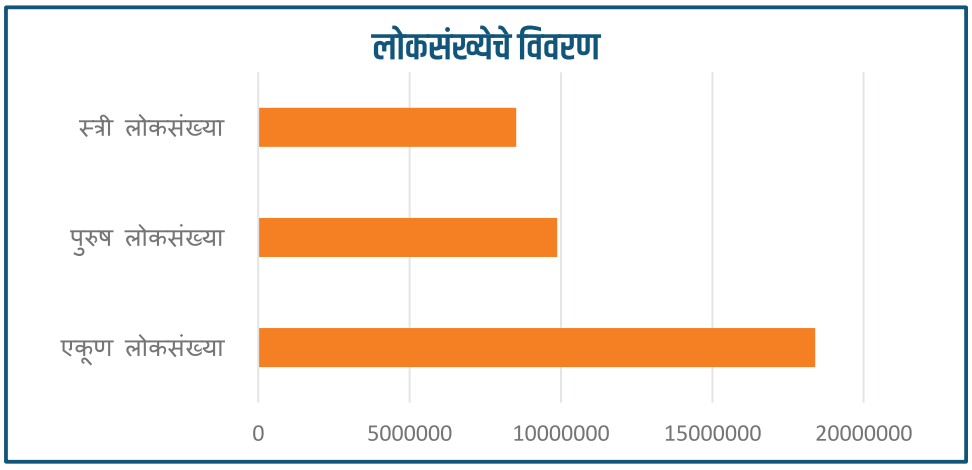

साक्षरता :

मिरा भाईंदर साक्षरता 2011 च्या गणनेनुसार 6,84,165 आहे. पुरुष साक्षरता प्रमाण 89.28% असून स्त्री साक्षरता प्रमाण 85.53% आहे. स्त्री - शिक्षणावर भर दिल्यास हे प्रमाण 100% करता येईल. याकरिता कमी उत्पन्न असणाऱ्या घरातील स्त्रियांच्या शिक्षणावर लक्ष केंद्रित करणे गरजेचे आहे.

अनु. क्र.	विश्लेषण	तपशील
1.	एकूण साक्षर	6,84,165
2.	साक्षर (पुरुष)	3,75,660
3.	साक्षर (महिला)	3,08,494
4.	साक्षर (इतर)	11
5.	पुरुष साक्षरता दर (%)	89.28%
6.	महिला साक्षरता दर (%)	85.53%

मिरा भाईंदर शहरात बऱ्याच झोपडपट्ट्या आहेत. प्रत्यक्ष सर्व्हे करून संकलित केलेली माहिती खालीलप्रमाणे

अ. क्र	झोपडपट्टींची नावे	प्रत्यक्ष (उपलब्ध) झोपड्यांची संख्या	सर्वेक्षण केलेल्या झोपडपट्यांची संख्या	जमिनीचा मालकी हक्क	CRZ बाधीत आहेत का	DP नुसार आरक्षण	अंदाजित झोपडपट्टींची लोकसंख्या
1.	मुर्धा खाडी ब्राह्मण देव नगर भाईंदर (प.)	1150	1150	सरकारी	CRZ - II	R-Zone	1600
2.	रेवा आगार,सदानंद नगर	1100	1150	सरकारी	CRZ - III	R-Zone	6000
3.	राई शिवनेरी	950	950	सरकारी	CRZ Mangroves Buffer Zone	No.Dev Zone (pt) R-Zone	6000
4.	इंदिरा कोठारा, भाईंदर (प.)	350	350	खाजगी	-	R-Zone	1600
5.	हनुमान नगर, भाईंदर (प.)	130	00	खाजगी	-	R-Zone	400
6.	मोर्वा भाट, भाईंदर (प.)	105	00	सरकारी	CRZ – (II) & (III)	No.Dev Zone	408
7.	ब्राम्हण देव नगर (मोर्वा)	100	00	सरकारी	CRZ	R-Zone	400
8.	लालबहादूर शास्त्रीनगर धावगी डोंगरी (उत्तन)	700	650	सरकारी	-	R-Zone (Hill)	4000
9.	नागला बंदर	00	00	खाजगी	(CRZ – III)	No.Dev Zone	400
10.	इंदिरा नगर (भाटेबंदर)	00	00	सरकारी	(CRZ – II)	R-Zone (Hill)	2000
11.	आंबेडकरनगर, गांधीनगर, भोलानागर	2736	2462	सरकारी	(CRZ – III)	R – Zone Municipal Res.	10000
12.	नेहरूनगर, लालबहादूर शास्त्री नगर, जाभळी आगार	2136	1764	सरकारी	(CRZ – IV)	R-Zone	5716
13.	मोतीनगर	268	183	खाजगी	(CRZ – II)	R-Zone	644
14.	गणेशनगर, देवलनगर , आनंदनगर, क्रांतीनगर, हनुमाननगर	3513	2806	सरकारी	(CRZ – III)	No.Dev Zone	15000
15.	अण्णानगर	134	93	सरकारी	-	D.P Road, Res.	368
16.	जय अंबेनगर 1 व 2	1729	1188	सरकारी	(CRZ – I)	Res. ST Depot	5952
17.	साईबाबा नगर	111	100	खाजगी	-	R-Zone	400
18.	नाझरेथ आगर	124	28	सरकारी	(CRZ – III)	No.Dev Zone	400
19.	जयनगर मांडवी पाडा	00	00	खाजगी	-	Municipal Res.	1300
20.	मांडवी पाडा	1500	893	खाजगी	-	No.Dev Zone	4000
21.	आदर्श इंदिरा नगर, भाईंदर (पूर्व)	1398	1048	सरकारी /खाजगी	CRZ	No.Dev Zone	6000
22.	हरिचंद्र नगर, भाईंदर (पूर्व)	350	00	खाजगी	-	R-Zone	2000
23.	शिवशक्तीनगर, भाईंदर (पूर्व)	712	67	खाजगी	CRZ	Industrial Zone	2000
24.	साई श्रद्धावेलफेयर, भाईंदर (पूर्व)	155	80	खाजगी	CRZ	No.Dev Zone	1800
25.	पानटेकडी, भाईंदर (पूर्व)	00	00	खाजगी	-	Municipal Res.	600
26.	सोनानगर, भाईंदर (पूर्व)	00	00	सरकारी	-	R-Zone	2000

27.	बंदरवाडी, भाईंदर (पूर्व)	105	105	सरकारी	(CRZ – III)	R-Zone	320
28.	श्रीरामनगर फाटक , भाईंदर (पूर्व)	135	27	खाजगी	-	R-Zone	208
29.	गावदेवी नगर, भाईंदर (पूर्व) आदर्श इंदिरा नगर	150	00	खाजगी	-	R-Zone	1400
30.	आझाद नगर (गोल्डन नेस्ट)	00	00	खाजगी	-	Municipal Res.	1200
31.	पंचवटी चाळ, भाईंदर (पूर्व)	00	00	खाजगी	-	R-Zone	1200
32.	शेवंते चाळ, भाईंदर (पूर्व)	00	00	खाजगी	-	R-Zone	160
33.	मॉडर्न कंपनी (घोडबंदर गांव)	630	424	खाजगी	CRZ	No.Dev Zone	1880
34.	साईनाथ सेवा नगर (घोडबंदर गांव)	185	180	सरकारी	CRZ	R-Zone	400
35.	काजूपाडा	290	139	खाजगी	-	R-Zone	800
36.	चेना वेलंकनी पाडा	48	21	खाजगी	-	R-Zone	700
37.	चेना पाटील पाडा	252	112	खाजगी	-	R-Zone	300
38.	डाचकुलपाडा	800	105	खाजगी	-	R-Zone	600
39.	माशाचा पाडा	65	22	खाजगी	-	No.Dev Zone	4000
40.	मीनाक्षी नगर	790	384	खाजगी	-	No.Dev Zone	4000
41.	महाजनवादी (मिरगांवठाण)	1800	262	सरकारी	-	R-Zone	10000
42.	कमलेश नगर (बाभळीचा भाट मिरारोड पूर्व)	00	00	खाजगी	-	No.Dev Zone	800
43.	रायकरवाडी (मिरारोड पूर्व)	300	00	खाजगी	-	R-Zone	2000
44.	पांडुरंगवाडी / पेणकरपाडा गुजराती चाळ (मिरारोड पूर्व)	948	203	सरकारी /खाजगी	-	R-Zone	8000
45.	मुन्शी कंपाऊंड	1350	416	खाजगी	-	R-Zone	12000
46.	गावदेवी नगर नं 1 (मिरारोड पूर्व)	110	00	खाजगी	(CRZ – IV)	R-Zone	400
	एकूण	27,507	17,262				1,31,356

शहरातील सुविधा:

1) आरोग्य केंद्र व रुग्णालये:

मिरा भाईंदर महानगरपालिकेच्या वैद्यकीय आरोग्य विभागाद्वारे शहरातील नागरिकांना वेगवेगळ्या प्रकारच्या आरोग्य विषयक सुविधा पुरवण्यात येतात. यामध्ये सामाजिक व रोगप्रतिबंधक सुविधांचा समावेश आहे.

मिरा भाईंदर महानगरपालिकेद्वारे नागरिकांकरिता तीन स्तरांमध्ये आरोग्य सेवा पुरवण्यात येतात.

❖ पहिला स्तर - 10 आरोग्य केंद्र, 2 उपकेंद्र
❖ दुसरा स्तर - माता बाल संगोपन केंद्र (भारतरत्न इंदिरा गांधी रुग्णालय)
❖ तिसरा स्तर - सर्व साधारण रुग्णालय (भारतरत्न पंडित भीमसेन जोशी रुगणालय(महाराष्ट्र शासन)

मिरा भाईंदर महानगरपालिकेच्या आरोग्य विभागाद्वारे राबवण्यात येणारे उपक्रम व योजना

बाह्यरुग्ण सेवा : सकाळी 9 ते 1,
केस पेपर शुल्क रु. 5/-.(जेष्ठ नागरिकांना सर्व औषधोपचार मोफत)

श्वानदंशावरील इंजेक्शन : निशुल्क

नियमित लसीकरण : या कार्यक्रमात गरोदर माता, 0 ते 16 वयोगटातील लाभार्थी यांचे लसीकरण आरोग्य कर्मचाऱ्यांमार्फत आरोग्य संस्थेत तसेच कार्यक्षेत्रात प्रसविकांमार्फत राष्ट्रीय लसीकरण वेळापत्राकानुसार करण्यात येते.

जननी सुरक्षा योजना : या योजने अंतर्गत दारिद्रय रेषेखालील तसेच अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीतील गरोदर स्त्रीयांना संस्थेत (दवाखान्यात) प्रसुति झाल्यानंतर रु. 600/- अनुदान देण्यात येते. घरी प्रसुती होणाऱ्या मातांना रु. 500/- अनुदान देण्यात येते. तसेच खाजगी नामांकीत रुग्णालयात सिझेरीयन शस्त्रक्रिया झाल्यास रु. 1500/- अनुदान देण्यात येते. सदर अनुदान संबंधित लाभार्थ्यांच्या बँक खात्यात जमा केले जाते. याकरिता संबंधित लाभार्थ्यांचे बँक खाते असणे बंधनकारक आहे.

पल्स पोलिओ मोहिम : पल्स पोलिओ मोहिमेत 0 ते 5 वयोगटातील मुलांना पोलिओची लस देण्यात येते. सदर कार्यक्रम एकुण 6 दिवस राबविण्यात येतो. शासनाने नेमून दिलेल्या तारखांना सदर कार्यक्रम राबविण्यात येतो.

आरोग्य तपासणी : राष्ट्रीय बाल स्वास्थ्य कार्यक्रम जिल्हा शल्य चिकित्सक पथकामार्फत (RBSK) वर्षातून दोन वेळा 1. मनपा शालेय आरोग्य तपासणी कार्यक्रम 2. शहरी व ग्रामीण अंगणवाडी तपासणी 3. मनपा बालवाडी तपासणी करण्यात येते.

2) रक्तपेढी :

मिरा भाईंदर महानगरपालिकेच्या मिरारोड येथील भारतरत्न इंदिरा गांधी रुग्णालयाच्या इमारतीत तळ मजल्यावर रक्तपेढी सुरु करण्यात आलेली आहे. मे. नवजीवन मेडिकल रिलीफ ॲण्ड रिसर्च फाऊंडेशन या संस्थेमार्फत सदर रक्तपेढी चालविण्यात येत आहे. थॅलेसेमिया, रक्ताचा कर्करोग व बीपीएल दाखला असणाऱ्यांना सदर रक्तपेढीमधून मोफत रक्त पुरवठा करण्यात येत आहे.

3) रुग्णवाहिका व शववाहिनी :

मिरा भाईंदर महानगरपालिकेने नागरिकांसाठी उच्च-गुणवत्तेच्या वैशिष्ट्यांसह विविध प्रकारची रुग्णवाहिका सेवा उपलब्ध करून दिलेली आहे. जसे की मूलभूत रुग्णवाहिका सेवा, व्हेंटिलेटर रुग्णवाहिका सेवा हि सेवा सामान्यत: ALS म्हणून ओळखली जाते, ज्यामध्ये सर्व जीवन रक्षक उपकरणे असतात आणि ती गंभीर आजारी रुग्णांना नेण्यासाठी वापरली जाते. त्याशिवाय, महानगरपालिकेतर्फे शववाहिनी सेवा देखील उपलब्ध करून दिली जाते. मृतदेहाची ने - आण करताना बाह्य परिस्थितीमुळे मृतदेहाचे विघटन रोखण्यासाठी उच्च दर्जाच्या शीतपेटीसह शववाहिका उपलब्ध आहेत.

मिरा भाईंदर महानगरपालिका कार्यक्षेत्रातील रुग्णवाहिका व शववाहिन्यांची माहिती खालीलप्रमाणे

अनु. क्र.	वाहन क्रमांक	वाहनाचा प्रकार	प्रभागाचे नाव
1	MH 04 EY 1072	रुग्णवाहिका	प्रभाग क्र. ०१, भारतरत्न पंडित भीमसेन जोशी रुग्णालय
2	MH 04 EP 0512	रुग्णवाहिका	
3	MH 04 H 702	शववाहिनी	
4	MH 04 EY 9067	रुग्णवाहिका	प्रभाग क्र. ०२ व ०३, खारीगाव व तलाव रोड
5	MH 04 H 620	शववाहिनी	
6	MH 04 EC 2285	रुग्णवाहिका	प्रभाग क्र. 04, जहांगीर कॉ. कनकीया नगर
7	MH 04 EL 2287	रुग्णवाहिका	प्रभाग क्र. 05, इंदिरा गांधी रुग्णालय, पुनमसागर, मिरारोड
8	MH 04 EP 159	रुग्णवाहिका	

3) वाचनालये :

वाचनाची व अभ्यासाची आवड असणाऱ्या विद्यार्थी व नागरिकांसाठी मिरा भाईंदर महानगरपालिकेतर्फे खालील प्रमाणे वाचनालय व अभ्यासिकेची सेवा सुविधा उपलब्ध करून देण्यात आलेली आहे.

मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रातील वाचनालयांची नावे व ठिकाण :

1) नगरवाचनालय, नगरभवन, दुसरा मजला, मांडली तलाव समोर,भाईंदर (प)

2) आरक्षण क्र.100, फ्लायओव्हर जवळ, भाईंदर (प)

3) जरीमरी तलाव अभ्यासिका, साई कॉम्पलेक्स जवळ, काशिमिरा, मिरा रोड (पु.)

4) प्र.स.का.क्र.3 वाचनालय, तलाव रोड, भाईंदर (पू).

5) कै. विलासराव देशमुख भवन अभ्यासिका,जांगीड ॲमिनीटी हॉल, कनकीया, मिरा रोड (पु.)

6) आ. क्र. 318, सिल्व्हर सरीता अभ्यासिका, काशिगाव, मिरा रोड (पु.)

7) राष्ट्रपिता महात्मा गांधी ग्रंथालय, मिरारोड (पू).

8) सावित्रीबाई फुले अभ्यासिका, यशवंत गार्डन जवळ, भाईंदर (पू.)

9) ॲमिनिटी ओपन स्पेस अभ्यासिका, पुनम गार्डन, मिरा रोड (पू.)

10) हनुमान नगर वाचनालय, भाईदर (पू).

मिरा-भाईंदर महानगरपालिकेची ग्रंथालये

5) उद्याने व क्रीडासंकुल :

मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रातील नागरिकांच्या विरंगुळ्यासाठी व शहराचे हरित क्षेत्र वाढवण्यासाठी महानगरपालिकेने 79 उद्याने सुशोभित केली आहेत. करमणूक व विरंगुळ्याची जागा यादृष्टीने उद्यानांचे महत्व आहे. उद्यान विभागामार्फत उद्यानांमधील खेळणी बसवणे, सुशोभीकरण व निगा - देखभाल इत्यादी कामे करून उद्यानांची सुंदरता कायम राहील यावर लक्ष दिले जात आहे. मिरा भाईंदर शहरात एकूण 79 उद्याने व 12 मैदाने आहेत. शहरातील नागरिकांना आपल्या जवळील उद्यानांचे ठिकाण व भौगोलिक माहिती तसेच विभिन्न प्रकारचे झाडे , फुले, फळे व प्राचीन वृक्ष यांची माहिती सहज उपलब्ध होण्यासाठी महानगरपालिकेद्वारे www.mbmcgardencity.com या संकेतस्थळाची निर्मिती करण्यात आली आहे.

शाश्वत विकास ध्येये करण्याच्या अनुषंगाने मिरा भाईंदर महानगरपालिकेने आखलेल्या विविध उपक्रमांची माहिती आणि नागरिकांनी आचरणात आणावयाच्या कृती

संयुक्त राष्ट्रसंघाने शाश्वत विकासाची 17 उद्दिष्टे निश्चित केली आहेत ज्यांना 2030 पर्यंत साध्य करणे अपेक्षित आहे. आज जगभरातील बऱ्याच नागरिकांना आणि स्थानिक स्वराज्य संस्थांना वातावरणातील बदल, प्रदूषण आणि पर्यावरणाचा ऱ्हास या समस्यांना विविध स्तरावर तोंड द्यावे लागत आहे. यावर काही उपाययोजना करायच्या असतील तर समाजातील फक्त काही घटकांनी काम करून चालणार नाही तर सर्व नागरिक, महानगरपालिका, राज्य शासन, केंद्र शासन आणि इतर संस्था यांनी एकत्र येऊन, काम करावे लागेल.

संयुक्त राष्ट्रसंघाच्या Conference of Parties मधील पॅरिस करारात भारताने मान्य केल्याप्रमाणे आपल्याला 2030 पर्यंत 2005 च्या तुलनेतील carbon emissions, GDP च्या 30 ते 35 टक्क्यांनी कमी करायची आहेत तसेच शाश्वत पर्यावरण पूरक उपायांद्वारे नागरिकांचे जीवनमान सुधारून आर्थिक विकास करायचा आहे. यासाठी नागरिक आणि महानगरपालिका यांनी एकत्रितपणे काम करणे आवश्यक आहे.

शाश्वत विकास ध्येये (SDGs) हि जगातील सर्व प्रकारची गरिबी हटवण्यासाठी व एक समान न्याय व पृथ्वी वर सुबकता आणण्याच्या जगाच्या निर्मितीसाठी दूरदर्शी व वैश्विक मान्यताप्राप्त तत्वे आहेत. 17 SDGs व 169 उद्दिष्टे सप्टेंबर 2015 मध्ये पार पाडलेल्या संयुक्त राष्ट्रांच्या ऐतिहासिक महासभेत 193 देशांनी मान्य केलेल्या व 1 जानेवारी 2016 पासून अंमलात आलेल्या (Transfering our world : the 2030 Agenda for Sustainable Development) अहवालाचा भाग आहेत. जगभरातील कोट्यावधी लोकांशी आणि राष्ट्रांशी सखोल चर्चा आणि विचारविनिमय करून या ध्येयवादी शाश्वत विकास उद्दिष्टांची निश्चिती करण्यात आलेली आहे.

मिरा भाईंदर महानगरपालिकेने शहरात हरितक्षेत्र वाढवण्याच्या हेतूने तसेच जमिनीच्या कमतरतेमुळे मियावाकी या जपानी पद्धतीचा वापर करून शहरामध्ये विविध ठिकाणी 1 लाख झाडांच्या लागवडीचे ध्येय हाती घेतले आहे. या ध्येयाप्रमाणे 10 हजार वृक्षांची लागवड शहराच्या काही ठिकाणी करण्यात आली असून अगामी अमृतमहोत्सवा दरम्यान 75 हजार वृक्ष लागवडीचे नियोजन महानगरपालिकेद्वारे करण्यात आले आहे .

उद्यान नगरी म्हणून प्रसिद्ध असलेल्या मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रात 79 उद्याने आहेत. मिरा भाईंदर हे शहर हरित व सुंदर रहावे याकरिता सर्व उद्याने, मैदाने, चौपाट्या, स्मशाने व दुभाजकांचे सुशोभिकरण केलेले असुन (विविध वनस्पतींनी सुशोभित केलेले आहेत) त्यांची योग्य ती निगा व देखभाल करण्यात येते.

मिरा भाईंदर शहरातील उद्याने

MBMC उद्यान

मिरा भाईंदर महानगरपालिकेचे MBMC उद्यान सहकुटुंब भेट देण्यासाठी सर्वात आकर्षक उद्यानांपैकी एक आहे. हे उद्यान सकाळी लोकांना व्यायाम व चालण्यासाठी 6 ते 8.30 तर संध्याकाळी 4 ते 8 लहानमुलांना खेळण्यासाठी खुले असते. यामध्ये उद्यान विभागाद्वारे खेळणी बसवण्यात आली आहेत तसेच येथे असलेल्या वृक्ष व सामानाची काळजी उद्यान विभागाकडून घेतली जाते.

रामदेव पार्क उद्यान

रामदेव पार्क उद्यान हे मिरा भाईंदर शहरामधील एक आदर्श पिकनिक स्पॉट आहे. मोकळ्या खुल्या खेळासाठी हे एक उत्कृष्ट ठिकाण आहे. ज्यांना घराबाहेर वेळ घालवायचा आहे अश्या व्यक्ती व कुटुंबासाठी हे उद्यान अनेक सुंदर सुविधा देते. उद्यान सर्व वयोगटांसाठी उपयुक्त मनोरंजक खेळाच्या उपकरणांची विस्तृत श्रेणी प्रदान करते. रामदेव पार्क उद्यान लोकांना भेट देण्यासाठी अनुकूल आणि सुरक्षित ठिकाण आहे.

जॉगर्स पार्क उद्यान

मिरा भाईंदर शहरात जॉगर्स पार्क उद्यान हे सर्वात प्रसिद्ध कंट्री पार्क आहे. येथील चालण्याचे मार्ग व आजूबाजूच्या परिसरातील शांतता यामुळे हे एक लोकप्रिय ठिकाण आहे. उद्यानात भरपूर मोकळी जागा, ,आसनव्यवस्था व लहान मुलांना खेळायची जागा आहे. उद्यानातील तलाव उद्यानाचे सौंदर्य अजून वाढवतो. महानगरपालिकेकडून जॉगर्स पार्क मध्ये मनोरंजक सुविधा आणि मैदानी व्यायाम उपकरणे उपलब्ध करून देण्यात आली आहे. या उद्यानात अनेक मनोरंजक कार्यक्रमही आयोजित केले जातात.

इंदिरा गांधी उद्यान

हे उद्यान भाईंदर येथे असून उद्यानात सकाळी चालण्यासाठी मार्ग बनवण्यात आले आहे. उद्यानाच्या मध्यभागी असलेले तलाव उद्यानाची शोभा आणखी वाढवत आहे येथील हिरवळ व शांतता हे या उद्यानाचे आकर्षण आहेत. संध्याकाळी लहानमुलांना खेळण्यासाठी व वृद्धांना विरंगुळ्यासाठी एक उत्तम ठिकाण आहे.

पर्यावरण संवर्धन

महानगरपालिकेच्या संपुर्ण क्षेत्रात वृक्षारोपण करून मिरा-भाईंदर "हरित शहर" करण्याचे काम महानगरपालिकेने हाती घेतले आहेत. नविन विकसीत केलेले रस्ते, मैदाने, उद्याने, व इतर महापालिकेच्या जागेमध्ये वृक्ष लागवड करून त्यांची निगा व देखभाल पालिकेकडून केली जाते.

उद्यानांच्या अंतर्गत असलेले 10 तलावांचे संवर्धन करून जलीय पर्यावरण सांभाळण्याचे महत्वाचे कार्य मिरा भाईंदर महानगरपालिका करत आहे. या तलावांच्या आश्रयाने विविध पाणवनस्पती, जलचर व पाणपक्षी यांची संख्या वाढत आहे.

जैवविविधतेला उर्जितावस्था प्राप्त व्हावी व अन्न साखळी निर्माण होऊन जैवविविधता वाढावी म्हणून भारतीय उपखंडातील स्थानिक वृक्ष लागवडीचे अभियान राबविण्यात आले या अंतर्गत मिरा भाईंदर महानगरपालिकेने आपल्या क्षेत्रात 3000 स्थानिक वृक्षांची लागवड केलेली आहे.

मिरा भाईंदर महानगरपालिका प्रतीवर्षी "5 जुन 'जागतीक पर्यावरण दिन" व 16 जुन "वटवृक्ष दिन" म्हणून साजरा करते . भारताच्या एकुण भौगोलिक क्षेत्राच्या 33 टक्के क्षेत्र जंगलव्याप्त असणे आवश्यक आहे. त्या दृष्टीने महानगरपालिकेने अमृतवने विकसीत केली आहेत. पर्यावरणाचा समतोल साधण्याच्या अनुषंगाने लोकांमध्ये जनजागृती करणे आवश्यक आहे. त्यासाठी दरवर्षी वृक्षदिंडी, वृक्षारोपण इ. उपक्रम राबविण्यात येत असतात तसेच मिरा-भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रात फुले, फळे, औषधी वनस्पती यांचे भव्य प्रदर्शन भरविण्यात येते.

हवा प्रदूषण

मिरा भाईंदर शहराचा विकास मागील दशकापासून फारच झपाट्याने झाला आहे. शहर परिसरात असणाऱ्या कंपन्या, महाराष्ट्र औद्योगिक विकास महामंडळ (एम.आय.डी.सी.) यांचा वाढलेला विस्तार, दळणवळणाच्या सुविधा इत्यादी शहरीकरणामुळे हवा प्रदूषित होत असून याचा परिणाम मानवी जीवनावर होत आहे.

वातावरणामध्ये विविध प्रकारचे वायू असून, ते योग्य प्रमाणात असल्यास हवा आरोग्यास योग्य असते. पृथ्वीच्या वातावरणात नायट्रोजन (अंदाजे 78%) व ऑक्सिजन (अंदाजे 21%) वायूचे प्रमाण आहे. या मुख्य वायूंबरोबरच हवेमध्ये अरगॉन, कार्बन डायऑक्साईड, हेलियम, निऑन, जल- बाष्प आणि ओझोन यासारखे वायुदेखील अल्प प्रमाणात असतात.

हवेची गुणवत्ता

हवेची गुणवत्ता औद्योगिक, वाहतूक, बांधकाम कामे यामुळे प्रभावित होते. मिरा भाईंदर शहरात औद्योगिक व रहिवासी भागामध्ये जाणवावा असा सुस्पष्ट फरक नाही. मिरा भाईंदर महानगरपालिकेने शहरातील हवेचे मापन केले असून याचा राष्ट्रीय हवा गुणवत्ता मानकांशी (NAAQ std 2009) पडताळा घेऊन निष्कर्ष काढला आहे.

AQI	हवेची गुणवत्ता
0 - 50	चांगली
51 - 100	समाधानकारक
101 - 200	मध्यम
201 - 300	प्रदूषित
301 - 400	अत्यंत प्रदूषित
401 - 500	गंभीर

केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण मंडळ हवा गुणवत्ता मानके

विविध चौकातील हवा प्रदूषकांचे निरीक्षण व मापन

मिरा भाईंदर महानगरपालिकेने शहरातील निरनिराळ्या 12 चौकांच्या ठिकाणी हवेतील प्रदूषकांचे मापन करण्यासाठी हवेचे निरीक्षण केले आहे. हा तपशील खालील तक्त्यात देण्यात आला आहे.

क्र.	ठिकाण	RSPM10 (µg/m3)	PM2.5 (µg/m3)	So2 (µg/m3)	Nox (µg/m3)	AQI
1.	काशिमिरा चौक छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या पुतळ्याजवळ	88.5	54.5	14.5	24.5	91
2.	भाईंदर पोलीस स्टेशन (प.) चौक	79.2	49.2	10.2	18.2	82
3.	भाईंदर (प.) रेल्वे स्टेशन	89.1	57.1	13.9	25.1	95
4.	मिरा रोड रेल्वे स्टेशन जवळ	80.9	52.9	9.4	19.9	88

क्र.	ठिकाण	RSPM10 (µg/m3)	PM2.5 (µg/m3)	So2 (µg/m3)	Nox (µg/m3)	AQI
5.	भाईंदर (पू) केबिन रोड	75.5	40.5	10.1	15.2	76
6.	भाईंदर (पू) बी. पी. रोड	68.1	28.1	9.5	18.2	68
7.	भाईंदर (पू) नवघर स्टेशन रोड	59.2	23.2	9.8	11.1	59
8.	एस. के. स्टोन चौक	76.3	46.3	11.2	25.2	77
9.	उत्तन नाका (बस स्टॉप चौक)	60.1	28.1	10.6	23.8	60
10.	पाली St. Andrew चर्च जवळ	55.3	30.2	9.4	24.5	57
11.	कनाकिया पोलीस स्टेशन, मिरा रोड	65.1	36.1	8.9	12.8	65
12.	उत्तन पाली येथील घनकचरा प्रक्रिया प्रकल्प	75.6	43.6	15.2	22.1	76

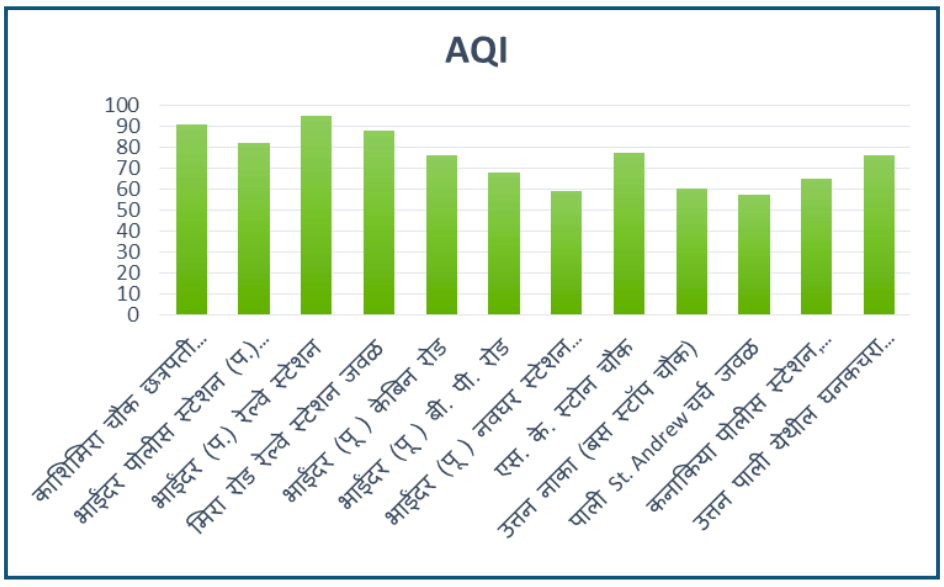

निष्कर्ष : वरील आलेख पाहता, असे लक्षात येते की SO2 आणि NOx यांची हवेतील गुणवत्ता मर्यादित असून RSPM मानक मर्यादा ओलांडण्याच्या सीमेवर आहे. वाहनातील होणारे उत्सर्जन हे वायू प्रदूषणाचे प्रमुख कारण आहे. प्रदूषण नियंत्रित करण्यासाठी रस्त्याच्या बाजूने झाले लावणे गरजेचे आहे. मोठा बदल करायचा असेल तर हवा प्रदूषण नियंत्रणाचे काटेकोरपणे पालन केले पाहिजे. तसेच हरित ऊर्जेंचा वापर अधिकाधिक केला पाहिजे.

ध्वनी प्रदुषण

मनुष्य, प्राणी किंवा यांत्रिक पर्यावरणामुळे निर्माण झालेला मर्यादिपलीकडील असह्य ध्वनी म्हणजे ध्वनी प्रदूषण. यामुळे मनुष्य किंवा प्राणी जीवनाच्या कृती विसकळीत होतात किंवा त्यांचा समतोल बिघडतो. जगभरात मानवी परिसरातील बहुतेक ध्वनी हा बांधकाम आणि वाहतूक (मोटारी, विमाने, रेल्वे इत्यादींचा आवाज)

यांच्यामुळे निर्माण होत असतो. शहरी नियोजनात त्रुटी असल्यास ध्वनी प्रदूषणात वाढ होते. तसेच औद्योगिक क्षेत्रे आणि निवासाची ठिकाणे एकमेकांना लागून असल्यास निवासी भागात ध्वनी प्रदूषण जाणवते.

आवाजाची तीव्रता डेसिबल (डीबी) या एककात मोजली जाते.शहरी भागात अनेक मानवनिर्मित कृतींमुळे ध्वनी प्रदूषण होते. उदा., घरातील दूरदर्शन संच, मिश्रक (मिक्सर), विविध प्रकारचे कारखाने, वाहने, बांधकाम इत्यादी. ध्वनी प्रदूषणामुळे मनुष्य व प्राणी यांच्या आरोग्यावर आणि वर्तनावर परिणाम होतो. ध्वनीची पातळी वाढली की माणसांमध्ये ताण वाढून रक्तदाब वाढतो आणि हृदयाचे विकार जडू शकतात.ध्वनी प्रदूषण रोखण्यासाठी धोरणे समजून घेणे, उपाय योजना करणे आणि त्याचा उपयोग करणे हि आजच्या काळाची सर्वात मोठी गरज आहे. म्हणून केंद्रीय प्रदूषण नियंत्रण विभागातर्फे ध्वनी मानकाची एक निश्चित पातळी ठरवून दिली आहे, ती पुढीलप्रमाणे.

स्थळ	क्षेत्र	मर्यादा dB(A)	
		दिवसा	रात्री
अ	औद्योगिक क्षेत्र	75	70
ब	व्यावसायिक क्षेत्र	65	55
क	निवासी क्षेत्र	55	45
ड	शांतता क्षेत्र	50	40

मिरा भाईंदर शहरातील काही चौकाच्या ठिकाणी ध्वनीची गुणवत्ता (Ambient Sound) मोजण्यात आली त्याची सविस्तर माहिती खालील प्रमाणे आहे.

क्र.	ठिकाण	dB
1	आंबेडकर चौक	74. 1
2	भायंदर स्टेशन चौक	72. 6
3	स्टेशन चौक	84. 9
4	गोल्डन नेस्ट चौक	85. 1
5	एस.के स्टोन चौक	84. 9
6	शिवाजी चौक	89. 4
7	बस प्रवर्तन चौक	89. 3
8	उत्तान चौक	83. 3
9	MBMC डम्पिंग ग्राउंड	70. 3
10	एस टी.अँड्राइवस चर्च चौक	56. 4
11	नेताजी सुभाष चंद्र बोस चौक	70
12	मिरा रोड पोलीस स्टेशन चौक	82. 5

एस. के. स्टोन चौक

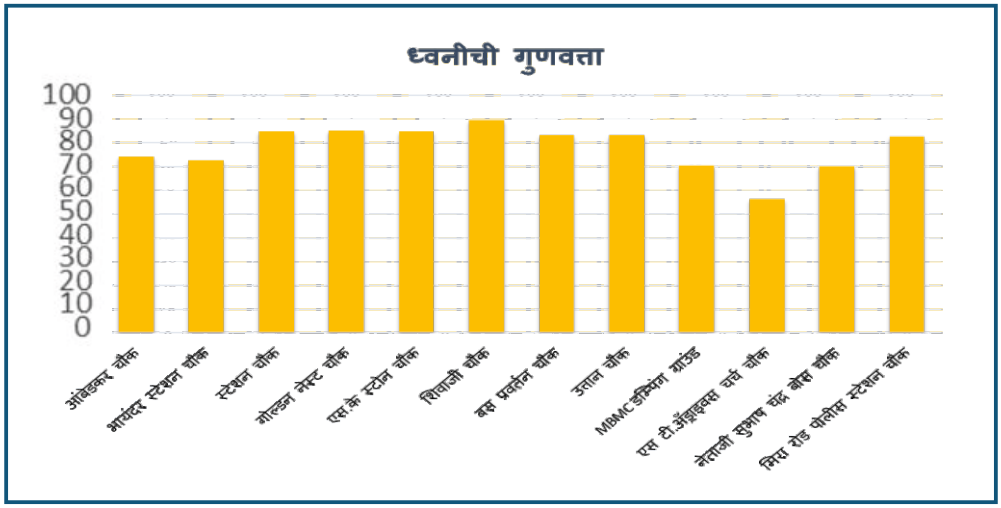

निष्कर्ष : वरील आलेख पाहता काही ठिकाणी ध्वनी प्रदूषण दिसून आले आहे. हे ध्वनी प्रदूषण नियंत्रणात ठेवण्यासाठी नाक्याच्या ठिकाणी वाहनांची जास्त गर्दी होणार नाही याची दक्षता घेण्यात यावी तसेच ध्वनी प्रदूषण नियंत्रणाच्या नियमांचे काटेकोरपणे पालन करण्यात यावे.

पाणी प्रदूषण

जलप्रदूषण म्हणजे पाण्याच्या स्रोतांचे प्रदूषण. जलप्रदूषण ही एक मानव निर्मित समस्या आहे. हवा - पाणी - अन्न या माणसाच्या तीन गरजांपैकी पाणी ही दुसऱ्या क्रमांकाची गरज आहे. आपल्याला पाणी स्वच्छ आणि शुद्ध मिळणे हे आरोग्याच्या दृष्टीने खुपच महत्त्वाचे आहे. प्रदुषित पाण्यामुळे पोटाचे विकार आणि इतर बरेचसे रोग होतात. पाणी प्रदुषित होण्याची अनेक कारणे आहेत आणि याला सर्वस्वी आपणच जबाबदार आहोत.

निसर्गामध्ये "पाणी" हे वेगवेगळ्या स्रोतांमध्ये (समुद्र, नदी, नाले, भूजल, पावसाचे पाणी इ.) विभागलेले आहे. पाण्यातील भौतिक, रासायनिक व जैविक घटकांची असलेली मात्रा म्हणजेच पाण्याची गुणवत्ता होय. पाणी हे वैश्विक द्रावक (Universal Solvent) आहे. पाण्यात जास्तीत जास्त घटक सामावून, विरघळून घेण्याची क्षमता असते भारतीय मानक संस्थेने पिण्याच्या पाण्याच्या गुणवत्तेबाबत ठरवून दिलेल्या निकषांनुसार, एक किंवा अनेक घटक कमाल मर्यादेपेक्षा जास्त आढळून आल्यास आपण पाणी प्रदूषित झालेले आहे असे समजतो. हे

प्रदूषित झालेले पाणी सजीवांच्या म्हणजेच मानव, पशुपक्षी व वनस्पतींच्या योग्य वाढीसाठी अपायकारक असते. पाणी प्रदूषणाची प्रामुख्याने दोन कारणे आहेत. पाण्याचा एकमेव स्रोत पाऊस हा आहे. पाऊस पडताना पावसाच्या पाण्यात, वातावरणातील विविध वायू, धूलिकण, धूर इत्यादी घटक मिसळले जातात, तसेच पाणी जमिनीवरून वाहतांना जमिनीवरील घटक मिसळले जातात. जल प्रदुषण रोखण्यासाठी याची कारणे माहीती करून योग्य ती उपाययोजना योजली पाहीजे व या संबधी कडक कायदे तयार करावे लागतील. 1974 मधील Water Act या कायद्याची अमंलबजावणी होणे आवश्यक आहे.

पिण्याच्या पाण्याची गुणवत्ता

मिरा भाईंदर महानगरपालिकेने पालिकाक्षेत्रातील वेगवेगळ्या ठिकाणच्या पाण्याची गुणवत्ता तपासण्यासाठी त्यांच्या नमुन्यांची चाचणी घेतली. हे पाण्याचे नमुने साठवण टाक्यांमधून घेण्यात आले असून त्याची माहिती खाली सविस्तर नमूद करण्यात आली आहे.

मिरा भाईंदर पालिका क्षेत्रातील जलकुंभ

- गोडदेव जलकुंभ
- मिरा- MIDC जलकुंभ
- कमला पार्क जलकुंभ
- सुभाष चंद्र बोस गार्डन जलकुंभ
- मोरवा जलकुंभ
- उत्तन जलकुंभ
- सुदामा जलकुंभ

मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रातील जलकुंभाच्या पाण्याची गुणवत्ता

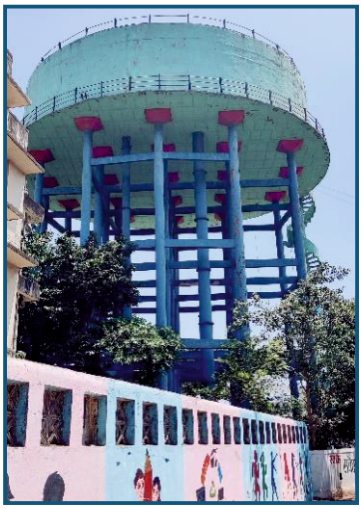

मिरा - MIDC जलकुंभ

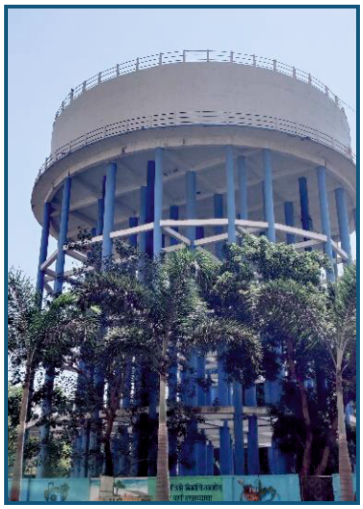

गोडदेव जलकुंभ

मोरवा जलकुंभ

मानांक		जलकुंभाचे ठिकाण						
		कमला पार्क जलकुंभ	सुभाष चंद्र बोस गार्डन जलकुंभ	मोरवा जलकुंभ	उत्तन जलकुंभ	सुदामा जलकुंभ	गोडदेव जलकुंभ	मिरा- MIDC जलकुंभ
1	pH	8.28	7. 39	7.45	7.62	7.10	7.6	7.7
2	Total Solids	BDL(<10)	75	80	88	(<1.0)	BDL(<10)	71
3	Total Dissolved Solids	77	75	80	88	75	60	53
4	Suspended Solid	77	BDL(<10)	BDL(<10)	(<10)	75	BDL(<10)	73
5	COD	BDL(<5)	BDL(<5)	BDL(<5)	BDL(<5)	BDL(<5)	BDL(<5)	BDL (<5)
6	Hardness	52	45	52	55	32	64	65
7	BOD	1	2	2	2	1	1	1
8	Alkalinity	60	48	52	78	68	43	40
9	Ammonical Nitrogen	BDL(<0.1)	0.03	BDL(<0.01)	(<0.01)	0.07	0.03	BDL (<0.1)
10	Total Nitrogen	BDL(<0.5)	BDL(<0. 5)	BDL(<0.5)	(<0.5)	(<0.5)	BDL(<0.5)	BDL (<0.5)
11	Nitrate	BDL(<0.2)	0.6	BDL(<0.2)	(<0.2)	(<0.2)	BDL(<0.2)	0.5
12	Chromium	BDL(<0.005)	BDL(<0.005)	BDL(<0.005)	(0.005)	(<0.005)	(<0.005)	(<0.005)
13	Phosphates	BDL(<0.5)	(<5.5)	BDL(<0.5)	(<0.5)	(<0.5)	BDL(<0.5)	BDL (<0.5)
14	Cadmium	BDL(<0.025)	BDL(<0.025)	BDL(<0.025)	(<0.025)	(<0.025)	BDL(<0.025)	BDL (<0.025)
15	Copper	BDL(<0.5)	BDL(<0.5)	BDL(<0.5)	(<0.5)	(<0.5)	BDL(<0.5)	BDL (<0.5)
16	Lead	BDL(<0.010)	BDL(<0.010)	BDL(<0.010)	(<0.010)	(<0.010)	BDL(<0.010)	BDL (<0.010)
17	Zinc	0.2	0.2	BDL(<0.1)	(<0.1)	(<0.1)	BDL(<0.1)	BDL (<0.1)
18	MPN	>10	>10	>230	>10	<10	0. 00	0. 00
19	E - Coli	Absent	Absent	Absent	Absent	Absent	Absent	Absent
20	F - Coli	Absent	Absent	Absent	Absent	Absent	Absent	Absent

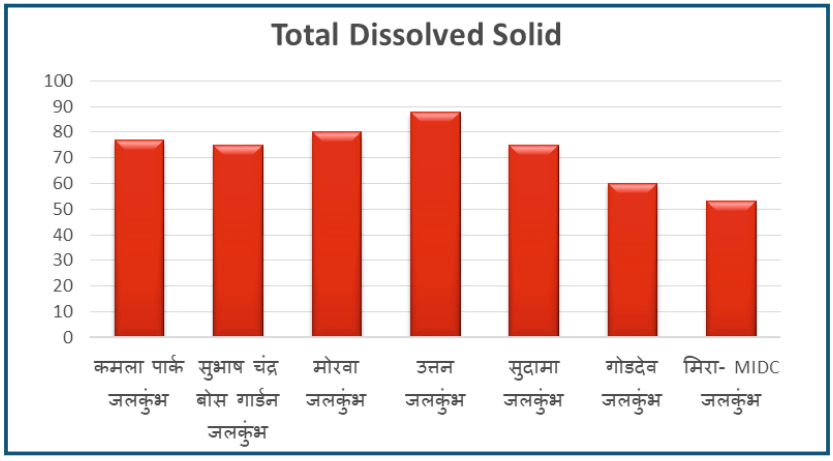

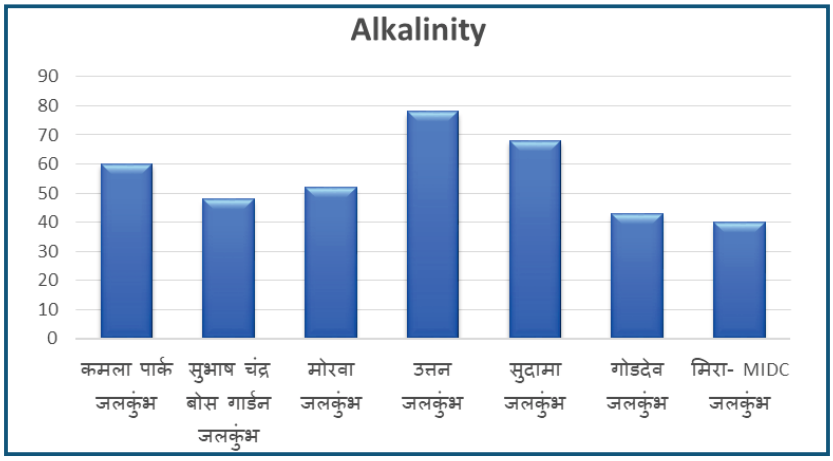

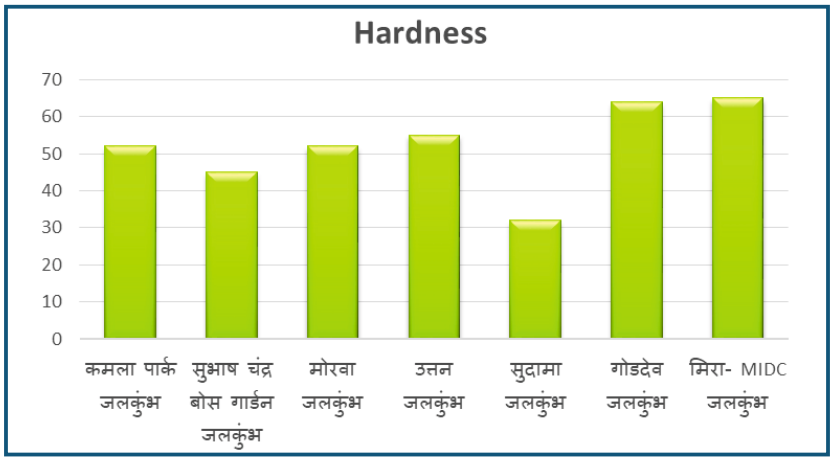

निष्कर्ष : पिण्याच्या पाण्याची गुणवत्ता तपासली असता काही ठिकाणचे पाणी पिण्या योग्य आढळलेले आहेत. पाण्याची गुणवत्ता सुधारण्यासाठी पाण्याची टाकी नियमिपणे स्वछ करणे आणि त्याची देखभाल करून पिण्यायोग्य बनवणे आवश्यक आहे.

खाडीमधील पाण्याची गुणवत्ता

मिरा भाईंदर शहरातील खाडीचे पाणी हे मिरा भाईंदर महापालिकेच्या नैसर्गिक संसाधनांपैकी एक मानले जाते. उल्हास नदी भाईंदर खाडीला जोडलेली आहे आणि पुढे खाडी हि मुंबई समुद्राला मिळते. भाईंदर खाडीला खारफुटीने वेढलेले आहे. त्यामुळे त्या भागातील जैवविविधता मोठया प्रमाणात आहे आणि खारफुटीमुळे खाडीच्या जमिनीचे पुरापासून संरक्षण होते. महानगरपालिकेच्या पर्यावरण विभागाने या वर्षी घोडबंदर खाडी व भाईंदर खाडीच्या पाण्याची चाचणी केली आहे.

पाण्याची गुणवत्तेची चाचणी करण्यासाठी पीएच, बायोकेमिकल ऑक्सिजन (बीओडी), केमिकल ऑक्सिजन (सीओडी), फॉस्फेटस, नायट्रेट, कॅडमियम, शिसे या सारख्या भौतिक - रासायनिक मापदंडांची तपासणी करण्यात आली.

खाडीच्या पाण्याच्या नमुन्यांच्या पाणी चाचणी अहवाल खालीलप्रमाणे

मापदंड	खाडीचे नाव		मर्यादा
	घोडबंदर खाडी	भाईंदर खाडी	
pH	7.5	7. 72	5.5 - 9.0
Total Solids	7624	45	-
Total Dissolved Solids	7600	8790	-
Suspended Solid	24	55	-
COD	23.5	14	-
Hardness	2425	650	-
BOD	10	6	-
Alkalinity	65	180	-
Ammonical Nitrogen	BDL (<1.0)	0. 38	-
Total Nitrogen	BDL (<1.0)	BDL (<0. 5)	-
Nitrate	2. 1	1. 2	-
Chromium	BDL (<1.0)	BDL (<0. 005)	2 mg/L
Phosphates	BDL (<1.0)	12. 05	5 mg/ L
Cadmium	BDL (<1.0)	BDL (<0. 025)	2 mg/L

Copper	0. 1	BDL (<0. 5)	3 mg/L
Lead	0. 16	2. 0	0.01 mg/L, Max
Zinc	0. 1	0. 4	5 mg/ L
MPN	Present	>230	-
E - Coli	Present	Present	-
F - Coli	Present	Present	-

निष्कर्ष : खाडीच्या पर्यावरण संवर्धनासाठी खाडीत प्रदूषित पाणी सोडणे, घनकचरा टाकणे, निर्माल्य टाकणे टाळले पाहिजे. नाल्यातून वाहून आलेला कचरा अडवण्यासाठी फिल्टर्स बसवण्याची आवश्यकता आहे. काही ठिकाणी गाळ साफ करणे, चिखल माती काढणे आणि जैव उत्पादके टाकणे आवश्यक आहे.

इको फ्रेंडली गणेशोउत्सव

मिरा भाईंदर महानगरपालिकेद्वारे (MBMC) यावर्षीही गणपती मूर्तींच्या विसर्जनासाठी शिवार गार्डन आणि जॉगर्स पार्क जवळ तसेच नेताजी बोस म्युनिसिपल ग्राउंड, एस.एन. कॉलेज ग्राउंड नवघर या सारख्या 4 ठिकाणी तसेच यासह आणखी काही मोक्याच्या आणि केंद्रीकृत ठिकाणी कृत्रिम तलाव तयार केले आहेत. मिरा भाईंदर शहरातील अधिकाधिक नागरीक पर्यावरणपूरक उपायांचा अवलंब करीत आहेत, मग तो मूर्तीसाठी असो वा विसर्जनासाठी केवळ कुटुंबेच नाही तर सार्वजनिक मंडळे देखील पर्यावरणपूरक मूर्तींची निवड करून त्यांचे विसर्जन मिरा भाईंदर महानगरपालिकेने (MBMC) तयार केलेल्या कृत्रिम तलावांमध्ये करत आहेत.

यंदाच्या वर्षी तब्बल 3609 गणपती मूर्तींचे तसेच325 गौरी मूर्तींचे नैसर्गिक तलाव, समुद्र आणि कृत्रिम तलावांमध्ये विसर्जन करण्यात आले. कृत्रिम तलावांना नागरिकांकडून उत्साहवर्धक प्रतिसाद मिळाला कारण भाविकांनी मूर्ती विसर्जनासाठी पर्यावरणपूरक मार्गाचा पर्याय निवडला.

कृत्रिम तलावांच्या बरोबरीने शहरामध्ये एकूण 57 मूर्ती संकलन केंद्रे नागरिकांसाठी मिरा भाईंदर महानगरपालिकेद्वारे उपलब्ध करून देण्यात आली. भक्त विसर्जनपूर्व विधी घरी किंवा पंडालमध्ये करू शकतात आणि नंतर विसर्जन केंद्रांवर मूर्ती सुपूर्द करू शकतात.

मूर्ती संकलन केंद्रांची माहिती खालीलप्रमाणे

प्रभाग 1 - भाईंदर पश्चिम

मॅक्सस मॉल
भाईंदर माध्यमिक शाळा
मांडली तलाव
मुर्धा तलाव
राय तलाव
मोवा तलाव
उत्तन किनारा

प्रभाग 2 - भाईंदर पश्चिम

सदानंद हॉटेल
शिवसेना गल्ली
वेलंकन्नी हायस्कूल
नवरंग हॉटेल
जैन मंदिर
जय अंबे नगर
राम मंदिर चौक

प्रभाग 3 - भाईंदर पूर्व

भाईंदर स्टेशनजवळ फूटओव्हर ब्रिजखालील केबिन रोड
गावदेवी मैदान, नवघर रोड
जेसल पार्क
जेसल पार्क येथे शिवसेना शाखा
कस्तुरी पार्क, नवघर रोड
हनुमान मंदिर, नवघर रोड
खारी गाव नाका
प्रमोद महाजन गार्डन
अभिनव हायस्कूल जवळ नकोडा मशिदीसमोर
नवघर नाका रोड येथील श्री राम ज्वेलर्स
आरएनपी पार्क, काशी विश्वनाथ मंदिर
शिर्डी नगर, नवघर रोड

प्रभाग 4 - मिरा रोड

दीपक हॉस्पिटल - काशिमीरा रोड
गोपीनाथ मुंडे क्रीडा संकुल
सेव्हन इलेव्हन स्कूल चौक
रामदेव म्हाळगी पार्क
काळा सिल्क चाळ, काशीगाव
हटकेश चौक, बस स्टॉप क्र. 22.
नगरपालिका कार स्टँड
सन्योम शाळा
गोल्डन नेस्ट पोलिस स्टेशन (डावी आणि उजवी बाजू)
इंद्रलोक टप्पा 3
बाळासाहेब ठाकरे मैदान
मीनाताई ठाकरे चौक
जेपी इन्फ्रा
गौरव सिटी चौक
स्टार मार्केट, कनाकिया रोड

प्रभाग 5 – मिरा रोड

इंदिरा गांधी महापालिका रुग्णालय
शरयू माता चौक, मीरा रोड स्टेशन
रिक्षा स्टँड, मीरा रोड स्टेशन
शांती नगर सेक्टर 5 मैदान
शांती नगर सेक्टर 6 मैदान

प्रभाग 6 - मिरा रोड

मिरा गावठाण शाळा
सेंट झेवियर्स हायस्कूल
सेंट पॉल्स हायस्कूलजवळ महापालिकेचे शेड
डॉन बॉस्को इंग्लिश स्कूल, प्लेझंट पार्क
डॉन बॉस्को इंग्लिश स्कूल, शांती पार्क
सेंट झेवियर्स शाळा
होली क्रॉस शाळा
जांगीड हायस्कूल
सिल्व्हर पार्क फायर ब्रिगेड केंद्र

कोरोनाच्या पार्श्वभूमीमुळे यंदाच्या गणेश उत्सवात बदल घडून आलेले दिसत आहे. मागील वर्षी पेक्षा यंदाच्या गणपती विसर्जनात थोड्या प्रमाणात वाढ झालेली दिसून येते. अनेक लोकांनी घरच्या घरी विसर्जन हि संकल्पना अंमलात आणल्याचे दिसते. ज्यांना शक्य झाले त्यांनी मातीच्या/ शाडूच्या मातीचा अवलंब केला. त्याचप्रमाणे विसर्जनाच्या वेळी संकलित होणाऱ्या निर्माल्यात यंदा 50% घट झालेली आहे. निर्माल्यात असणारे प्लास्टिक, थर्माकोल, रंगेबिरंगी चमकी, चायना मेड वस्तू जास्त प्रमाणात आढळल्या नाहीत.

दरम्यान गणेशमूर्ती विसर्जनासाठी मिरा भाईंदर महानगरपालिकेच्या वतीने तयार करण्यात आलेल्या सर्व विसर्जन कृत्रिम तलाव येथे सर्व प्रमुख पाहुणे व मिरा भाईंदर महानगरपालिका कर्मचाऱ्यांकडून तसेच गणपती विसर्जनासाठी येणाऱ्या भाविकांकडून पृथ्वी , जल, वायू , अग्नी आणि आकाश या पंचतत्वांचे रक्षण करण्यासाठी " हरित शपथ " घेण्यात आली व भाविकांना प्रमाणपत्रे देण्यात आली.

सांडपाणी गुणवत्ता चाचणी

सांडपाणी व्यवस्थापन म्हणजे शौचालयातून, घरगुती वापरातून व कारखान्यातून निर्माण होणारे सांडपाणी सुरक्षितरित्या एकत्रित करून त्यांची साठवण केल्यावर त्यावर प्रक्रिया करून त्याची नीट विल्हेवाट लावणे सांडपाण्याचे व्यवस्थापन केल्यावर त्याचा पुनर्वापर करता येतो आणि पाण्याची बचत होते. त्याचबरोबरीने परिसरातल्या नद्या, नाले व तलाव त्यांचे संरक्षण होते. STP मधून निघणाऱ्या पाण्याचा वापर महानगरपालिका क्षेत्रातील उद्यान व मैदाने येथील हिरवळ टिकवण्यासाठी पालिकेद्वारे केला जातो.

महानगरपालिकेने काशिमिरा येथील हटकेश भागात आपला पहिला खास डिझाईन केलेला टर्शरी ट्रीटमेंट प्लांट (TTP) सुरू केला आहे. तृतीयक प्रक्रिया ही एक प्रगत प्रक्रिया आहे जी दुय्यम प्रक्रिया केलेले सांडपाणी शुद्ध करते आणि उत्तम दर्जाचे पाणी तयार करते.

मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रातील STP ची माहिती खालील प्रमाणे

STP चे ठिकाण	महिना	pH	COD	BOD	SS	O/G	MNP
झोन - 1 नाझरेथ हायस्कूल एमबीएमसी ऑफिसच्या मागे, नेहेरू नगर भाईंदर (प.)	महिना	काम चालू आहे					
	एप्रिल						
	मे						
	जून						
झोन - 2 कस्तुरी गार्डन जवळ स्मशानभूमी रोड, भाईंदर (प.)	एप्रिल	7.5	48	6	12	0	<160
	मे	7.51	80	9	16	0	<200
	जून	7.66	40	4	12	0	<120
झोन - 3 साई द्वारका एच.एस.जी. सोसायटी, नवघर रोड भाईंदर (पू.)	एप्रिल	काम चालू आहे					
	मे						
	जून						
झोन - 4 न्यू गोल्डन नेस्ट रोड, गोडदेव, भाईंदर (पू.)	एप्रिल	7.4	54	7	16	0	<160
	मे	7.51	80	9	16	0	<200
	जून	40	40	4	12	0	<120
झोन - 5 गॅलेक्सी हॉस्पिटल जवळ कानाकिया रोड, मिरा रोड (पू.)	एप्रिल	7.4	32	4	12	0	<90
	मे	7.38	40	6	16	0	<90
	जून	7.38	32	6	14	0	<120

STP चे ठिकाण	महिना	pH	COD	BOD	SS	O/G	MNP
झोन - 6 (अ) शांती नगर St. जोसेफ शाळे समोर, मिरा रोड (पू.)	एप्रिल	7. 42	64	4	12	0	<180
	मे	7. 51	80	9	16	0	<200
	जून	7. 52	40	4	10	0	<110
झोन - 6 (ब) श्रुष्टि कॉम्प्लेक्स महाडा लेआऊट मिरा रोड (पू.)	एप्रिल	7. 36	40	6	14	0	<50
	मे	7. 5	64	6	14	0	<160
	जून	7. 38	32	6	14	0	<120
झोन - 6 (क) अयप्पा मंदिरा जवळ श्रुष्टि रोड, शांती नगर मिरा रोड (पू)	एप्रिल	7. 21	64	6	15	0	<150
	मे	7. 21	72	8	18	0	<180
	जून	7. 21	40	6	14	0	<180
झोन - 7 पायडे हॉटेलच्या मागे मिरा रोड (पू.)	एप्रिल	7. 32	40	5	10	0	<90
	मे	7. 51	80	9	16	0	<200
	जून	7. 38	32	6	6	0	<120
झोन - 8 गुरुदेव संकल्प बिल्डिंग जवळ घोडबंदर, ठाणे.	एप्रिल	7. 53	56	6	12	0	<120
	मे	7. 5	64	6	14	0	<160
	जून	7. 5	40	4	10	0	<110

निष्कर्ष : वापरातील पाण्यावर प्रक्रिया करून ते पाणी टॉयलेट आणि बगीच्यांसाठी वापरणे बंधनकारक आहे. मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रात पालिकेचे एकूण 8 STP कार्यरत असून त्यातील 2 STP चे काम चालू असून STP च्या नमुन्यांची तपासणी दरमहा पालिकेकडून केली जाते. 60% stp चे नमुने BOD व COD दिलेल्या मानकाप्रमाणे राखतात.

घनकचरा व्यवस्थापन

मिरा भाईंदर महानगरपालिकेने गेल्या काही वर्षात घनकचरा व्यवस्थापनात उत्कृष्ट प्रगती केली आहे. नागरिकांमध्ये कचरा विलगीकरणाची सवय लावण्यासाठी घनकचरा वेगळा करण्यावर वारंवार भर देण्यात आला आहे. सध्या मिरा भाईंदर महानगरपालिकेत 100 % घनकचरा गोळा केला जातो.

मिरा भाईंदर महानगपालिकेने गेल्या काही वर्षात घनकचरा व्यवस्थापनात केलेली प्रगती :

- महानगरपालिका क्षेत्रात दररोज अंदाजे सध्या 550 मेट्रिक टन घनकचरा निर्माण होत आहे.
- महापालिका क्षेत्रात सध्या 80 % उर्वरित घनकचऱ्याचे वर्गीकरण प्रक्रिया केंद्रावर केले जाते
- मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रातून निर्माण होणाऱ्या घनकचऱ्यावर प्रक्रिया करणे करिता तंत्रज्ञान सुचवणे, प्रकल्प उभारणे, प्रकल्प दैंनदिन कामाची देखभाल व नियंत्रण ठेवणे करिता तांत्रिक सल्लगार म्हणून आय. आय. टी. मुंबई यांची नेमणूक केलेली आहे.
- IIT, मुंबई यांनी सुचविलेल्या तांत्रिक अहवालानुसार DBFOT या तत्वांवर घनकचरा प्रकिया प्रकल्प उभारण्यात आला आहे.

- मे. सौराष्ट्र इन्वायरो प्रोजेक्ट प्रा. लि. यांची मौजे उत्तन - पाली येथे घनकचरा प्रक्रिया प्रकल्प DBFOT या तत्वावर 09 वर्षे कालावधी करिता प्रकल्प उभारण्यासाठी दि. 06 मार्च 2017 रोजी कार्यादेश देऊन प्रकल्प सुरु आहे.
- घनकचरा प्रक्रिया प्रकल्प कार्यान्वित करण्यात आले आहे. त्यानुसार में. सौराष्ट्र इन्वायरो प्रोजेक्ट प्रा. लि. यांचे मार्फत मौजे उत्तन येथे सध्या 240 TDP ओला घनकचऱ्यावर व 60 TDP सुक्या घनकचऱ्यावर स्वतंत्रपणे प्रक्रिया करण्यात येत आहे.

मौजे उत्तन घनकचरा प्रकल्प ठिकाणी सर्वसाधारण दैंनदिन आलेल्या घनकचऱ्यावर खालील तपशीलप्रमाणे प्रक्रिया करण्यात येते.

अ. क्र	एकूण कचरा	ओला कचरा	सुका कचरा	रिसायकल मटेरियल	रिजेक्ट मटेरियल	आर. डी एफ
1	300	240	60	5.3	26.0	80

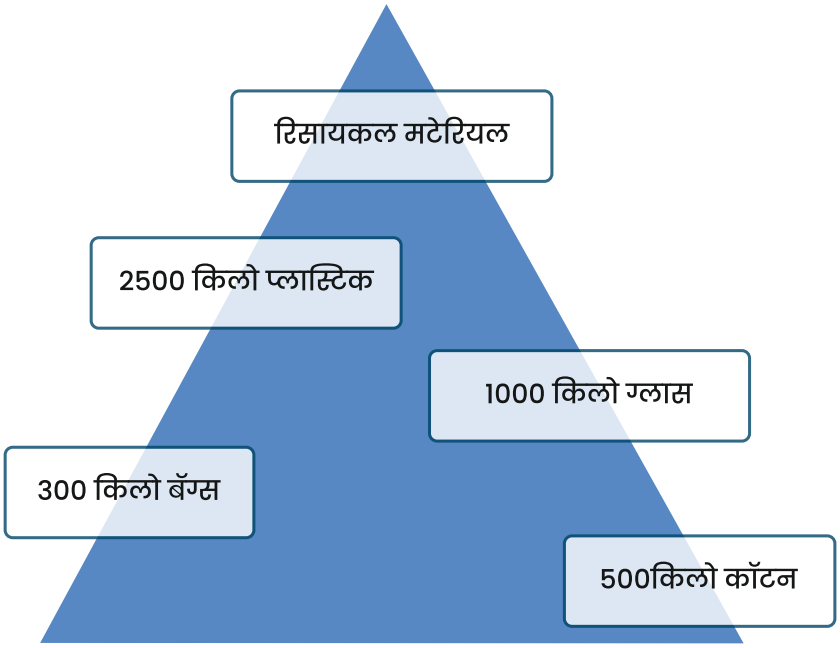

मौजे उत्तन घनकचरा प्रकल्प

आरोग्य सुविधा

कोरोना सारख्या महामारीशी झुंज देण्यासाठी मिरा भाईंदर महानगरपालिका व पालिका कर्मचाऱ्यांनी उत्कृष्ट कामगिरी पार पाडली आहे. या महामारीशी दोन हात करण्यासाठी टेकनॉलॉजिचा विचार आणि योग्य वापर महानगरपालिकेने केला आहे.

कोरोनाकाळात घेण्याची काळजी व कोरोना संदर्भातील सविस्तर माहिती तसेच लसीकरण केंद्रांची माहिती नागरिकांना महानगरपालिकेच्या ॲप तसेच संकेतस्थळावर उपलब्ध करून दिली आहे. मिरा भाईंदर शहरात 2 ऑगस्ट 2022 पर्यंत एकूण 69,739 रुग्ण बरे झाले असून 71,232 रुग्ण बाधित आहेत.

हर घर दस्तक कोविड लसीकरण मोहिमेअंतर्गत मिरा भाईंदर महानगरपालिकेच्या वैद्यकीय आरोग्य विभागामार्फत घरभेटी सर्वेक्षण मोहीम माहे जून 2022 ते जुलै 2022 या दरम्यान राबवण्यात आली असून वैद्यकीय आरोग्य कर्मचाऱ्यांमार्फत घरभेटी दरम्यान 12 वर्षावरील अद्यापही कोविड लसीकरणापासून वंचित असलेल्या व पहिल्या डोस करिताचे, दुसऱ्या डोस करिताचे व बूस्टर डोस करिताचे लाभार्थ्यांची माहिती गोळा करण्यात आली व सदर लाभार्थ्यांची लसीकरण केंद्राच्या ठिकाणी माहिती संदर्भित करण्यात आली. तरी सदर मोहीम यशस्वीपणे राबविण्यास नागरिकांनी महानगरपालिकेस सहकार्य केले.

बांधकाम विभागामार्फेत पार पाडण्यात येणारी कामे :

- विविध स्थापत्य विषयक विकासाची कामे पार पाडणे.
- विविध सार्वजनिक प्रयोजनाकरीता यंत्रणांना रस्ते खोदाई परवानगी देणे, रस्ते दुरुस्तीचा खर्च वसूल करणे.
- महानगरपालिकेच्या स्थावर मालमत्ता अद्यावत ठेवणे.
- रस्त्यावरील दिवाबत्ती व्यवस्था करणे.
- विविध विद्युत विषयक कामे पार पाडणे.

बांधकाम विभागामार्फत सुरू असलेली प्रमुख कामे व योजना :

- भाईंदर (पश्चिम) स्टेशन लगतच्या परिसराचे सुशोभीकरण करणे.
- घोडबंदर किल्ला संवर्धन, नुतनीकरण करणे
- मुंबई महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाच्या (MMRDA) माध्यमातुन विविध रस्त्यांची कामे करणे.
- भाईंदर (पश्चिम) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर मार्गालिगत असलेल्या विद्यमान अग्निशमन केंद्र इमारतीच्या जागेत "कम्युनिटी हॉल" बांधणे.

- भाईंदर (पुर्व) आरक्षण क्र. 122 या जागेत लता मंगेशकर यांचे कलादालन उभारणे.
- मिरारोड (पुर्व) आरक्षण क्र. 300 येथे स्व. प्रमोद महाजन यांचे कलादालन उभारणे.
- काशिमिरा पोलिस स्टेशन लगतच्या जागेत पशुवैद्यकीय दवाखाना बांधणे.
- भाईंदर (पूर्व) नवघर लोकमान्य टिळक सभागृह पहिल्या मजल्याचे बांधकाम करणे.
- मिरागांव आरक्षण क्र. 365 उर्दू शाळा इमारत बांधणे.
- घोडबंदर प्रवेशद्वारा समोरील छत्रपती शिवाजी महाराज पुतळा सभोवतालच्या वाहतूक चौक परिसराचे सुशोभीकरण करणे.
- गृहयोजने अंतर्गत सदनिका बांधणे.
- भाईंदर (पूर्व) आरक्षण क्र. 108, विकास योजनेतील मार्केट विकसित करणे
- भाईंदर (पूर्व) आरक्षण क्र. 241 कम्युनिटी सेंटर बांधणे.
- राई आरक्षण क्र. 56 सी कम्युनिटी हॉल बांधणे.

प्लास्टिक बंदी

आज संपूर्ण जगामध्ये प्लॅस्टिकचा कचरा एक मोठी गंभीर समस्या निर्माण झाली आहे. जल प्रदूषण वायू प्रदूषण ध्वनी प्रदूषण यासारख्या समस्यांबरोबरच प्लॅस्टिक कचरा ही एक अतिशय जटिल समस्या संपूर्ण देशात पाहायला मिळते . प्लास्टिक प्रदूषण हे एक प्रकारचे भयानक प्रदूषण सर्वांना भेडसावत आहे.आज प्लास्टिक कचरा हे भारतासमोरील सर्वात मोठे पर्यावरणीय आव्हान आहे. सध्याची परिस्थिती अशी आहे की दरवर्षी 56 लाख टन कचरा जमा होतो, म्हणजे दररोज 9205 टन प्लास्टिक. समुद्र असो, नद्या, पर्वत असो की रिकामी मैदाने, सर्वत्र प्लास्टिकचा कचरा आपल्या पर्यावरणाला हानी पोहोचवत आहे.

प्लास्टिकचा वापर कमी करा

प्लास्टिकचे व्यवस्थापन करण्यासाठी, पहिले तत्व कमी करणे आहे. आज प्लास्टिक कचऱ्याचे व्यवस्थापन करण्याचा सर्वात प्रभावी मार्ग म्हणजे प्रथमतः प्लास्टिक तयार न करणे.होय, प्लास्टिकची बाटली वापरल्यानंतर रीसायकल करणे शक्य आहे परंतु ती कधीही न वापरणे अधिक चांगले आहे. प्लास्टिकचा वापर कमी केला तर नक्कीच प्लास्टिकचा कचराही कमी होईल.

प्लास्टिकचा पुनर्वापर

प्लास्टिक कचऱ्याचे व्यवस्थापन करण्यासाठी, दुसरे तत्व म्हणजे पुनर्वापर. आज प्लास्टिक कचऱ्याचे व्यवस्थापन करायचे असेल तर प्लास्टिकच्या पुनर्वापरावर भर दिला पाहिजे.आज आपण प्लास्टिक फेकून देण्याऐवजी सर्जनशील पद्धतीने बदलून त्याचा पुनर्वापर करायला हवा. जसे की, आपल्याकडे प्लास्टिकचे काही रिकामे बॉक्स असतील तर ते फेकून देण्याऐवजी आपण बागांमध्ये फुले लावून वापरू शकतो.याशिवाय प्लास्टिकची कोणतीही वस्तू जी आपल्यासाठी उपयुक्त नसेल तर ती फेकून देण्याऐवजी दुसऱ्याला द्या कारण काही गोष्टी ज्या आपल्याला निरुपयोगी वाटतात त्या इतरांसाठी खूप उपयुक्त असतात. यामुळे प्लास्टिकचा पुनर्वापर होईल.फक्त, जर आपण प्लास्टिकचा पुनर्वापर केला तर नवीन प्लास्टिकचे उत्पादन कमी होईल आणि प्लास्टिक कचऱ्याचे योग्य व्यवस्थापन होईल.

प्लास्टिक रिसायकलिंग

प्लास्टिकचे व्यवस्थापन करण्यासाठी तिसरे तत्व म्हणजे रिसायकल. सध्या प्लॅस्टिक ही आधुनिक जीवनाची गरज आहेच पण ते प्रदूषणाचेही एक प्रमुख कारण आहे. पण आज अचूक नियोजन, समज आणि प्रयत्नाने आपण प्लास्टिकचे प्रदूषण बऱ्याच अंशी कमी करू शकतो. आज रिसायकलिंगच्या मदतीने पृथ्वीचा बराचसा कचरा कमी झाला आहे.त्यामुळे पुनर्वापर करून आपण प्लास्टिक प्रदूषणाचेही व्यवस्थापन करू शकतो. रीसायकलिंगमध्ये, नवीन साहित्य तयार करण्यासाठी प्लास्टिकचे लहान तुकडे केले जातात जेणेकरून आपण त्यांचा पुन्हा वापर करू शकू. त्यामुळे पुनर्वापरामुळे प्लास्टिकचा कचरा पुन्हा वापरता येण्याजोगा होतो.

एकल वापर (सिंगल युज) प्लास्टिकचा वापर बंद करणे

मिरा भाईंदर महानगरपालिकेद्वारे SUP बाबत करण्यात आलेली कारवाई

प्लॉस्टिक व थर्माकॉल सारख्या अविघटनशिल वस्तूंचे (उत्पादन, वापर, विक्री, वाहतुक हाताळणी व साठवणूक) अधिसुचना 2018 मधील तरतुदीनुसार प्लॉस्टिक पासुन बनविल्या गेलेल्या पिशव्या तसेच थर्माकॉल व प्लॉस्टिक पासुन बनविण्यात येणाऱ्या व एकदाच वापरल्या जाणाऱ्या डिस्पोजेबल वस्तु इत्यादी तसेच अशा प्रकारच्या अनेक वस्तुचे उत्पादन, साठवणूक, वितरण, घाऊक व किरकोळ विक्री वाहतुक आयात व निर्यात करण्यास राज्यात पूर्णत: बंदी आहे.

सदर अधिसुचनेच्या अंमलबजाणीसाठी व नियमांतर्गत कारवाई करणेसाठी महाराष्ट्र अविघटनशिल कचरा नियंत्रण कायदा, 2006 च्या कलम 12 अन्वये प्रदान केलेल्या अधिकारांतर्गत मा. आयुक्त यांनी सार्वजनिक आरोग्य विभागामार्फत 16 स्वच्छता निरिक्षक / प्र.स्वच्छता निरिक्षक यांची नियुक्ती करून महानगरपालिका क्षेत्रात प्लास्टिक बंदीबाबत मोहिम राबवण्यात आली आहे.

सदर मोहिमे दरम्यान महाराष्ट्र प्लास्टिक व थर्माकॉल अविघटनशिल अधिसुचना 2018 कायद्याचे उल्लंघन करणाऱ्या एकुण 6521 व्यवसायधारकांवर माहे एप्रिल, 2018 ते माहे जुलै, 2022 पर्यंत कारवाई करून त्याअंतर्गत प्लास्टिक जप्त करण्यात आले आहे. तसेच दंडात्मक कारवाई करून अंदाजे रु.40,51,500/- इतकी रक्कम वसुल करण्यात आली आहे. तसेच यापुढे सदरची मोहीम सुरु ठेवण्यात येणार असून प्लास्टिक बंदीच्या प्रभावी अंमलबजावणीकरीता महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ यांचे सुचनेनुसार उपआयुक्त (आरोग्य) यांचे अध्यक्षतेखाली दक्षता कमिटी नियुक्ती करण्यात आली आहे.

मिरा भाईंदर महानगरपालिकेद्वारे केलेली कारवाई

मिरा भाईंदर महानगरपालिकेचा पंधरावा वित्त अयोग शहर आव्हान निधी अंतर्गत प्रस्तावित सुधारित स्वछ हवा कृती योजना

पर्यावरण, वन आणि हवामान बदल मंत्रालयाने 2020 - 21 पासून शहरांमध्ये हवेच्या गुणवत्तेत सुधारणा करण्यासाठी निधीची मागणी केली होती. यात हवेतील तरंगते धूलिकण (PM 10 आणि PM 2.5) या दोन्हींच्या सरासरी वार्षिक कपातीच्या आधारावर निधीचे वाटप होणार आहे. त्यानुसार पंधरावा वित्त आयोगाने 2021 - 22 साठी अनुदानाची शिफारस केली होती. संबंधित मंत्रालयाच्या सल्यानुसार रोड मॅप तयार करण्यात आला आहे.

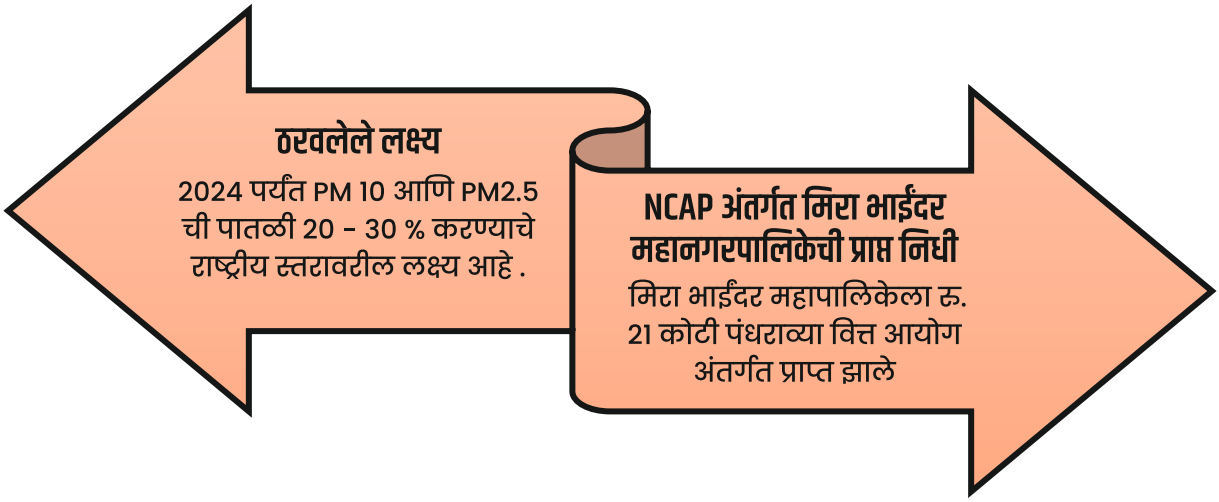

निधी मान्यतेसाठी खालील 4 मानकांच्या आधारे मूल्यांकन करण्यात येते

- हवेच्या गुणवत्तेचे निरीक्षण करण्यासाठी संस्थात्मक यंत्रणांची बांधणी करणे.
- वायू प्रदूषणासाठी स्रोत - निहाय कारणांचे विश्लेषण करणे.
- कृती योजनांसाठी प्रगती आणि वैधानिक मार्गदर्शन तत्वांचे पालन करणे.
- हवेच्या गुणवत्तेच्या सुधारणेचे मूल्यमापन करणे.

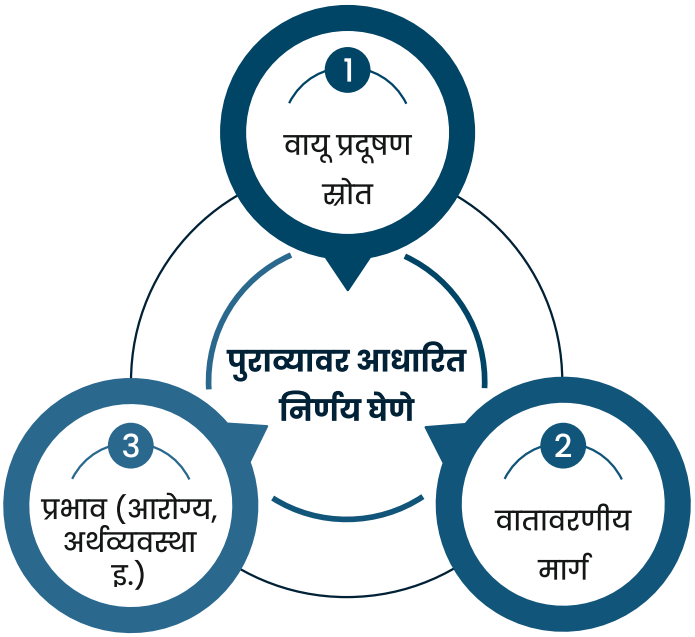

लक्ष केंद्रित क्षेत्र

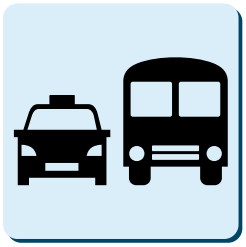

वाहतूक आणि गतिशीलता

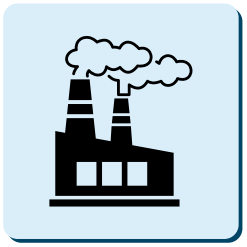

उद्योग

शहरी नियोजन आणि व्यवस्थापन

शेती

कचरा व्यवस्थापन

पंधरा वित्त आयोग - हवा गुणवत्ता सुधार अनुदान

क्र.	शहरी एकत्रीकरण	यूएलबी / कॅन्टोन्मेंट बोर्ड	जारी केलेला निधी (In Cr)	अपेक्षित निधी (In Cr)					एकूण
			20-21	21-22	22-23	23-24	24-25	25-26	
1	बृहन्मुंबई U.A.	बृहन्मुंबई महानगरपालिका	330.37	166.54	171.96	182.11	192.94	196.33	1240.25
2		नवी मुंबई महानगरपालिका	29.75	15.00	15.49	16.40	17.38	17.68	111.69
3		ठाणे महानगरपालिका	48.30	24.35	25.14	26.62	28.21	28.70	181.31
4		कल्याण डोंबिवली महानगरपालिका	33.12	16.70	17.24	18.26	19.34	19.68	124.33
5		मिरा भाईंदर महानगरपालिका	21.63	10.90	11.26	11.92	12.63	12.85	81.20
6		उल्हास नगर महानगरपालिका	13.46	6.79	7.01	7.42	7.86	8.00	50.53
7		अंबरनाथ नगरपरिषद	6.74	3.40	3.51	3.72	3.94	4.01	25.31
8		बदलापूर नगरपरिषद	4.63	2.33	2.51	2.55	2.70	2.75	17.37
	बृहन्मुंबई U.A.	एकूण	488.00	246.00	254.00	269.00	285.00	290.00	1832.00

15 व्या वित्त आयोगानंतर्गत प्राप्त निधी करिता 2021 - 2022 मध्ये 21 कोटी खर्च करून हवेची गुणवत्ता सुधारणेकरिता महानगरपालिकेच्या संबंधित अधिकारी वर्गाकडून सविस्तर आढावा घेऊन परिशिष्ट "अ" मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे निधी खर्च करणेची कार्यवाही पुढीलप्रमाणे.

अ. क्र.	कृती	विभागाकडून सादर करण्यात आलेली माहिती	अंदाजपत्रकीय रक्कम (रुपये मध्ये)	संबंधित विभाग
1.	इलेक्ट्रिक बस खरेदी	31 बस (पैकी एक मिनी बस) 	सुमारे 14 कोटी	परिवहन

अ. क्र.	कृती	विभागाकडून सादर करण्यात आलेली माहिती	अंदाजपत्रकीय रक्कम (रुपये मध्ये)	संबंधित विभाग
2.	EV चार्जिंग स्टेशन	2 ठिकाणी 	सुमारे 1 कोटी	विदयुत
3.	धूळ प्रदूषण नियंत्रण मशिन (Mist Spray Machine), (Tender Jet Spray)	1 नग 	सुमारे 3 कोटी	पर्यावरण
4.	C.Q. M. S. (हवा प्रदूषण नियंत्रण यंत्रणा)	1 नग	सुमारे 3 कोटी	पर्यावरण
5.	Horticulture Compost Plant झाडांच्या फांद्या / पालापाचोळा पासून खत निर्मिती)	1 नग 	सुमारे 1.5 कोटी	उद्यान व वृक्षप्राधिकरण/ पर्यावरण
6.	सोलार प्लॅन्ट	2 ठिकाणी 	सुमारे 1.5 कोटी	सार्वजनिक बांधकाम विभाग

अ. क्र.	कृती	विभागाकडून सादर करण्यात आलेली माहिती	अंदाजपत्रकीय रक्कम (रुपये मध्ये)	संबंधित विभाग
7.	स्क्रबर (स्मशानभूमी)	1 नग	सुमारे 1.2 कोटी	सार्वजनिक बांधकाम विभाग
8.	सायकल ट्रॅक	1 नग 	सुमारे 50 लाख	सार्वजनिक बांधकाम विभाग
9.	शहरात विविध चौक सुशोभिकरण / हिरवळ / पाण्याचे कारंजे निर्माण करणे.	1 नग 	सुमारे 1.7 कोटी	पर्यावरण / उद्यान व वृक्षप्राधिकरण

15 वित्त आयोगांतर्गत प्राप्त झालेल्या अनुदानाचा सुयोग्य वापर करून सदर साधने खरेदी केलेली आहेत. मिरा भाईंदर महानगरपालिकेच्या गरजा व उपलब्ध निधी लक्षात स्वछ हवा कृती आराखडा बनवणाऱ्या समितीने या प्राथमिकता ठरविल्या आहेत. आगामी काळात या उपाययोजनांचा साकारात्मतक परिणाम दिसून येतील.

निर्धारित क्षेत्राचा भूमी वापर

मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रातील भूमीवापर आणि अभ्यास क्षेत्राचा भूपृष्ठ नकाशा (रिसोर्स SAT- 1 (IRS-P6), सेन्सर-LISS-3 23.5 मी अवकाशीय रेझोल्यूशन आणि चित्रणाची तारीख 13 मे 2019) उपग्रह वापरून तयार करण्यात आला आहे. Google Earth डेटाच्या संदर्भ प्रतिमांचा वापर केला आहे. विद्यमान जमीन वापर पद्धतीनुसार आधारभूत माहिती निश्चित करण्यासाठी, 10 किमी त्रिज्या व्यापणारा खालील तक्त्यातील डेटा अंदाजे 19°15'49.76"उ ते 19°18'49.65"उ अक्षांश आणि 72°46'57.81"पू ते 72° आहे. 53'42.45"पू रेखांश आणि 0 ते 261 मीटर उंचीचा वापर त्या क्षेत्रामध्ये असलेल्या निर्धारित जागेनुसार केला जातो.

अभ्यास क्षेत्र तसेच पाणलोट क्षेत्राचा जमीन वापर नमुना दूरस्थ संवेदन केलेल्या डेटाच्या विश्लेषणाच्या मानक पद्धतींद्वारे गोळा केला जातो आणि प्रत्यक्ष पाहणी व माहिती संकलन करून उपग्रह कडून प्राप्त झालेल्या माहितीचा अर्थ निश्चित केला आहे. भूमी वापर अभ्यासाचे परिणाम पुढील तक्त्यात आणि आकृत्यांमध्ये खाली सादर केले आहेत.

तक्ता – 1 : प्रस्तुत माहिती तपशील अभ्यासासाठी वापरले

उपग्रह/प्रतिमा	संवेदक	सीन-स्पेक	स्पेशिअल रिझोल्यूशन	संपादनाची तारीख
Resource SAT- 1	LISS-3	102-057	23.5 मी	13 मे 2019

भूमी वापर अभ्यासाची उद्दिष्टे

- MoEF आणि CC द्वारे EIA/EMP निकषांनुसार सध्याचा भूमी वापर निर्धारित करण्यासाठी.
- अभ्यास क्षेत्रात असलेली ड्रेनेज पॅटर्न निर्धारित करणे.

कार्यपद्धती

2001 आणि 2011 च्या जिल्हा प्राथमिक जनगणनेच्या गोषवारामध्ये प्रकाशित उपलब्ध दुय्यम स्रोताचे विश्लेषण करून अभ्यास क्षेत्राच्या भूमी वापराच्या पद्धतीचा अभ्यास करण्यात आला.

सदर पद्धतीची ठळक वैशिष्ट्ये खाली नमूद करण्यात आली आहेत.

- उपग्रह माहिती संपादन
- सर्वे ऑफ इंडियाच्या टोपोशीटमधून आधारभूत नकाशा तयार करणे
- व्हिज्युअल इंटरप्रिटेशन तंत्र वापरून माहिती विश्लेषण
- GPS वापरून प्रत्यक्ष पाहणी व माहिती संकलन
- नकाशाचे निश्चितीकरण
- हेड अप व्हेक्टरायझेशन पद्धती वापरून डिजिटायझेशन करणे
- GIS मध्ये टोपोलॉजी बांधकाम
- आकडेवारी संकलनासाठी क्षेत्र गणना व तुलनात्मक अभ्यास

उपग्रह माहितीचे प्रत्यक्ष पाहणी पूर्व विश्लेषण

LISS-3 उपग्रह प्रतिमेचा फॉल्स कलर कंपोझिट (FCC) 1:50000 स्केलवर 23.5 मीटर अवकाशीय उपग्रह माहितीचे प्रत्यक्ष पाहणी पूर्व विश्लेषण माहिती या कामासाठी वापरला गेला आहे.

टोपोशीट्स, भूगर्भशास्त्र, भूमीआकृतिशास्त्र यांची मदत घेऊन आणि प्रतिमा घटकांचा वापर करून, वैशिष्ट्ये ओळखली गेली आणि सीमारेषा ढोबळपणे रेखाटल्या गेल्या. टोन, टेक्सचर, रंग, आकार, पॅटर्न आणि असोसिएशन यांसारख्या प्रतिमा घटकांद्वारे प्रत्येक वैशिष्ट्य प्रतिमेवर ओळखले गेले. जमिनीचे आच्छादन आणि जमिनीच्या वापराच्या बाबतीत सर्वमान्य ठोकताळा वापरण्यात आला. प्रत्यक्ष पाहणीसाठी नमुना क्षेत्र निवडले गेले. ज्यामध्ये सर्व भौतिकशास्त्रीय, जमीन वापर/जमीन कव्हर वैशिष्ट्य आणि प्रतिमा वैशिष्ट्ये समाविष्ट आहेत.

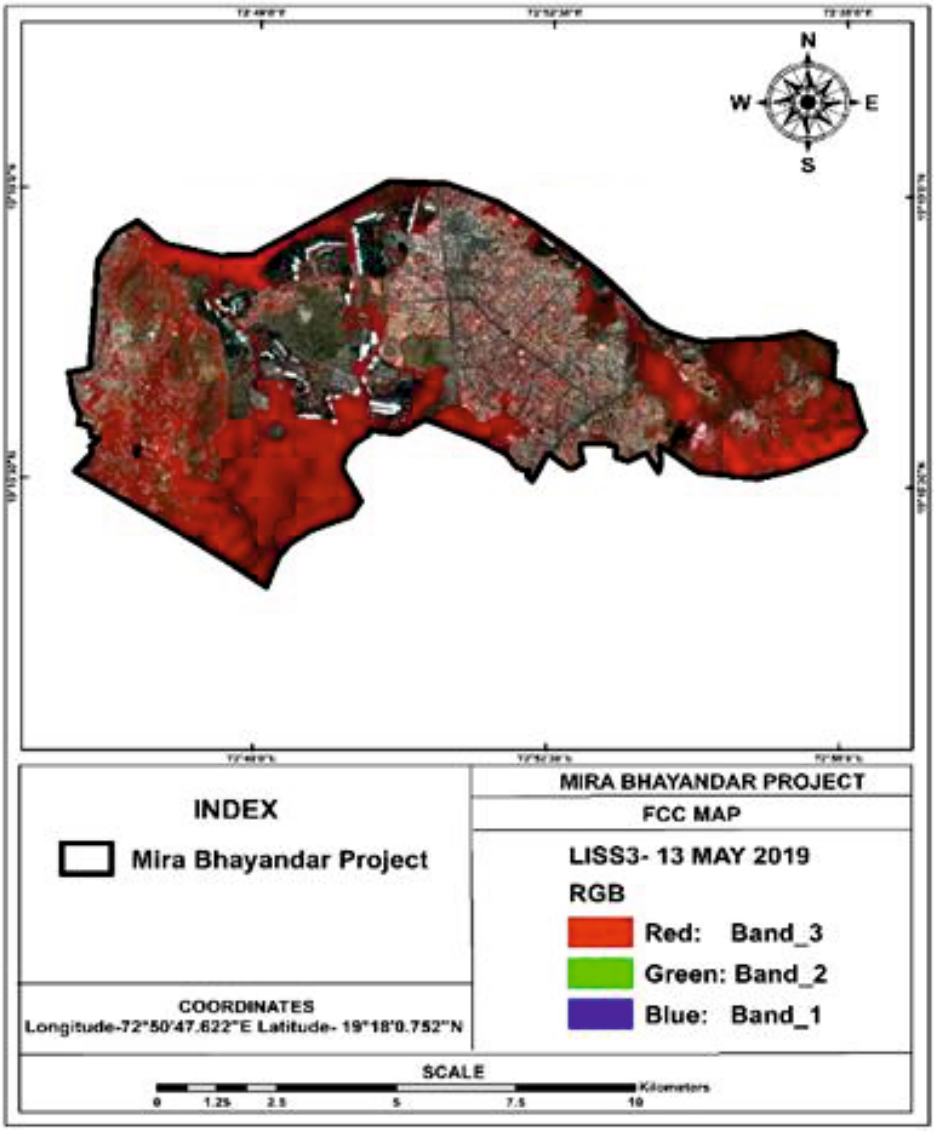

आकृती – 1 : प्रकल्पाच्या स्थानासह 00-10 किमी त्रिज्येचा FCC

प्रत्यक्ष पाहणी व माहिती संकलन

प्रत्यक्ष पाहणीसाठी टोपो शीट आणि प्रतिमा दोन्हीचा वापरकरून पडताळणी केली गेली. यासाठी जमिनीच्या विस्तृत वापराच्या वैशिष्ट्यांचे निरीक्षण आणि क्षेत्राच्या परिस्थितीनुसार नमुना क्षेत्र समायोजित केले गेले. यासाठी शक्य तितक्या जास्त नमुना क्षेत्रांचा समावेश करण्यासाठी सध्या अस्तित्वात असलेल्या रस्त्यांचा वापरून सर्व माहिती समायोजित करण्यात आली. तपशीलवार प्रत्यक्ष पाहणी आणि पडताळणी केली गेली आणि नकाशावर जमीन वापराच्या वैशिष्ट्यांची नोंद केलेली आहे.

भूमी वापर/भूमी आच्छादन वर्गीकरणासाठी प्रत्यक्ष पाहणी नंतर

1:50,000 स्केलवर, 47 / अ /15 जुने (नवीन-E43H15), 47 अ/16 (नवीन-E43/A16) सर्वेक्षण ऑफ इंडिया टोपोशीट्सच्या मदतीने निर्धारित क्षेत्राचे मूळ नकाशे तयार करण्यात आले. IRS P6 फॉल्स कलर कंपोझिट (FCC) मधील प्राथमिक व्याख्या केलेल्या भूमी वापर आणि भूमी आच्छादन वैशिष्ट्यांच्या सीमा प्रत्यक्ष माहितीच्या आधारे निश्चित केल्या गेल्या आणि अंतिम विषयानुरूप तपशील मूळ नकाशांवर हस्तांतरित केले गेले. यातील थेमॅटीक मॅप हा कार्टोग्राफ आहे. कार्टोग्राफिक नकाशा स्पष्टपणे मानक रंग निर्देश आणि मानक चिन्हांसह वर्णन केलेल्या वैशिष्ट्यांसह रेखाटण्यात आला. NRSA-TR-LU आणि CD-01-90 वर आधारित स्तर I आणि II भूमी वापर/भूमी आच्छादन वर्गीकरणानुसार नकाशावरील सर्व वर्ग ओळखले गेले आणि चिन्हांकित केले गेले. तक्ता 2 भूमी वापर/भूमी आच्छादन वर्गीकरण पद्धती दर्शविते.

तक्ता – 2 : भूमी वापर/ भूमी आच्छादन वर्गीकरण व्यवस्था

क्र.	स्तर - 1	स्तर - 2
1	बांधलेली जमीन	सेटलमेंट
		औद्योगिक वसाहत
		रस्ते पायाभूत सुविधा
		रेल्वे
2	शेतजमीन / पिकाची जमीन	एकच पीक
3	वनक्षेत्र	मोकळे जंगल
		मिश्र जंगल
4	ओसाड जमीन	मोकळे जमीन
		ओसाड जमीन
5	पाणवठे	तलाव / टाकी
		खाडी
		कालवा
6	इतर	मिठाघर
		चिखल
		उच्च पाणी लाइन क्षेत्र
7	खाणी क्षेत्र	दगडाच्या खाणी

भूमी वापर/भूमी आच्छादन वर्गीकरण- व्याख्या

प्रथम स्तर वर्गीकरण (तक्ता -2) अभ्यास क्षेत्रात एकूण सात प्रमुख भूमीवापर/भूमी आच्छादन वर्गांचे निश्चितीकरण करण्यात आले होते, तसेच आवश्यकतेनुसार द्वितीय स्तर वर्गीकरण वापरले गेले होते. ज्यामध्ये एकूण क्षेत्र 16 वर्गीकरण अभ्यास क्षेत्रात वर्गीकृत केले गेले आहे. 1:50,000 स्केलचा विषयानुरूप नकाशा महानगरपालिका क्षेत्राचा विचार करून व वर्गीकृत श्रेणींचा समावेश करून तयार करण्यात आला आहे. हे क्षेत्र सपाट ते अतिशय तीव्र उताराचे आहे . डोंगर रांग हळुवार उतार दर्शविते आणि निर्धारित क्षेत्रात असलेले अनेक लहान पाणथळ ठिकाणे आहेत. महानगरपालिका क्षेत्राच्या दक्षिण दिशेला असलेली मानोरी खाडी , उत्तर-पश्चिम भागात असलेली वसई खाडी आणि वर्सोवा यासारख्या खाड्या आहेत. निर्धारित क्षेत्राच्या ईशान्य भागात असलेली खाडी अरबी समुद्रात विलीन होते. अभ्यास क्षेत्रामध्ये आढळलेल्या या जलसाठ्यांचा सामान्य कल आणि अंतर तक्ता क्र. 2 मध्ये दर्शिवलेला आहे आणि आकृती 3 अभ्यास क्षेत्राच्या ड्रेनेज पॅटर्न दर्शविते.

आकृती क्र. 2 अ : प्रोफाइल पाहण्यासाठी उत्तर पश्चिम च्या 10 किमी त्रिज्येच्या आत असलेल्या अभ्यास क्षेत्राचा (उतार)

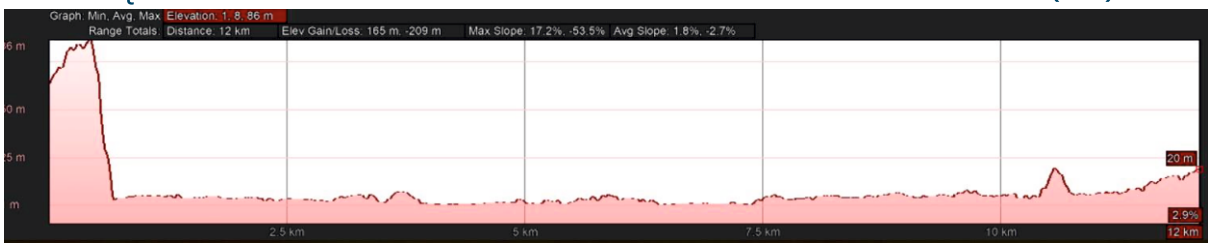

आकृती क्र. 2 ब : ईशान्य ते नैऋत्य प्रोफाइलच्या 10 किमी त्रिज्येतील अभ्यास क्षेत्राचा (उतार)

तक्ता क्र. 3 : 10 किमी त्रिज्येच्या आतील खाडीचे अंतर आणि दिशा

क्र.	खाडीचे नाव	सीन-स्पेक	दिशा
1	मनोरी खाडी	3.50 किमी	दक्षिण
2	वसई खाडी	7.69 किमी	उत्तर पश्चिम
3	वर्सोवा खाडी	5.75 किमी	ईशान्य

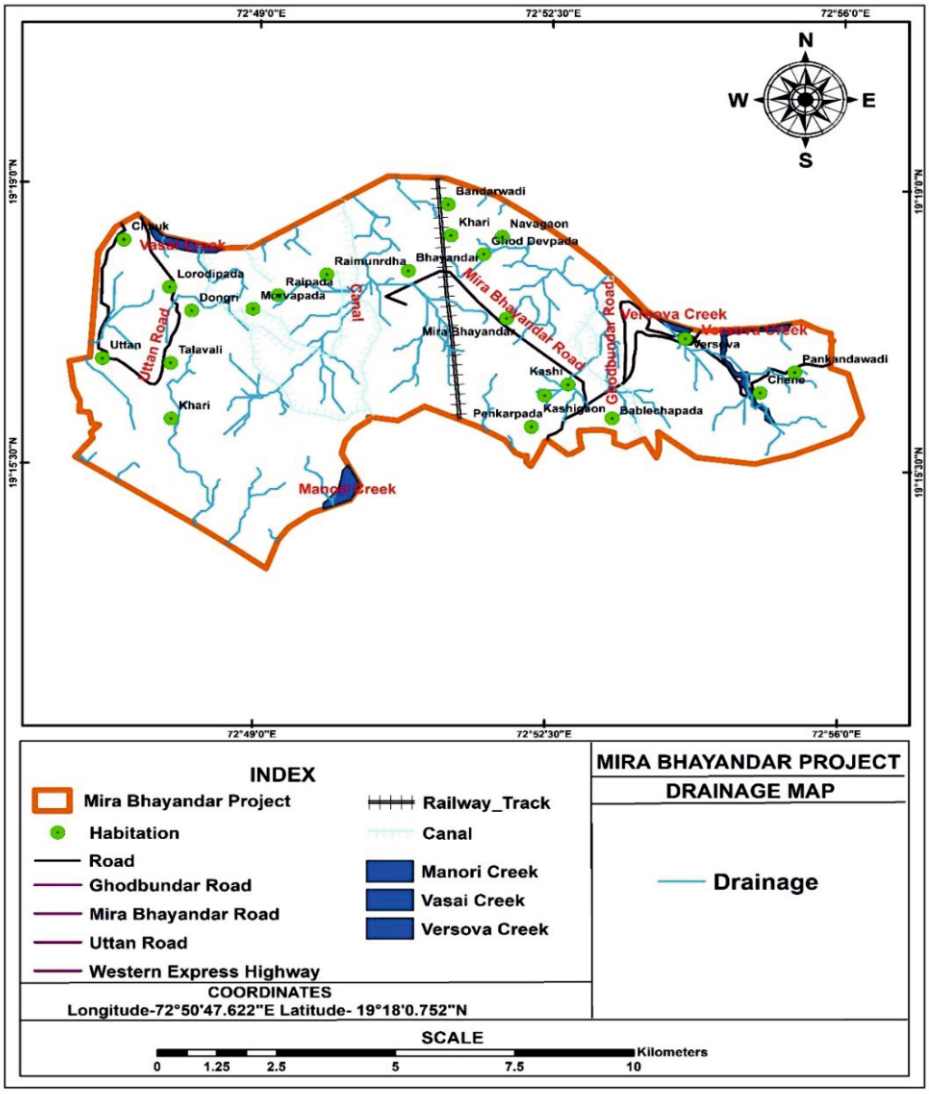

आकृती 3 : 10 किलोमीटर त्रिजताल निधारित क्षेत्र दर्शावत (साडपाणी व्यवस्थापनाच्या अनुषगान)

व्हिज्युअल इंटरप्रिटेशन पद्धतीने काढलेल्या वर्गीकरणानुसार किंवा रिसोर्स सॅट- 2 इमेजरीच्या ऑन-स्क्रीन डिजिटायझेशननुसार, सेन्सर LISS-3 आणि त्यानंतरचे तक्ता 4 आणि आकृती 4 दर्शविते की बहुतांश जमीन गाळाने व्यापलेली आहे, मिठागरे आणि सखल जमीन क्षेत्र अरबी समुद्राच्या जवळ आहे, या श्रेणीतील जमिनीचा वापर महानगरपालिका क्षेत्रापैकी 32.46% (25.83 चौ.कि.मी.)क्षेत्र व्यापतो. त्यानंतर निवासी क्षेत्र , औद्योगिक वसाहत, रस्ते आणि रेल्वे लाईन यासह बांधीव मिळकती यांचे एकूण क्षेत्र महानगरपालिका क्षेत्राच्या सुमारे 31.01 % (24.68 चौ.कि.मी.) आहे. महानगपालिका क्षेत्रापैकी सुमारे 21.55 % (17.15 चौ.कि.मी.)क्षेत्र झुडपी आणि पडीक जमीन आहे. तसेच 10.42% (8.29 चौ.कि.मी.)क्षेत्रावर नैसर्गिक जंगल आणि मिश्र जंगलासह वन क्षेत्र व्यापलेले आहे. लागवडीयोग्य शेतजमीन ही भूमी वापराच्या सर्वोच्च श्रेणीमध्ये समाविष्ट आहे ज्यामध्ये एकूण महानगरपालिका क्षेत्राच्या 2.50 % (1.99 चौ. किमी) क्षेत्राचा समावेश होतो. कालवा, ओढा, तलाव, खाडी, पूररेषेचे क्षेत्र आणि उपनद्यांसह जल स्त्रोतांचे क्षेत्र उपलब्ध माहिती नुसार सुमारे 1.50% आहे (1.19 चौ.कि.मी.). या व्यतिरिक्त महानगरपालिका क्षेत्रात गौणखनिज उत्खनन झालेले असून अश्या दगड खाणींचे क्षेत्र सुमारे 0.57% (0.45 चौ.कि.मी.) आहे.

महानगरपालिका क्षेत्रापैकी पश्चिम आणि मध्यवर्ती भागात दाट लोकवस्ती दिसून येते. यामुळे महानगरपालिका भूक्षेत्राचे वैशिष्ट समजून घेणे कठीण आहे . पश्चिम द्रुतगती महामार्ग , राष्ट्रीय महामार्ग (NH-8), मीरा भाईंदर रोड, उत्तन रोड आणि घोडबंदर रोड आणि रेल्वेस्थानक जोडमार्ग असे मोठे रस्ते महानगरपालिका क्षेत्रांतर्गत आहेत. तसेच अनेक पक्के रस्ते देखील सदर क्षेत्रात अस्तित्वात आहेत. वाहतुकीच्या सोयींनमुळे कच्च्या आणि तयार मालाची वाहतूक सहजतेने शक्य आहे.

वरील भूवापर व भूक्षेत्र याचा अभ्यास केला असता असे निदर्शनास येते कि महानगरपालिकेच्या पश्चिम आणि उत्तर भूभागावर झुडपी व पडीक क्षेत्राचे प्राबल्य जास्त आहे.

तक्ता : 4 भूमी वापर/ भूमी आच्छादन त्याची व्याप्ती 10 किमी त्रिज्येमध्ये

क्र.	स्तर - 1	स्तर - 2	क्षेत्रफळ (चौ.किमी²)	टक्केवारी (%)
1	बांधलेली जमीन	वस्ती	15.00	18.85
		औद्योगिक वसाहती	6.68	8.39
		रस्ते पायाभूत सुविधा	2.10	2.64
		रेल्वे	0.90	1.13
2	शेतजमीन / पिकाची जमीन	एकच पीक	1.99	2.50
3	वनक्षेत्र	मोकळे जंगल	2.34	2.94
		मिश्र मोकळे जंगल	5.95	7.48
4	ओसाड जमीन	मोकळे खुजा	12.03	15.12
		ओसाड जमीन	5.12	6.43
5	पाणवठे	तलाव / टाकी	0.07	0.09
		खाडी	0.85	1.07
		कालवा	0.27	0.34
6	इतर	मिठाघर	4.83	6.07
		चिखल	18.90	23.75
		उच्च पाणी लाइन क्षेत्र	2.10	2.64
7	खाणी क्षेत्र	दगडाच्या खाणी	0.45	0.57
		एकूण	79.58	100.00

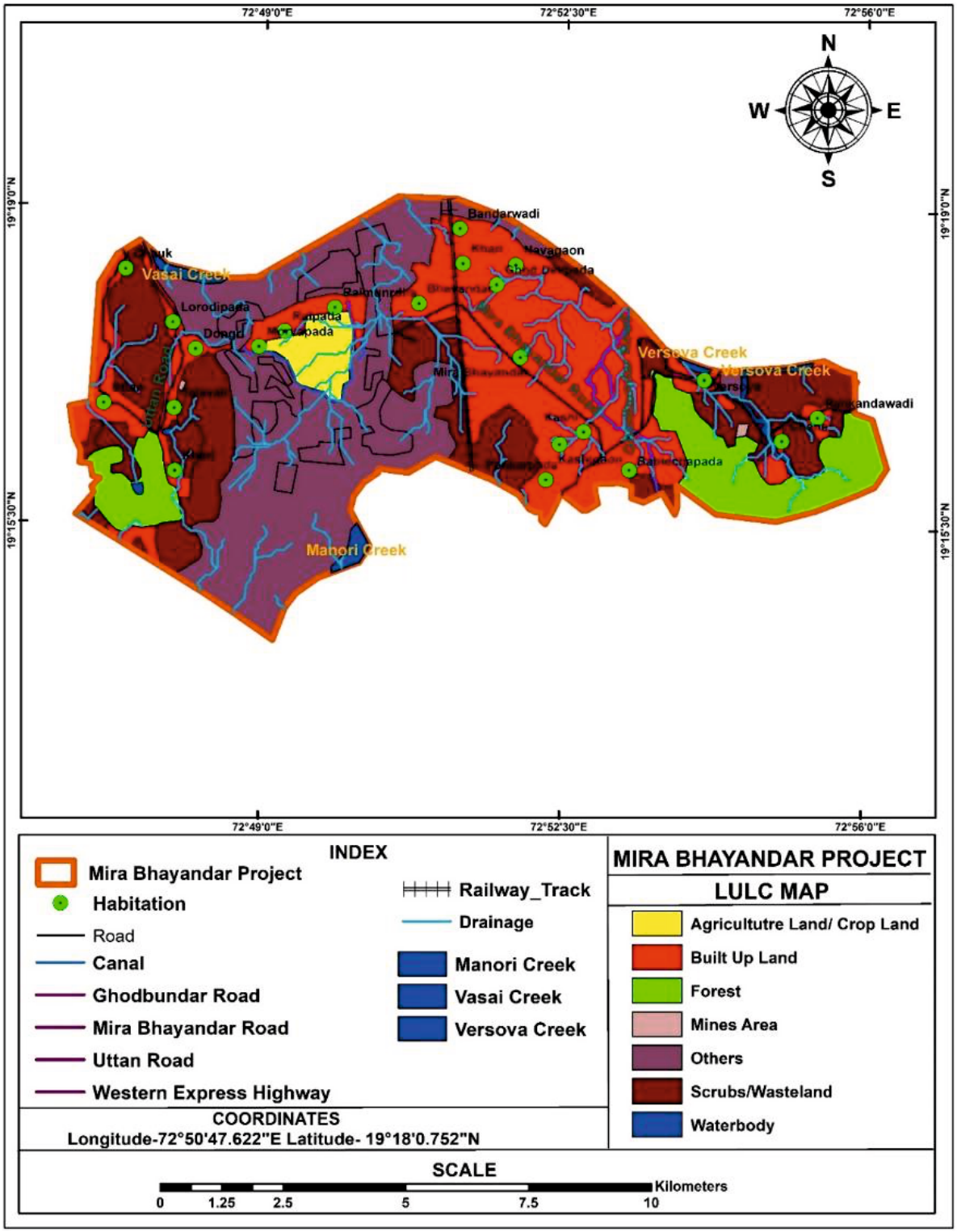

आकृती 4 अ : महानगरपालिका क्षेत्रातील भूमी वापर/ भूमी आच्छादन तपशील

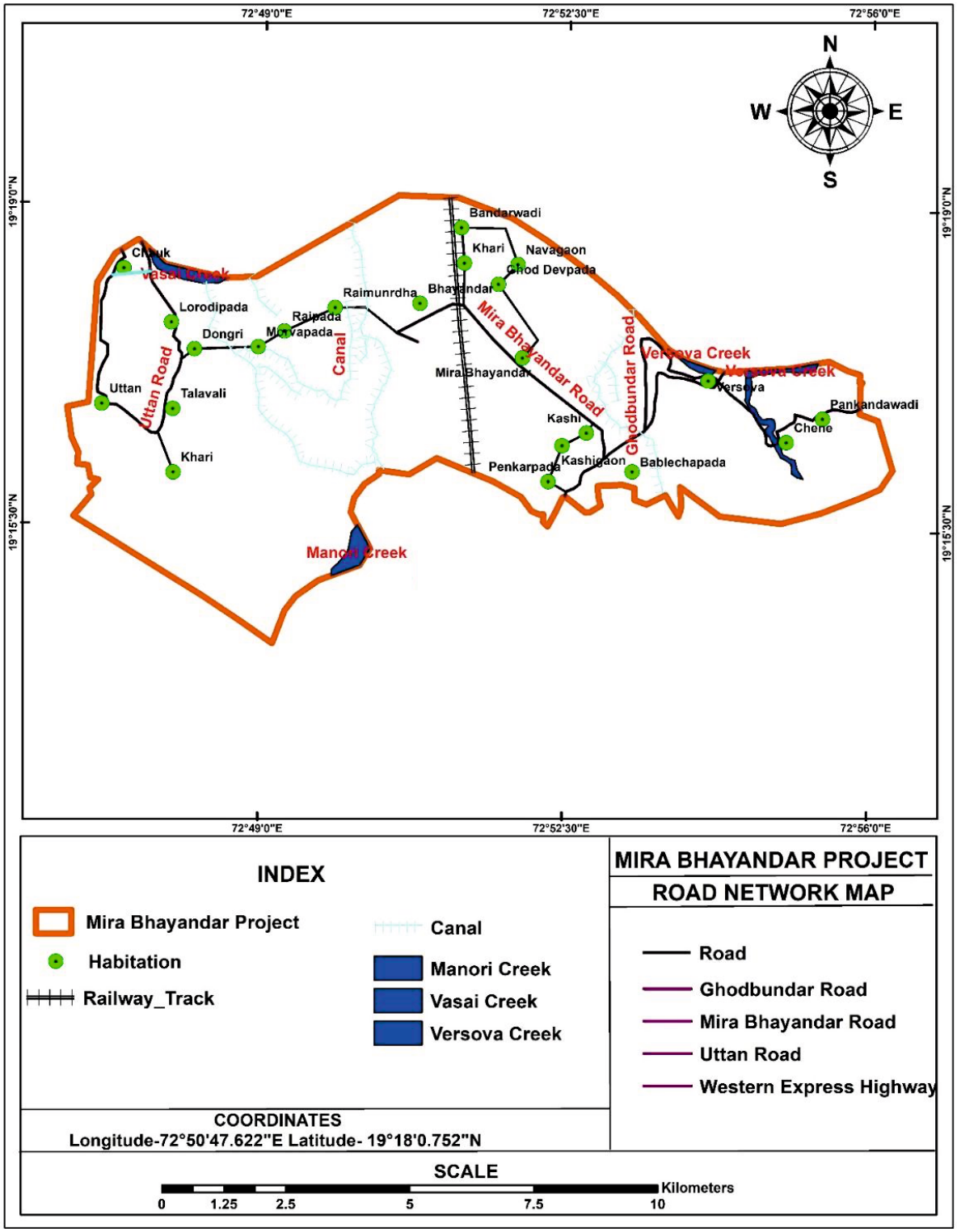

आकृती 4 ब : महानगरपालिका क्षेत्रातील रस्ता नेटवर्क तपशील

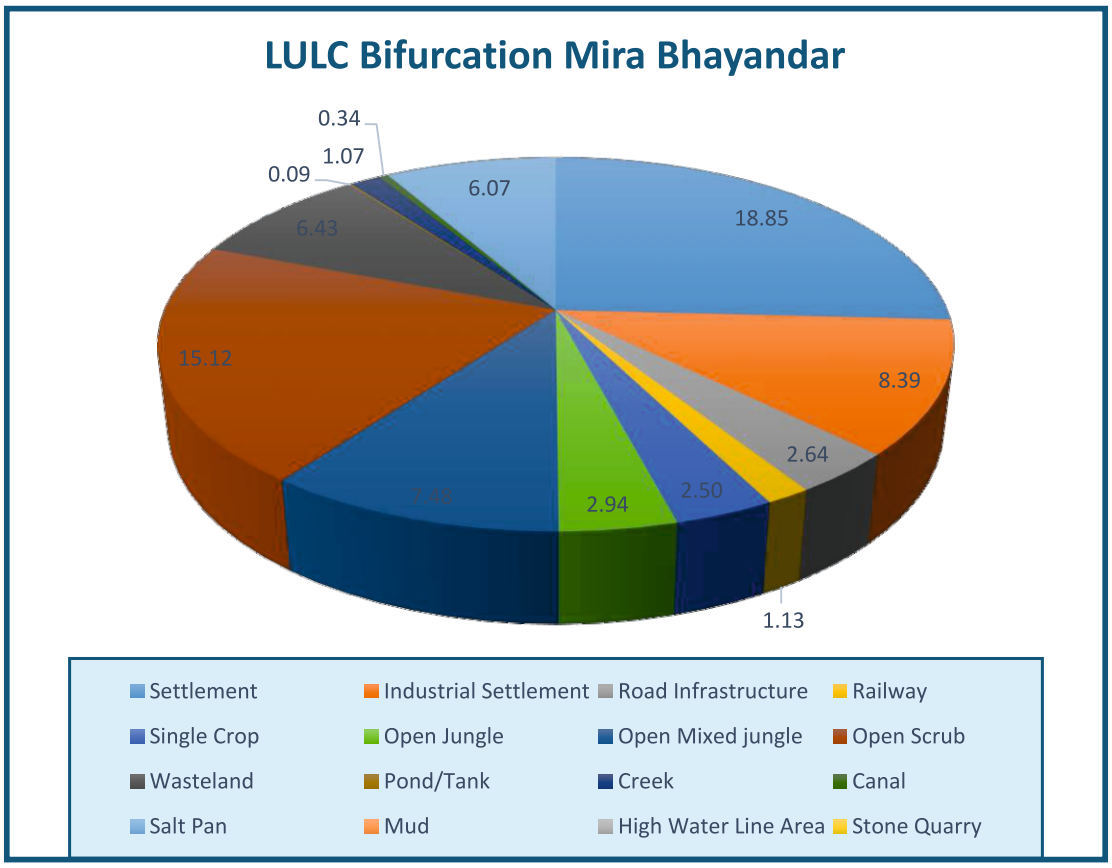

आकृती 5 : महानगरपालिका क्षेत्रातील भूमी वापर/ भूमी आच्छादन वर्गीकरण दर्शविणारा वर्तुळाकार तक्ता

भूप्रदेश विश्लेषण

मिरा-भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रामध्ये सपाट भूभाग ते अतिशय तीव्र उताराच्या भूभागाचा समावेश आहे. अरबी समुद्र जवळ असल्याने सखल भूभागात दलदली क्षेत्र, मिठागरे,खारजमिन क्षेत्र आणि भरती रेषा क्षेत्राचा समावेश आहे. त्याचबरोबर निवासीक्षेत्र, औद्योगिक वसाहती, जंगले, पडीक जमीन, आणि खाणी क्षेत्र तसेच काही इतर श्रेणीचा भूभाग देखील आहे. महानगरपालिका क्षेत्रातील ओढे अनेकदा डोंगर रांगांमधून गाळ वाहून आणत असल्याचे आढळून येते. असे ओढे पश्चिमेकडे वाहत असून अरबी समुद्राला मिळतात. महानगरपालिका क्षेत्राच्या पूर्व भागात असलेली खाडीचे अनेक उथळ आणि खोल पाण्याचे प्रवाह अरबी समुद्रास जाऊन मिळतात. त्यापैकी काही मनोरी खाडी, वसई खाडी आणि वर्सोवा खाडी म्हणून ओळखले जातात. महानगरपालिका क्षेत्रात असलेल्या शेतजमीनी पैकी काही शेतजमिनी उच्च प्रतीच्या गाळाच्या सुपीक जमिनी आहेत. अशाप्रकारे, भूभागाचे वर्णन निवासी , औद्योगिक, वनजमिनी, झाडी, शेती आणि नैसर्गिक व मानवनिर्मित मिश्र भूभाग असे करता येईल. डोंगराळ क्षेत्रात होणारी जमिनीची धूप व तीचे दुष्परिणाम थांबवण्याची नितांत गरज असून काही सखल आणि मैदानी भागात देखील जमिनीची धूप थांबवण्यासाठी उपाय योजनांची गरज आहे. आकृती 6 : महानगर पालिका क्षेत्रातील भूभागाचा उंच सखलपणा दर्शवते.

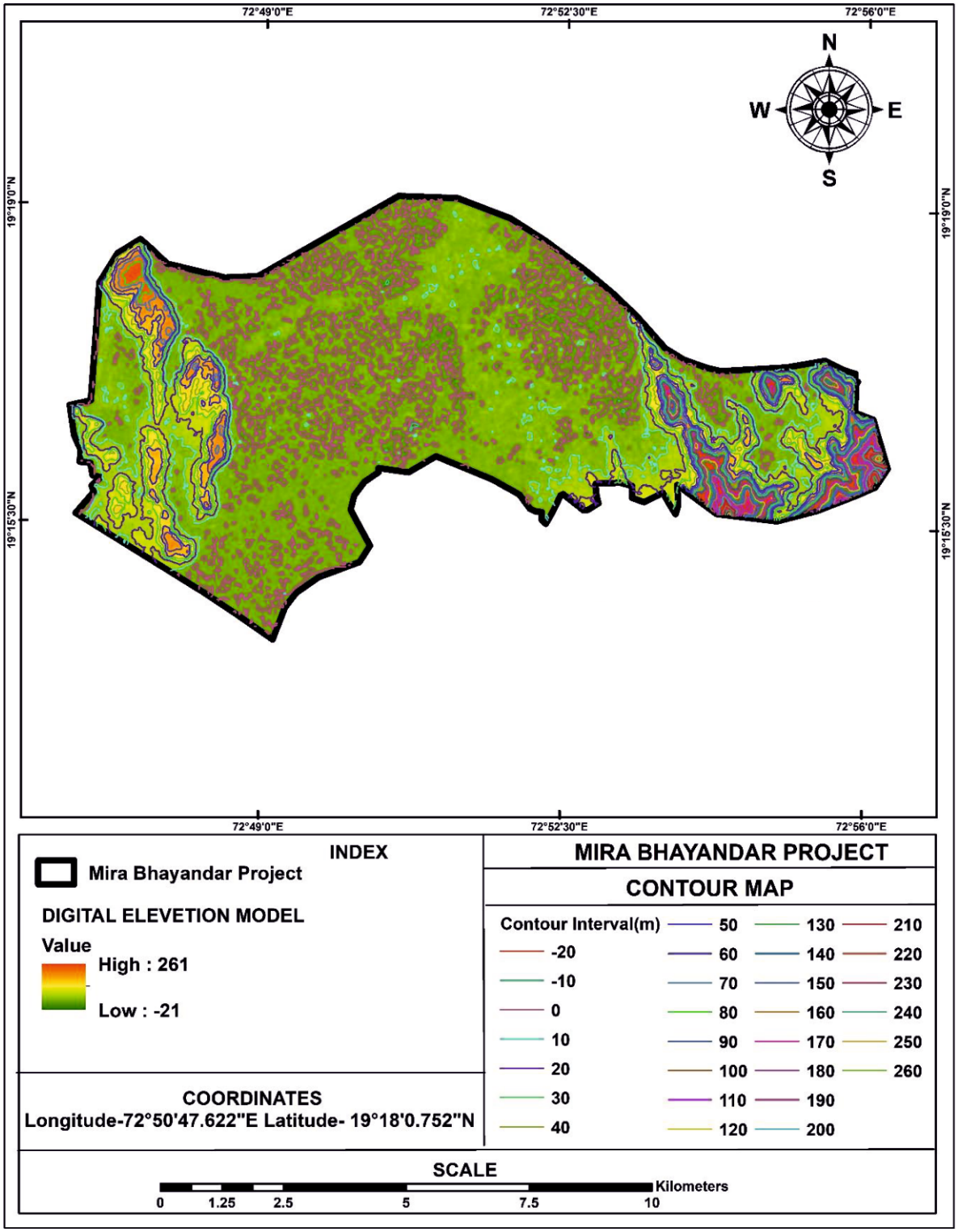

आकृती 6: महानगर पालिका क्षेत्रातील भूभागाचा उंच सखलपणा दर्शविणारा नकाशा

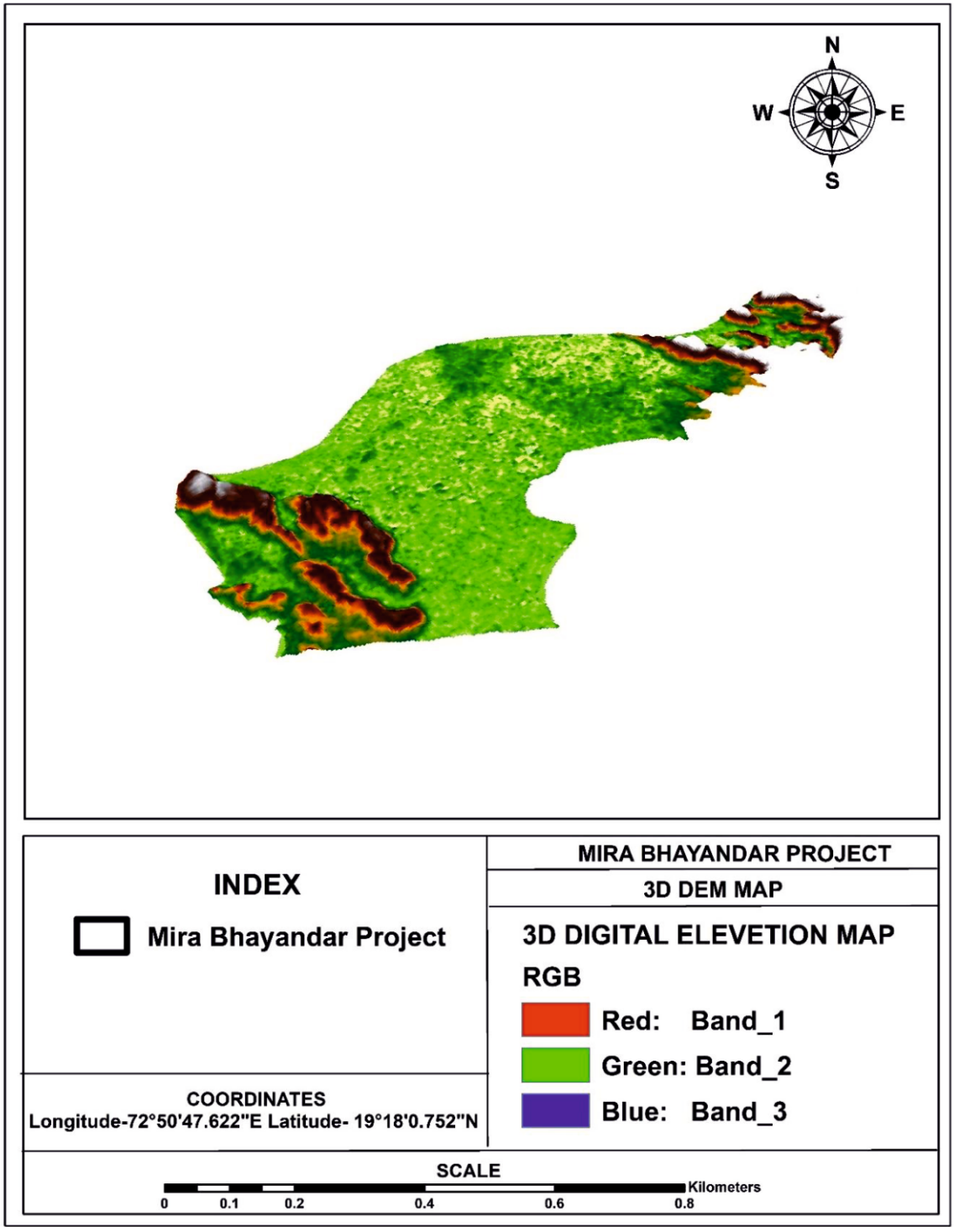

आकृती 7 : महानगर पालिका क्षेत्रातील डिजिटल उंच व सखल प्रदेश दाखविणारे मॉडेल आणि भूप्रदेश मॅपिंग (महानगरपालिका क्षेत्राचा 3D DEM नकाशा)

शास्त्रीय पद्धतीनुसार विविध प्रकारच्या भौगोलिक अभ्यासांसाठी डिजिटल एलिव्हेशन मॉडेल (DEM), डिजिटल टेरेन मॉडेल (DTM) आणि डिजिटल सरफेस मॉडेल (dsm) या संज्ञा वापरतात. डिजिटल सरफेस मॉडेल हा शब्द पृथ्वीच्या प्रत्यक्ष भूभागवैशिष्ठांसह दर्शिवते. यामध्ये भूभागावरील सर्व वास्तूंचा समावेश होतो. डिजिटल टेरेन मॉडेल (DTM) या पद्धतीमध्ये भूभागावरील वनस्पती आणि इमारतींसारख्या कोणत्याही गोष्टी शिवाय

उघड्या जमिनीच्या भूभाग दर्शविते. डिजिटल एलिव्हेशन मॉडेल हा शब्द DSMs आणि DTMs साठी सामान्य शब्द म्हणून वापरला जातो, या पद्धतीमध्ये केवळ भूभागाबद्दल कोणतीही व्याख्या न करता केवळ उंचीची माहिती दर्शविली जाते. या अहवालात DEM ही संज्ञा DSM आणि DTM साठी सामान्य संज्ञा म्हणून वापरली आहे. डीईएम 2.45-मीटर सॅटेलाईट रिझोल्यूशन असलेल्या कार्टोसॅट-1 डेटामधून तयार केले गेले आहे. आकृती 7 क्षेत्राचे 3D DEM दाखवते. तर आकृती 8 महानगर पालिका क्षेत्रातील टोपोशीट दाखवते.

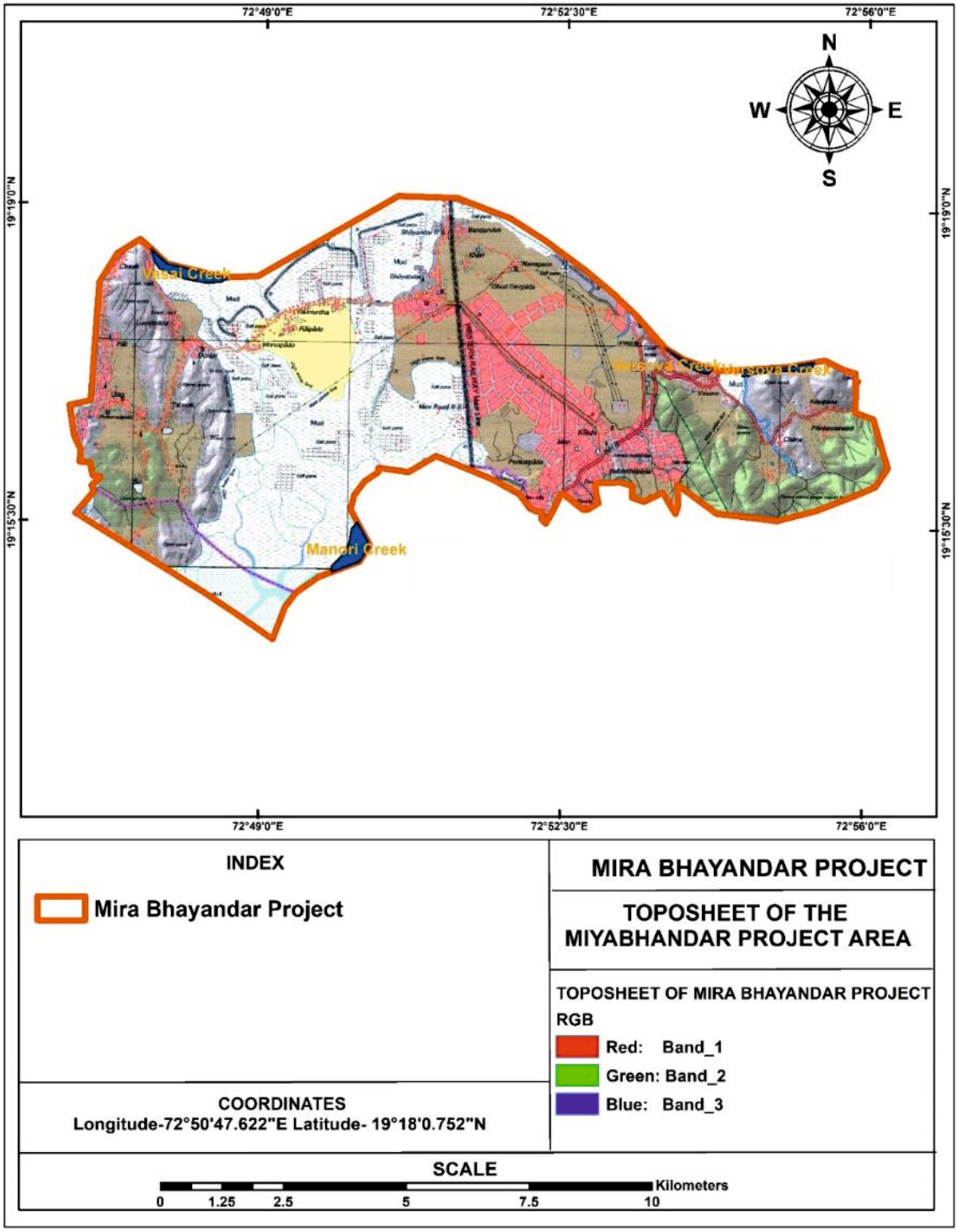

आकृती 8 : प्रोजेक्ट साइट क्षेत्राचे टोपोशीट.

माझी वसुंधरा अभियान 2.0

महाराष्ट्र शासनाच्या पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभागाने माझी वसुंधरा (माय अर्थ) हा पर्यावरण संवर्धन व संरक्षणाचा अभिनव उपक्रम हाती घेतला आहे. या उपक्रमातून नागरिकांना वातावरणीय बदल आणि पर्यावरणाच्या समस्यांबद्दल जागरूक केले जाईल जेणेकरून त्यांना पर्यावरणाच्या सुधारणेप्रति जागरूकतेने प्रयत्न करता येतील. हा महाराष्ट्रातील स्थानिक संस्थांना पर्यावरणाच्या संवर्धनासाठी निसर्गाच्या पंचतत्वांवर (पंचमहाभूतांवर) आधारित कृतीशिल उपक्रम आहे. हे अभियान 2 ऑक्टोबर, 2020 रोजी माननीय मंत्री - पर्यटन, राजशिष्टाचार, पर्यावरण आणि वातावरणीय बदल यांच्या हस्ते सुरू करण्यात आले.

या अभियानांतर्गत पृथ्वी, वायू , जल, अग्नी, आकाश या पंचतत्वाशी संबंधित घटकांवर काम करण्यात आले आहे. यात पृथ्वी घटकासाठी वृक्षारोपण झाडांची संख्या, भारतीय प्रजातीच्या टक्केवारी पर्यावरण, वनसंवर्धन, घनकचरा या मुद्याशी संबंधित कामे करण्यात आली आहेत. तर वायू तत्त्वसाठी प्रदूषण कमी करणे, हवेच्या गुणवत्तेत सुधारणा करणे, जलतत्वांशी संबंधित कामामध्ये जलस्रोतांचे संवर्धन व संरक्षण, सागरी जैवविविधता, अग्नी तत्वानुसार, सौरऊर्जेचा वापर, ऊर्जा बचत, उर्जास्रोतास प्रोत्साहन देणे आकाश तत्वात पर्यावरण सुधारणा व संरक्षण करण्यासाठी जनजागृती, उपक्रम, निसर्ग संवर्धन, हरित कायदा यावर भर दिला आहे.

माझी वसुंधरा अभियाना अंतर्गत मिरा भाईंदर महानगरपालिकेद्वारे राबवले गेलेले विविध उपक्रम

पृथ्वी

- माझी वसुंधरा अंतर्गत विकसित करावयाचे उद्यान /मैदाने करिता कार्यदिश देण्यात आलेले आहेत.
- मियावाकी पद्धतीने झाडे लावणेकामी ग्रीन यात्रा ट्रस्ट या खाजगी संस्थेस परवानगी देण्यात आलेली आहे .
- पंचतत्वे दर्शविणाऱ्या जागा - Beverly park, Jesal park, Seven Eleven Park, Shaheed Major Kaustubh, Shree Salasar Hunuman Udhyan, Yashwantrao Chauhan udyan .
- (वृक्षरोपण) Tree plantation
- (वन महोत्सव कार्यक्रम) Van Mahotsav Event
- (निबंध स्पर्धा) Essay Writing Competition
- (चित्रकला स्पर्धा) Painting Contest
- (भाषण स्पर्धा) Speech Competition
- (पथनाट्य) Street Play
- (किल्ले बांधणी स्पर्धा) Fort Building

वायु

- (राष्ट्रीय प्रदूषण कार्यक्रम) National Pollution Day Event

जल

- (समुद्र किनारी स्वछता मोहीम) Beach Cleaning
- (निबंध स्पर्धा) Essay Writing Competition
- (चित्रकला स्पर्धा) Painting contest
- (भाषण स्पर्धा) Speech Competition
- Street Play

- (वसुंधरा चित्रकला सप्ताह)Vasundhara ChitraKala Saptah
- (वसुंधरा ऑनलाईन संमेलन) Vasundhara Online Sammelan
- (दुर्गा विसर्जन) Durga Visarjan
- (गणपती विसर्जन) Ganpati Visarjan
- (नवरात्री) Navratri

अग्नी

- National Energy Conservation Day Event

आकाश

- (समुद्र जागरूकता उपक्रम) Community Awareness Activities
- (सायकल मॅरेथॉन) Cycle marathon
- Door – to – Door
- (अन्न वितरण) Food Distribution
- (वसुंधरा प्रतिज्ञा कार्यक्रम) Vasundhara Pledge Event
- (निबंध स्पर्धा) Essay Writing Competition
- (चित्रकला स्पर्धा) Painting Contest
- (भाषण स्पर्धा) Speech Competition
- Street play
- (वसुंधरा चित्रकला सप्ताह)Vasundhara ChitraKala Saptah
- (वसुंधरा ऑनलाईन संमेलन) Vasundhara Online Sammelan
- (ख्रिस्तमस) Christmas

- 50 वर्षापेक्षा जास्त वयाच्या वृक्षांचे पुरातन वक्ष म्हणनू जतन केले जात आहे.
- दर 5 वर्षांनी झाडांची मोजणी करून आढावा घेतला जात आहे.
- कांदळवनाच्या संवर्धनास सुरुवात करण्यात येत आहे.
- ग्लोबल वॉर्मिंग 1.5 डिग्री सेल्सिअस पर्यंत मर्यादित ठेवण्यासाठी आणि 21 व्या शतकाच्या मध्यापर्यंत हवेतील कार्बनचे प्रमाण कमी करण्यासाठी मियावाकी पद्धतीने वृक्षरोपणकरणे.
- महाविद्यालयीन विद्यार्थी आणि वृक्षप्रेमी गटांद्वारे सहल किंवा दूरचा प्रा प्रवास करताना सीड बॉल (मातीच्या गोळ्यात झाडांच्या बिया) देऊन घाट, गड किल्ले, आधी भागात नवीन वृक्षारोपण करण्यास प्रोत्साहन देण्यात आले.
- निवासी संस्थांमध्ये ओला कचरा आणि सुका कचरा वेगळा करून सेंद्रिय खत निर्मिती करण्यासाठी गृहनिर्माण संस्थांनी टेरेस गार्डन संकलपना राबविण्याबाबत प्रोत्साहित करण्यासाठी अभियान चालविण्यात आले.
- हॉटेल्समधील टाकाऊ अन्न आणि टाकाऊ पदार्थ -कच्च्या भाज्या कचरा कुंडीत किंवा उकिरड्यावर न टाकता गांडूळ खत निर्मिती प्रकल्पासाठी देण्याबाबत महापालिकेद्वारे पुढाकार घेण्यात आला.
- जाहिरातीचे फलक लावण्यासाठी झाडावर खिळे मारण्यास मनाई करण्यात आली आहे.
- संदुर माझे कार्यालय - सार्वजनिक कार्यालयाच्या आवारात फुलझाडांची, शोभेच्या झाडांची लागवड करणे. सरकारी कार्यालयात कर्मचारी आणि अभ्यागत यांचेकडून येणारे रद्दी पेपर, एटीम कागद, तिकीट किंवा इतर कोणताही कागद, कचरा विलगीकरण करून एकत्र जमा करणे त्यावर पुनर्वापरण्यासाठी प्रक्रिया करण्यास देण्यात येत आहे.
- सौर ऊर्जा - सहकारी संस्था,सरकारी कार्यालये, रेल्वे स्टेशन, शाळा महाविद्यालयात सौर ऊर्जेचा वापर वाढविण्यासाठी जागृती करण्यात येत आहे.

माझी वसुंधरा अभियान अंतर्गत केलेले वृक्षरोपण

माझी वसुंधरा अभियाना अंतर्गत केलेली वृक्षगणना

मिरा-भाईंदर महानगरपालिका शाळा क्र.6 खारी येथे माझी वसुंधरा अभियान व संविधान दिनानिमित्ताने निबंध स्पर्धा आयोजित करण्यात आली.

हरित शपथ

बालदिन-चित्रकला स्पर्धा

प्रस्थावित उपक्रम व संकल्पना

- 50 वर्षे जुन्या वृक्षांचे शोध घेऊन अशा वृक्षांचे संरक्षण करण्यासाठी परिसरातील शाळा, महाविद्यालय किंवा स्वयंसेवी संस्था यांना दत्तक घेण्यासाठी अभिनव संकल्पना राबवणे
- पूर्ण वाढ झालेली 2 झाडे 4 माणसांना लागणारा ऑक्सिजन तयार करतात याची प्रसिद्धी करून वृक्ष जतनाचे महत्त्व अधोरेखित करणे.
- ऑक्सिजन बँक / ऑक्सिजन पार्क- सरकारी पडीक जमिनीवर मियावाकी पद्दतीने वृक्षरोपण करून जतन करणे. वड, पिंपळ, चिंच, गुलमोहर, कडुलिंब, चाफा, अशा देशी झाडांची सरमिसळ पद्दतीने लागवड करून जंगल तयार करणे. कमी जागेत जास्तीत जास्त झाडे लावतात ज्यायोगे एकमेकांशी स्पर्धा करत झाडे वाढतात पिंपळ, पळस, गुलमोहर, चिंच, उंबर, कडुलिंब, अशा देशी झाडांची लागवड करून जंगल उभे करणे. सिनियर सिटीझन, स्वयंसेवी संस्था यांच्या मदतीने या नव्याने उभ्या राहणाऱ्या जंगलाचे संवर्धन करणे.

शपथ (E-Pledge)

- शहरातील विविध भागा मध्ये शपथ घेतली जात असून सद्यस्थितीत 2,40,000 शहरातील नागरिकांनी आपला प्रतिसाद या शपथ घेण्यामध्ये नोंदवलेला आहे.
- महानगरपालिकेतील सर्व विभाग प्रमुखांनी आपल्या विभागाअंतगर्त सर्वांची शपथ घेऊन महानगरपालिकेचा सक्रिय सहभाग नोंदीवला. प्रत्येकाने किमान 5 झाडे लावण्याची शपथ घेऊन अंमलबजावणी सुरु केलेली आहे
- स्वच्छता निरीक्षक आपआपल्या वॉर्डात शपथ घेत आहे.
  शासकीय कार्यक्रम, महत्वाचा बैठकांमध्ये शपथ घेऊनच सुरुवात करण्यात येते.
- संस्था ,सोसायटी , वैयक्तिक स्तरावर देखील नागरिकांचा सहभाग वाढत आहे.
- शासकिया कार्यालियात QR Code आधारित स्कॅन करून शपथ घेण्याची व्यवस्था महानगरपालिकेद्वारे करण्यात आलेली आहे
- महानगरपालिकेत कार्यरत इंटर्न्स यांच्याद्वारे ऑनलाईन शपथ कार्यक्रम आयोजित करण्यात येत आहे.

कचरा व्यवस्थापना बद्दल सूचना

मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रात ई - वेस्ट हि दिवसेंदिवस वाढत जाणारी समस्या असून भविष्यात ई - वेस्ट चा प्रश्न गंभीर स्वरूप धारण करणार आहे. या समस्येचा सामना करण्यासाठी आता पासूनच नियोजनाची गरज आहे.

ई - वेस्ट म्हणून जमा होणाऱ्या कचऱ्यात मोबाईल, संगणक, घरगुती इलेक्ट्रॉनिक वस्तू इत्यादीचा समावेश असतो याचे सुयोग्य वर्गीकरण केल्यास या कचऱ्यापासून महानगरपालिकेला आर्थिक उत्पन्न मिळू शकते. तसेच पर्यावरणासाठी अत्यंत घातक असे घटक वातावरणात न मिसळता त्याचा पुनर्वापर होऊ शकतो. ई - वेस्ट पुनर्वापरा बद्दल महापालिकेने विशेष जनजागृती करणे गरजेचे आहे.

ई वेस्ट पुनर्वापर करण्यासाठी म.प्र.नि.के. यांनी मान्यता दिलेल्या संस्थाना महानगरपालिकेने अधिकृत करून वेगवेगळ्या प्रभागात नेमून दिले पाहिजे. जेणेंकरून त्या विभागाचा ई वेस्ट कचऱ्यात न जाता वर्गिकृत होऊन योग्य विल्हेवाटीसाठी दिला जाईल.

शहरातील सांडपाणी प्रकल्पातील पाण्याचा पुनर्वापर

मिरा भाईंदर शहरात स्वच्छ पाणीपुरवठा याचा कधी कधी तुटवडा भासतो यासाठी महानगपालिकेने शहरातील सांडपाणी प्रकल्पातील पाणी टर्शरी ट्रीटमेंट करून शहरातील दुय्यम दर्जाच्या कामासाठी (रस्ते बांधकाम,इमारती बांधकाम, आर. एम . सी , शहरातील उद्याने) त्याचा पुनर्वापर केल्यास शहरातील पिण्याच्या पाण्याची बचत होऊन स्वच्छ पाणी पुरवठ्याचा तुटवडा कमी होईल.

ध्वनी प्रदूषण रोखण्यासाठी विशेष प्रयत्न करणे.

ध्वनी प्रदूषण होत असलेली ठिकाणे व ध्वनी प्रदूषणाचे उगम स्रोत यांचा शोध घेणे आवश्यक आहे. याठिकाणी ध्वनी प्रदूषण नियंत्रक स्थापित करणे आवश्यक आहे. तसेच उत्सव दरम्यान होणारे ध्वनी प्रदूषण कमी करण्यासाठी संबंधित नागरिकांमध्ये जनजागृती करणे आवश्यक आहे व आवशकता असल्यास या संदर्भातील नियमांचे काटेकोर पालन करण्याची सक्ती करावी.

वायू प्रदूषण रोखण्यासाठी हवेतील धूलिकणांची संख्या नियंत्रणात ठेवण्यासाठी प्रयत्न करणे.

वायू प्रदूषणासाठी जबाबदार असलेला एक महत्वाचा घटक म्हणजे धूलिकण. हवेत उडणाऱ्या धूलिकांची संख्या कमी करण्यासाठी धूलिकण नियंत्रण वाहन महानगरपालिकेच्या ताफ्यात आल्यास शहराच्या हवेमध्ये सकारत्मक बदल घडवता येणे शक्य आहे.

मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रात अत्याधुनिक वायु गुणवत्ता देखरेख केंद्र - CAAQMS निर्माण करणे आवश्यक आहे. जेणे करून वायू प्रदूषणाची सातत्याने तपासणी होऊ शकेल व त्या नुसार नियंत्रण करणे शक्य होईल.

क्षेपणभूमी मध्ये आवश्यक असलेल्या उपाय योजना

कचऱ्याचे शास्त्रशुद्ध पद्धतीने वर्गीकरण करण्यावर भर देणे जेणे करून क्षेपणभूमीवर निर्माण होणारी दुर्गंधी नियंत्रणात राहील तसेच या ठिकाणी दुर्गंधी नियंत्रक यंत्रणा बसवल्यास होणारे वायू प्रदूषण कमी होऊ शकेल.

मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रांमध्ये होणारे मृतदेहाचे अंत्य विधी यामुळे होणारा धूर हा सुद्धा शहराच्या वायू प्रदूषणाचे एक कारण आहे. यावर नियंत्रण आणण्यासाठी पालिका क्षेत्रातील स्मशानभूमी मध्ये स्क्रबर बसवणे आवश्यक आहे. तसेच विद्युत दाहिनीची निर्मिती केल्यास अश्या विधींसाठी आवश्यक असणाऱ्या लाकडांची मागणी कमी होईल जेणे करून वृक्ष संवर्धन श्यक्य आहे. तसेच अश्या विधींसाठी जाळले जाणारे टायर्स / रबर यांचा वापर बंद झाल्यास वायू प्रदूषण कमी होईल.

महानगरपालिके तर्फे चालविल्या जाणाऱ्या परिवहन सेवेत काही तांत्रिक सुधारणा केल्यास ध्वनी प्रदूषण ,वायू प्रदूषणच्या पातळीत सुधारणा करता येईल यासाठी इलेक्ट्रिक बस सारखे पर्याय यावर भर दिल्यास जैविक इंधनाचा वापर कमी होऊन पुर्निर्मिती योग्य इंधनाचा वापर करता येईल.

मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्राला लागून वाहणाऱ्या उल्हास खाडीच्या भरती ओहोटीचा उपयोग करून घेणे. नियमित होणारी भरती ओहोटी हा अक्षय ऊर्जेचा अखंड स्रोत आहे याचा योग्य वापर केल्यास महानगरपालिकेसाठी एक नवीन अपारंपारिक ऊर्जा स्रोत तयार करता येईल यासाठी आवश्यक परवानगी व योग्य तंत्रज्ञान अधिग्रहित करावे लागेल.

मिरा भाईंदर महानगरपालिका कायदा " कलम 63 ब " नुसार मिरा भाईंदर महानगरपालिका क्षेत्रातील पर्यावरणाबाबत पर्यावरण स्थितीदर्शक अहवाल प्रसिद्ध करणे हि आमची जवाबदारी आहे. त्यानुसार आर्थिक वर्ष 2021 - 22 चा 'पर्यावरण सद्यस्थिती अहवाल ' सादर करण्यात आला आहे. मिरा भाईंदर महानगरपालिका प्रशासन सातत्याने मिरा भाईंदर प्रदूषणमुक्त करण्यासाठी विविध स्थरांवर कार्यरत आहे. कुठलेही शहर विकसित होत असताना त्याचे चांगले किंवा वाईट परिणाम हे पर्यावरणावर होत असतात. मिरा भाईंदर शहराचा विकास होत असताना पर्यावरणाला कोणत्याही प्रकारे हानी होणार नाही तसेच पर्यावरणाचे सौंदर्य कायम राहील याची दक्षता मिरा भाईंदर महानगरपालिका नेहेमी घेत असते.

प्रशासनाच्या सर्व विभागाकडून उपलब्ध झालेली माहिती, उत्स्फूर्त प्रतिसाद व मार्गदर्शन यासाठी आम्ही कृतज्ञता व्यक्त करीत आहोत तसेच माननीय आयुक्त, महापौर, उपमहापौर,प्रत्येक समितेचे अधिकारी, प्रभाग समिती आणि विशेष समितीचे अधिकारी यांचेही मिळालेले विशेष सहकार्य हेही तितकेच उल्लेखनीय आहे. त्यांचेही आम्ही मनःपूवर्क आभार मानतो.

मिरा भाईंदर शहरात कोरोना विषाणूंचा प्रादुर्भाव होऊ नये म्हणून प्रतिबंधात्मक उपाययोजना करण्यासाठी शहरातील नागरिकांना कोवॅक्सीन व कॅव्हिडशील्ड लस मिरा भाईंदर महानगरपालिकेच्या हद्दीमधील विविध सहकारी रुग्णालयात देण्याची व्यवस्था करण्यात आलेली आहे.

सदर अहवाल हा मनुसृष्टी, पर्यावरण सल्लागार, कल्याण यांनी प्रदूषण नियंत्रण कक्षासाठी तयार केला आहे. आमच्या सर्व अपेक्षेप्रमाणे त्यांनी आम्हाला हा अहवाल तयार करण्यासाठी जो उत्साह दाखवला आहे त्यासाठी ते कौतुकास पात्र असून त्यांचे सुद्धा आम्ही आभार मानतो. मिरा भाईंदर महानगर पालिका क्षेत्राचा विकास साधताना पर्यावरणाचे संतुलन ठेवण्यासाठी काही उपाययोजना करणे आवश्यक असते. पालिकेच्या मूलभूत व पायाभूत सुविधा, पाणीपुरवठा,मलनिःसारण घनकचरा, प्राणी व वनसंपदा, विरंगुळ्याची साधने, हवा , पाणी, ध्वनी प्रदूषण आदींचा अभ्यास करून हा पर्यावरण अहवाल तयार करण्यात आला आहे. या अहवालात ठाणे शहरातील पर्यावरणाची सद्य स्थिती बदलामागील कारणीभूत घटक यावर प्रकाश टाकण्यात आलेला आहे. या अहवालात पर्यावरणाचा ऱ्हास रोखण्यासाठी असणाऱ्या पालिकेच्या सध्याच्या आणि प्रस्थावित धोरणांचे आणि कार्यक्रमांचेहि मूल्यांकन केले गेले आहे.

कोरोना काळात कर्तव्यदक्ष राहून उल्लेखनीय कार्य केल्याबद्दल मा.राज्यपाल यांच्या हस्ते मिरा भाईंदर महानगरपालिका आयुक्त दिलीप ढोले यांना महाराष्ट्राचा कोविड योद्धा म्हणून रोख रक्कम रु 50,000 व सन्मानचिन्ह देऊन केले सन्मानित.

राजीव गांधी गतिमानता पुरस्कार - मिरा भाईंदर महानगरपालिका राज्यात 3 क्रमांकवर

जॉगर्स पार्क

मिरा - भाईंदर
महानगरपालिका

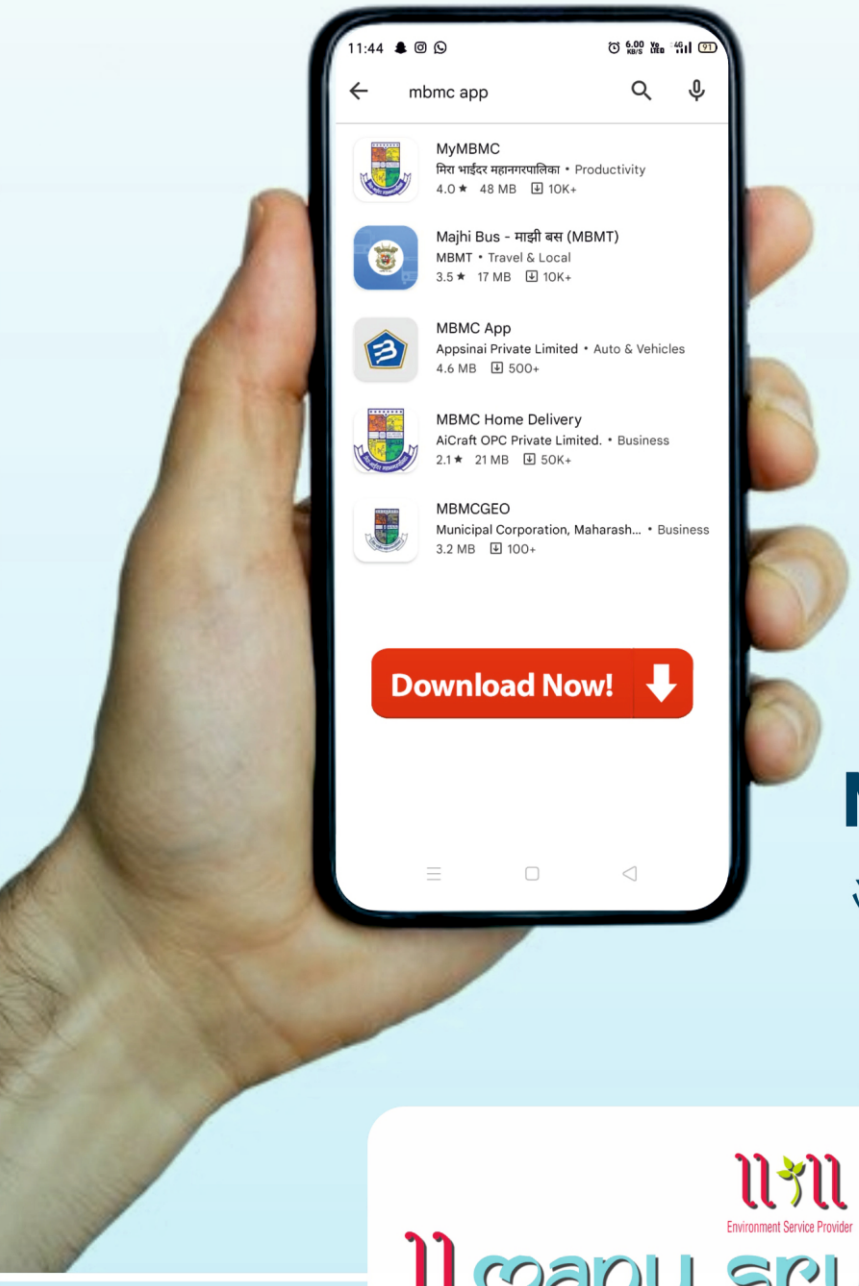

MyMBMC

Majhi Bus (MBMT)

MBMC App

MBMC Home Delivery

MBMCGEO

MBMC इ - सेवा आता
आपल्या मोबाईलवर उपलब्ध

Environment Service Provider

manu srushti

...Towards Primitive Nature

२०५, नीलकंठ टॉवर, शंकर मंदिराजवळ, कर्णिक रोड, कल्याण (पश्चिम) - ४२१ ३०१

९८६७८५१०५६ | ९६९९०९३४२९ | ८४५४०९२७२८ www.manusrushti.com